

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Фонд „Европски послови“ Аутономне покрајине Војводине
Булевар Михајла Пупина 16
Нови Сад
www.vojvodinahouse.eu

**ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
ФОНДА „ЕВРОПСКИ ПОСЛОВИ“
АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

Нови Сад, мај 2019. године

Садржај

I. АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЕВРОПСКИХ ФОНДОВА	2
1. ПРОЈЕКТИ.....	2
I. Пројекти у евалуацији.....	2
II. Пројекти у имплементацији	11
2. АНТЕНА ДЕСКА КРЕАТИВНА ЕВРОПА.....	20
3. ЕДУКАТИВНЕ АКТИВНОСТИ	23
I Програм „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.....	23
II Обуке „Мозгућности финансирања путем ЕУ фондова“.....	36
III Предавање под називом „Историја и настанак Европске уније“ ученицима основних школа општине Зрењанин у оквиру манифестације „Европско село“	43
4. ФЕП ТУРЕ	44
5. КООРДИНАЦИОНЕ ГРУПЕ	50
6. ОТВОРЕНА ВРАТА	51
7. ПРОЦЕНА ПРОЈЕКТНИХ ИДЕЈА	53
8. ИСТРАЖИВАЧКО – АНАЛИТИЧКЕ АКТИВНОСТИ.....	54
II ИНФОРМАТИВНО - ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ.....	59
III ЕВРОПСКА САРАДЊА И ПАРТНЕРСТВА.....	76
IV КАНЦЕЛАРИЈА АП ВОЈВОДИНЕ У БРИСЕЛУ	87
V РАДНА ПРАКСА У ФОНДУ „ЕВРОПСКИ ПОСЛОВИ“ АП ВОЈВОДИНЕ	101
VI ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ ФОНДА „ЕВРОПСКИ ПОСЛОВИ“ АП ВОЈВОДИНЕ	102

I. АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЕВРОПСКИХ ФОНДОВА

Годишњим планом рада Фонда „Европски послови“ АП Војводине (у даљем тексту: Фонд) за 2018. годину дефинисан је низ активности које доприносе остварењу циљева постављених самим планом: наставак креирања пројектних предлога и конкурисања према конкурсима Европске уније у сарадњи са домаћим и регионалним партнерима; координација активности покрајинских институција у процесима европских интеграција и остваривање сарадње са органима локалних самоуправа и другим организацијама, телима и установама које се баве питањима европских интеграција; подизање капацитета покрајинске администрације у области европских интеграција; реализација едукативних активности, прикупљање, обрада, анализе и представљање информација везаних за ЕУ фондове које су релевантни за институције како из јавног, тако и из приватног сектора, информисање заинтересованих институција путем састанака координационих група, инфо дана, акција попут ФЕП тура и „Отворених врата“, специјализоване интернет странице, конференција за штампу и рано идентификовање потенцијалних пројектних идеја путем процена пројектних предлога.

1. Пројекти

Програмом рада Фонда за 2018. годину, као приоритет у раду утврђено је креирање и конкурисање пројектним предлозима на актуелне позиве који се финансирају из фондова Европске уније.

Пројекти Фонда су груписани у следеће категорије:

- Пројекти у евалуацији
- Пројекти у имплементацији

1. Пројекти у евалуацији

Фонд је током 2018. године аплицирао, са релевантним партнерима, на одређене отворене позиве за подношење предлога пројекта, те су поменути пројекти у датом тренутку били у процесу евалуације. У наредном делу дат је приказ пројеката Фонда који су током 2018. године били у евалуацији.

Ред. Бр.	Назив пројекта	Општи циљ	Партнери	Оквирни буџет
1.	<p>Интерег ИПА Румунија-Србија 2014-2020 Други позив/ април 2018</p> <p>Enhancing the environment in Banat by creating a multifunctional green infrastructure – INFRAGREEN</p> <p>(Побољшање животне средине у Банату стварајући мултифункционални зелене инфраструктуре)</p>	<p>Промоција и унапређење заштите животне средине у пољопривредном пограничном подручју.</p>	<p>Водећи партнер: Банатски пољопривредни универзитет у Темишвару 2. ЈП "Киkinда" 3. Фонд "Европски послови" АП Војводине</p>	<p>514.778,72 евра</p>
2.	<p>Интерег ИПА Румунија-Србија 2014-2020 Други позив/ април 2018</p> <p>Prevention and common fight against disasters Mosnita Noua-Sečanj – PCFADMNV</p> <p>(Превенција и заједничка борба против катастрофа Моснита Ноуа-Сечањ)</p>	<p>Заштита подручја у прекограничном региону од природних непогода, а такође и смањење утицаја у случају такве несреће, повећање свести о ризицима који се тичу животне средине, реагујући на основу тачне стратегије, ефикасне опреме која ће побољшати резултате кроз интегрисано решење за одбрану од екстремних природних појава изазваних климатским променама.</p>	<p>Водећи Партнер: Comuna Moșnița Nouă 1. Општина Сечањ 2: Фонд "Европски послови" Аутономне покрајине Војводине</p>	<p>1.341.001,78 евра</p>
3.	<p>Интерег ИПА Румунија-Србија 2014-2020 Други позив/ април 2018</p> <p>EuroVelo 13 Advanced Cycling Service – EuroVelo (Напредни</p>	<p>Успостављање дугорочне транснационалне туристичке руте, од развојне санације недостајућег дела у Банатском региону, до</p>	<p>Водећи партнер: Покрајински секретаријат за привреду и туризам 1. Фонд "Европски послови" Аутономне покрајине</p>	<p>350.105,00 евра</p>

	бициклически сервис и услуге на рути ЕуроВело 13)	оперативног маркетинга и промоције иновативних туристичких производа и пакета	Војводине 2. Асоцијација за промоцију и развој туризма у Темишвару 3. Туристички клуб Банат	
4.	<p>Интерег ИПА Хрватска-Србија 2014-2020 Други позив / јун 2018</p> <p>EXpLoitation of Different Energy sources and use of solid waste for GREen Energy production - XL DEGREE</p> <p>(Експлоатација различитих извора енергије и коришћење чврстог отпада за производњу зелене енергије)</p>	Промоција и унапређење коришћења различитих форми обновљивих извора енергије у прекограничном подручју	<p>Водећи партнер: Комуналац Жупања, 1. Чистоћа Жупања 2. ФЕП 3. ФТН 4. ЈП "Водоканал" Сомбор</p>	2.299.323,87 евра
5.	<p>Интерег ИПА Хрватска-Србија 2014-2020 Други позив / јун 2018</p> <p>New opportunities for the Assisted Reproductive Technology in cross-border Region – NewART</p> <p>(Експлоатација различитих извора енергије и коришћење чврстог отпада за производњу зелене енергије)</p>	Изградња и побољшање здравствених установа у образовном и клиничком смислу као и побољшање квалитета пружања терапијског лечења и могућност обучавања и едукације медицинског и административног особља које ће подржати и спровести праксу ЕУ на високом нивоу у лечењу и превенцији неплодности, нарочито код младих људи, а све то уз подршку старијих особа који су део сваке заједнице.	<p>Водећи партнер: Клинички болнички центар Осијек, 1. Општа болница Суботица 2. Регионална развојна агенција Славоније и Барање д.о.о. за међународну и регионалну сарадњу 3. Фонд "Европски послови" Аутономне покрајине Војводине</p>	1.129.947,23 евра

6.	<p>Интерег ИПА Хрватска-Србија 2014-2020 Други позив / јун 2018</p> <p>Mosquito Control in Cross-border Area 2 – MosCross2</p> <p>(Контрола комараца у прекограничној области2)</p>	<p>Побољшање услуга јавног здравства у пројектном подручју (Осјечко-барањске и Бродско-посавске жупаније, округа Западна Бачка и Срем) омогућавајући брзо откривање болести које преносе комарци кроз побољшање прекограничног надзора и контроле комараца.</p>	<p>Водећи партнер: Завод за јавно здравство Осјеко-барањске жупаније, Завод за јавно здравље Сомбор, Завод за јавно здравство Бродско посавске жупаније, Фонд "Европски послови" Аутономне покрајине Војводине, Завод за јавно здравље Сремска Митровица</p>	<p>990.273,20 евра</p>
7.	<p>Интерег ИПА Хрватска-Србија 2014-2020 Други позив / јун 2018</p> <p>CBNoIL – Cross-border Network of Innovation Labs</p> <p>(Погранична мрежа за иновативне лабораторије)</p>	<p>Унапређење конкурентности програмског подручја путем јачања сарадње између кластера, агенција, универзитета ради стварања МСП модела, тестирање и развој нових производа, подешавања ланца вредности.</p>	<p>Водећи партнер: Пословно удружење за унапређење конкурентности металског сектора Војводине -Војводина Метал Кластер 1. Свеуилиште у Осијеку, Факултет електротехнике, рачунарства и информацијских технологија 2. Кластер пољомеханизације д.о.о. 3. Регионална развојна агенција Славоније и Барање д.о.о. за међународну и регионалну сурадњу 4. ФЕП</p>	<p>543.903,00 евра</p>
8.	<p>Интерег V -Б Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020 – Други позив за подношење пројеката/ јун 2018</p> <p>Making Cultural Heritage Accessible to Blind and</p>	<p>Повећање доступности културног наслеђа слепим и слабовидим туристима</p>	<p>Водећи партнер 1. Општина Форли (Италија) 2. Град Сплит (Хрватска) 3. Народни музеј Словеније 4. Туристичка заједница Шибеника (Хрватска) 5. Комора Илиа (Грчка) 6. Музеј Горењске</p>	<p>1.880.400,00 евра</p>

	<p>Visually Impaired Tourists – FEEL (Приближавање културног наслеђа слепим и слабовидим туристима)</p>		<p>(Словенија) 7. Атриум (Италија) 8. Општина Столац (БиХ) 9. Фонд "Европски послови" АПВ (Србија) 10. ИЕРА Митрополос Патрон (Грчка)</p>	
9.	<p>Интеррег V -Б Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020 – Други позив за подношење пројеката/ јун 2018</p> <p>Strengthen entrepreneurial skills of Cultural and Creative Industries for the valorization of cultural heritage and the development of sustainable tourism models in the Adriatic-Ionian regions - CCI4TOURISM (Повећање предузетничких вештина културне и креативне индустрије са циљем валоризације културног наслеђа и развоја модела одрживог туризма у Јадранско-јонском региону)</p>	<p>Подстицање предузетништва у креативној и културној индустрији</p>	<p>Водећи партнер 1. Научно-технолошки парк Технополис (Италија) 2. Рурална развојна агенција Задарске жупанија (Хрватска) 3. Фриули иновациони истраживачки центар за трансфер технологије (Италија) 4. Пословни и културни развојни центар (Грчка) 5. Регионална развојна агенција Зелени крас (Словенија) 6. Развојна агенција Сора (Словенија) 7. Фонд "Европски послови" АПВ (Србија) 8. Градска развојна агенција Бања Лука (БиХ) 9. Ири центар (Хрватска)</p>	<p>1.997.367,60 евра</p>
10.	<p>Интеррег V -Б Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020 – Други позив за подношење пројеката/ јун 2018</p> <p>Cultural Destinations for Sustainable</p>	<p>Промоција валоризације културног наслеђа као главног покретача развоја туризма у Јадранско-јонској регији</p>	<p>Водећи партнер 1. Општина Ползела (Словенија) 2. Фонд "Европски послови" АПВ (Србија) 3. Развојна агенција Срце Истре (Хрватска) 4. Кластер путева културе (Србија) 5. Општина Доња Воћа</p>	<p>1.994.096,67 евра</p>

	Tourism in the ADRION Regions - CUDESUT (Дестинације културе за одрживи туризам у Јадранско-јонској регији)		(Хрватска) 6. Универзитет у Месини (Италија) 7. Кавала-Димофелиа (Грчка) 8. Општина Хан Пијесак (БиХ)	
11.	Еразмус+ Management of EU funded projects related with sustainable regional development / EU-PRO	Управљање пројектима у циљу одрживог регионалног развоја	Водећи партнер: Универзитет у Новом Саду 2. Универзитет Унион Никола Тесла 3. Универзитет у Нишу 4. Универзитет у Крагујевцу 5. Државни универзитет у Новом Пазару 6. Универзитет примењених наука у Бургенланду (Аустрија) 7. Универзитет у Капошвару (Мађарска) 8. Економски универзитет у Букурешту (Румунија) 9. Универзитет у Ријеци (Хрватска) 10. Универзитет у Баскији (Шпанија) Придружени партнери: 11. Национална служба за запољшавање, Србија 12. Унија послодаваца Војводине 13. Фонд "Европски послови" АПВ 14. Канцеларија за локални економски развој Нови Сад 15. Регионална агенција за развој и европске интеграције, Београд 16. Друштво за регионалне науке, Суботица 17. РРА Југ, 18. Сомоћ привредна комора (Мађарска) 19. Привредна комора Србије 20. Министарство	741.259,00 евра

			просвете, науке и технолошког развоја Р. Србије	
12.	<p>Европа за грађане и грађанке</p> <p>Festveranstaltung: "1918 - 2018 - 2118" - "Was wurde aus dem Europa seiner Gründer" / Одржавање скупа "1918 - 2018 - 2118" - "Шта је Европа постала од њених оснивача" - IRE2018</p>	<p>Повећање подршке и постављање кључних питања о ЕУ у партнерским регионима. Резултат служи као основа за спровођење б „Safe d'Europe“ за младе. Иако млади људи треба да буду оспособљени да изнесу своје мишљење и изразе своје жеље и сугестије, акција је отворена и за остале грађане.</p>	<p>Водећи партнер: Институт европских регија (Аустрија)</p> <p>2. Општина Гросупље (Словенија)</p> <p>3. Дурштво мултипле склерозе Крапинско-загорске жупаније (Хрватска)</p> <p>4. Фонд "Европски послови" АП Војводина (Србија)</p> <p>5. Универзитет западне Мађарске - Универзитет у Шопрону (Мађарска)</p> <p>6. Брчко дистрикт (БиХ)</p>	55.440,00 евра
13.	<p>Европа за грађане и грађанке</p> <p>Европско село</p>	<p>Промоција европских вредности и уређивање градова. Дисеминација информација и промовисање вредности „Европског села“ у регионима пројектних партнера и стварање мреже манифестација „Европско село“ у будућности.</p>	<p>1. Град Зрењанин</p> <p>2. Удруга Нансен Дијалог Центар Осијек, Хрватска</p> <p>3. Град Требиње, БиХ</p> <p>4. Форум Млади и неформална едукација, Црна Гора</p> <p>5. Град Морахалом, Мађарска</p> <p>6. Град Арад, Румунија</p> <p>7. Фонд „Европски послови“ АП Војводине</p>	143.640,00 евра
14.	<p>Европа за грађане и грађанке</p> <p>Европски избори и демократија у дигиталном добу</p>	<p>Подршка европским локалним и регионалним властима да обезбеди алате за подршку грађанског учешћа у ери дигиталне културе.</p>	<p>1. Федерација општина Мадрида, Шпанија</p> <p>2. Фонд „Европски послови“ Аутономне покрајине Војводине, Србија</p> <p>3. Удружење за развој добровољног рада, Словенија</p>	148.680,00 евра

			<p>4. Општина Пене, Италија</p> <p>5. Општина Трудовец, Бугарска</p> <p>6. ХРВАТСКА Општина Лудбрег</p> <p>7. Жупанија Албе, Румунија</p> <p>8. Нова европска организација ЕВО-ОЕВ, Македонија</p> <p>9. Кујавско-Поморски Регион, Пољска</p> <p>10. Лодски регион, Пољска</p> <p>11. Универзитет Упсала, Шведска</p> <p>12. Скупштина европских регија, Белгија</p> <p>13. Општина Дагдас, Летонија</p> <p>14. Бичестер Твининг удружење, Велика Британија</p>	
15.	<p>Европа за грађане и грађанке</p> <p>European significance of local heritage – SIHER (Европски значај локалног наслеђа)</p>	<p>Сарадња и умрежавање европских градова са културним наслеђем, у циљу привлачења инвестиција и промовисања одрживог туризма. Олакшавање везе између културног наслеђа Европе, на начин који ће бити од користи и за животну средину и за друштво, кроз имплементацију низа активности које ће бележити перцепције и ставове младих о европском наслеђу, окупити главне доносиоце одлука, пренети примере добре</p>	<p>1. Organisation Kistarcsai Kulturális Egyesület Kistarcsa Hungary 2. Bashkia Librazhd (Librazhd Municipality) Librazhd Albania 3. Omladinski centar Vermont Brčko distrikt BiH Bosnia and Herzegovina 4. BLUE CHERRY ACADEMY FOR YOUTH AND ADULTS LEMESOS Cyprus 5. Dobrovolnické centrum, z.s. Ústí nad Labem Czech Republic 6. Siksali Arendusselts MTÜ Voki küla Vastseliina vald Võrumaa Estonia 7. Omilos Unesco Serron Ellados Serres Greece 8. Comune di</p>	<p>156.240,00 евра</p>

		<p>практике, упознати младе људе са традицијом и подићи свест јавности.</p>	<p>San Cassiano San Cassiano (LE) Italy 9. Olaines novada pasvaldiba Olaine Latvia 10.Municipality of Kavadarci Kavadarci Former Yugoslav Republic of Macedonia 11. ZWIAZEK STOWARZYSZEN MULTIKULTURA KRAKOW Poland 12. GEOCLUBE - ASSOCIACAO JUVENIL DE CIENCIA NATUREZA E AVENTURA GONDOMAR Portugal 13. CONSILIUL JUDETEAN ALBA ALBA IULIA Romania 14. EUROPEAN AFFAIRS FUND OF THE AUTONOMOUS PROVINCE OF VOJVODINA NOVI SAD Serbia 15. FONDACIJA NOVI SAD 2021 - EVROPSKAPRESTONICA KULTURE NOVI SAD Serbia</p>	
16.	<p>Грант Амбасаде Републике Чешке</p> <p>Silent Traveller- Support to Accessible Tourism for Deaf Tourists</p>	<p>Приближавање туристичких услуга људима са оштећеним слухом</p>	<p>Савез глувих и наглувих Војводине</p>	<p>19.178,00 евра</p>
17.	<p>Програм Креативна Европа</p> <p>Антена Деска Креативна Европа Србије 2019</p>	<p>Промоција програма Креативна Европа, његових стратешких приоритета:</p> <p>међународне сарадње, ширење аудиторијума, мобилности, креативних индустрија, нових бизнис модела и предузетништва у области културе.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Министарство културе Републике Србије 2. Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине 	<p>151.435,52 евра</p>

		Подршка локалним институцијама и организацијама у припремању пројектних апликација, планирању, администрацији и имплементацији пројеката, као и у остваривању веће видљивости пројеката.	3. Филмски центар Србије	
18.	ИПА Програм прекограничне сарадње Србија-Босна и Херцеговина Социјална интеграција кроз параспортове – PARAINSPIRED (Подршка социјалној интеграцији подстицањем одрживих спортских размена како би се повећало учешће особа са физичким инвалидитетом у спорту)	Подршка социјалној интеграцији подстицањем одрживих спортских размена како би се повећало учешће особа са физичким инвалидитетом у спорту у пограничном региону.	1. ПС за спорт и омладину 2. Олимпијски комитет Босне и Херцеговине 3. Фонд „Европски послови“ АП Војводине 4. Општина Инђија	285.886,88 евра

II. Пројекти у имплементацији

Ред. Бр.	Назив пројекта	Општи циљ	Партнери	Буџет пројекта
1.	ИПА Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2007-2013 – Трећи позив за подношење предлога	Повећање нивоа регионалне сарадње кроз заједнички систем и приступ одговору на плавлеење у сливу реке Сава у пограничном	Партнери на пројекту: 1. Вуковарско-сријемска жупанија, Хрватска 2. Секретаријат Покрајинске владе, Србија	1.035.168,27 евра

	<p>пројеката Хрватска – Србија 2007-2013</p> <p>Ever-moving border in emergency situation - EMBER</p> <p>Одговор на свеприсутне ванредне ситуације у пограничној области</p>	<p>региону; Унапређивање нивоа спремности на поплаве у ванредним ситуацијама у општинама региона који је у сливу реке Сава; Унапређивање вештина и процедура спашавања оперативних снага и хармонизација ванредних акција и тела кризног менаџмента у прекограничном регион током и након поплава; Подизање нивоа свести локалног становништва у случају плављења у прекограничном региону. Опрема која се набавља кроз пројекат: Комбинована машина – багер са додатном опремом, Дизел агрегат 250kW, Теренско возило, Приколица за возило, Машина за пуњење џакова песком, Пумпа за испумпавање воде – на електрични погон, Цистерне за воду, Гумени чамац са спољним мотором, Приколица за чамац, Мобилне аутомобилске радио станице, Мобилни репетитор за радио везу, Радио станица фиксна, Ручни ГПС уређај, ГПС уређај за возило, Мобилна приколица (приколица, шатор, сто, клупа, агрегат, 6 лампи), Мали шатор, Велики шатори, ПВЦ под за</p>	<p>3. Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Србија</p> <p>4. Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине, Србија</p> <p>5. Агенција за развој Вуковарско-сријемске жупаније ХРАСТ д.о.о., Хрватска</p> <p>6. Државна управа за заштиту и спашавање, Хрватска</p> <p>Придружени партнери:</p> <p>1. Општина Дреновци, Хрватска</p> <p>2. Општина Гуња, Хрватска</p> <p>3. Општина Врбања, Хрватска</p> <p>4. Хрватске воде, Хрватска</p> <p>5. Општина Шид, Србија</p> <p>6. ЈВП “Воде Војводине” Нови Сад, Србија</p> <p>7. Општина Сремска Митровица, Србија</p> <p>8. Горска служба спашавања Србије, Србије</p>	
--	--	---	--	--

		шатор, Кревет на расклапање са душеком, Ђебад, Столови са клупама, Вреће за спавање, Лаптоп, Пројектор, Бензински агрегат, Рефлекоти, Ручна водоотпорна лампа, Мегафон, Комплет прве помоћи, Комплет алата, Водоотпорне јакне, Мајице, Ципеле, Заштитне чизме.		
2.	Програм Креативна Европа Деск Антена Деска Креативна Европа Србије 2018	Главни циљ Деска Креативна Европа и Антене Деска Креативна Европа односи се на промоцију програма Креативна Европа, његових стратешких приоритета: међународне сарадње, ширење аудиторијума, мобилности, креативних индустрија, нових бизнис модела и предузетништва у области културе. Поред тога, мисија Деска Креативна Европа и Антене Деска Креативна Европа је да подржи локалне институције и организације у припремању пројектних апликација, планирању, администрацији и имплементацији пројеката, као и у остваривању веће видљивости пројеката.	1. Министарство културе Републике Србије 2. Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине 3. Филмски центар Србије	151.701,62 евра

3.	<p>Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија – Стратешки позив за подношење предлога пројеката</p> <p>The complex water management development of the area of the Baja-Bezdan Canal - BABECA</p> <p>(Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја-Бездан)</p>	<p>Реконструкција преводница Бездан, Шебешфок и Деак Ференц (грађевински, хидромашински и електрични радови), које су веома важне тачке одбране од поплава на левој обали Дунава и Баја-Бездан каналу. Данас оне представљају слабе тачке на одбрамбеној линији у прекограничној области.</p>	<p>Водећи партнер: Дирекције за водопривреду Доњег Подунавља Баја, Мађарска ПП1: ЈВП “Воде Војводине”, Нови Сад ПП2: Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине</p>	<p>8.699.537,9 1 евра</p>
4.	<p>Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020</p> <p>Други позив за подношење предлога пројеката</p> <p>Ecofriendly water management against extreme weather conditions in the cross-border area – ECOWAM</p> <p>(Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области)</p>	<p>Управљање водама у равничарским пределима, измуљивање дела реке Јегричке и хидорбиолошка и хемијска испитивања квалитета воде и муља.</p>	<p>АТИ-VIZIG, Сегедин ЈВП Воде Војводине Фонд Европски послови АПВ</p>	<p>1.758.447,4 3 евра</p>
5.	<p>ИПА Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020 – Први позив за подношење предлога пројеката Хрватска – Србија 2014-2020</p>	<p>Подизање енергетске ефикасности у комуналним предузећима из области водоснабдевања и прикупљања и третмана отпадних вода максималном употребом</p>	<p>Партнер 1/Водећи Партнер: Универзитет у Новом Саду Партнер 2: Јавно комунално предузеће “Водоканал” Сомбор Партнер 3: Фонд “Европски послови” АП Војводине</p>	<p>1.696.336,0 9 евра</p>

	<p>EXploitation of Different Energy sources for GREen Energy production – X DEGREE (Експлоатација различитих извора енергије за зелену производњу енергије)</p>	обновљивих извора енергије.	Партнер 4: Винковачки водовод и канализација д.о.о. Партнер 5: Пољопривредни институте Осиејек	
6.	<p>ИПА Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020 – Први позив за подношење предлога пројеката Хрватска – Србија 2014-2020</p> <p>MOS-Cross – Mosquito Control in Cross Border Area (Контрола комараца у пограничном подручју)</p>	Побољшање пружања јавних здравствених услуга у Западнобачком округу и Осиејчко-барањској жупанији раним откривањем заражених комараца који преносе болести (МБДс) побољшањем пограничног надзора и контроле.	Водећи партнер 1: Завод за јавно здравље Сомбор Партнер 2: Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине Партнер 3: Завод за јавно здравство Осиејчко-барањске жупаније	982.167,5 евра
7.	<p>ИПА Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020 – Први позив за подношење предлога пројеката Хрватска – Србија 2014-2020</p> <p>ViCTour – Virtual and Cultural Tourism (Виртуелни и културни туризам)</p>	Унапређење/развој континенталног туризма у пограничном подручју у циљу одржања социјалног, економског и територијалног развоја.	Водећи партнер: Вуковарско Сријемска жупанија ПП1: Туристичка заједница Вуковарско Сријемске жупаније ПП2: Туристичка организација Војводине ПП3: Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине ПП4: Економски факултет Суботица	924.327,00 евра
8.	<p>Европа за грађане и грађанке</p> <p>Европска мрежа за економску кохезију и солидарност у руралним областима - ENSuRe</p>	Разумевање евроскептицизма и изграђивање европског приступа давањем могућности за коришћење алата демократије, као и обезбеђивањем нових	Регионални информациони центар (РИЦ) Словенска Бистрица, Словенија Општина Трудовец, Бугарска	150.000,00 евра

		инструментата за ангажовање грађана	Локална акцијска група Средишња Истра, Хрватска Развојна агенција Храницке, Чешка Република Универзитет Тесалије, Грчка Културно удружење Киштарче, Мађарска Удружење Алесандро Бартола, Италија Општина Лигатне, Летонија Општина Колашин, Црна Гора Општина Ласк, Пољска Жупанијско веће Албе, Румунија Фонд „Европски послови” Аутономне покрајине Војводине, Србија Future Digitale, Италија Федерација општина Мадрида, Шпанија	
9.	Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020 Други позив за подношење предлога пројеката Kistelek – Magyar kanizsa complementary touristic development based on natural resources as interconnected diverse elements of the regional touristic system – OASIS (Киштелек-Кањижа допунски туристички	Кампови за младе и рестаурација бањског комплекса, промоција туристичке руте Киштелек-Кањижа.	Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице; Општина Киштелек, Мађарска Општина Кањижа; Фонд Европски послови АПВ;	588.017,84 евра

	развој који се заснива на природним ресурсима као међусобно повезаним различитим елементима регионалног туристичког система)			
10.	<p>Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020</p> <p>Други позив за подношење предлога пројеката</p> <p>Support sport and physical activity of girls – ActiveGirls</p> <p>(Подршка спортским и физичким активности девојчица)</p>	<p>Повећано учешће девојчица основно школског узраста у спорту и њихова повећана физичка активност.</p>	<p>Покрајински секретаријат за спорт и омладину</p> <p>Општина Сентеш</p> <p>Тиса Сквош клуб, Сегедин</p> <p>Фонд Европски послови АПВ;</p>	<p>210.865,04 евра</p>
11.	<p>Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020</p> <p>Други позив за подношење предлога пројеката</p> <p>Agriculture innovation towards growth and employment in cross-border region – AGRINNO</p> <p>(Иновација пољоприведе за обезбеђивање раста и запошљавања у прекограничном региону)</p>	<p>Пројекат има за циљ јачање иновативног приступа агро-предузетништва у руралном прекограничном подручју, увођење нових технологија за узгој биљних култура.</p>	<p>Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство</p> <p>Институт за ратарство и повртарство</p> <p>Фонд Европски послови АПВ,</p> <p>4. Csongrád Megye Fejlesztéséért Nonprofit Kft</p>	<p>325.536,76 евра</p>

12.	<p>Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020</p> <p>Други позив за подношење предлога пројеката</p> <p>Competitive sustainability of agricultural SME through the development of new product with added value based on alternative plant species – CORNUCOPIA</p> <p>(Конкурентна одрживост пољопривредних предузећа путем развијања нових производа са додатом вредношћу заснованом на садњи неинвазивних биљних врста)</p>	<p>Употреба аутохтоних биљних врсти у пограничном региону у алтернативној примени са додатном вредношћу у свим сферама друштва и привреде.</p>	<p>National agriculture research and innovation center – NAIK;</p> <p>LAVINA FOUNDATION;</p> <p>Пољопривредни факултет Нови Сад;</p> <p>Фонд Европски послови АПВ,</p>	<p>352.798,58 евра</p>
13.	<p>Интерег V -Б Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020 – Први позив за подношење предлога пројеката/ март 2016</p> <p>Ports as driving Wheels of Entrepreneurial Realm – PoWER</p> <p>(Луке као покретачки механизам предузетништва)</p>	<p>Подршка развоју лучких области у иновационе центре и креирање мреже иновационих центара који су посвећени заједничкој сарадњи и развоју</p>	<p>Водећи партнер</p> <p>1. CONSIGLIO NAZIONALE DELLE RICERCHE ISTITUTO PER LE TECNOLOGIE DELLA COSTRUZION, Италија,</p> <p>2. С.N.A. CONFEDERAZIONE NAZIONALE ARTIGIANATO E DELLA PICCOLA E MEDIA IMPRESA – ASSOCIAZIONE PROVINCIALE DI RAVENNA, Италија,</p> <p>3. CertiMaC Certificazione materiali per costruzioni, Италија,</p>	<p>1.436.405,20 евра</p>

			<p>4. Ријечка развојна агенција Порин д.о.о., Хрватска,</p> <p>5. Центар за економски, технолошки и околишки развој Сарајево, Босна и Херцеговина,</p> <p>6. Фонд “Европски послови” Аутономне покрајине Војводине, Србија,</p> <p>7. Instituti per Bashkerunim dhe Zhvillim, Албанија,</p> <p>8. Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Ellada,</p> <p>9. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, Ellada</p>	
14.	<p>ИПА Програм прекограничне сарадње Србија-Босна и Херцеговина</p> <p>Социјална интеграција кроз параспортове – PARAINSPIRED</p> <p>(Подршка социјалној интеграцији подстицањем одрживих спортских размена како би се повећало учешће особа са физичким инвалидитетом у спорту)</p>	<p>Подршка социјалној интеграцији подстицањем одрживих спортских размена како би се повећало учешће особа са физичким инвалидитетом у спорту у пограничном региону.</p>	<p>1. ПС за спорт и омладину</p> <p>2. Олимпијски комитет Босне и Херцеговине</p> <p>3. Фонд „Европски послови“ АП Војводине</p> <p>4. Општина Инђија</p>	<p>263.914,43 евра</p>

2. Антена Деска Креативна Европа

Споразум о формирању Антене Деска Креативна Европа, којим су створени услови за имплементирање потпрограма Култура, потписан је 14. новембра 2014. године између Министарства Културе и информисања и Фонда „Европски послови“ АП Војводине. На основу овог документа, Фонд реализује имплементацију поменутог програма на територији АП Војводине, пре свега путем подршке и асистенције свим апликантима из сфере културе, као и институцијама и појединцима који ће учествовати на конкурсима финансираним из европских фондова.

Антиена Деска Креативна Европа отворена је у јануару месецу 2015. године при Фонду „Европски послови“ АП Војводине, чиме су се створили услови за подршку имплементацији програма „Креативна Европа“ на територији покрајине. Мисија Антене је да се брине о специфичним потребама АП Војводине, да учествује у јачању програмско-организационих капацитета установа и организација у култури које делују на нивоу АП Војводине, очувању културног диверзитета, развоју интеркултуралног дијалога и интернационализације.

У просторијама Владе АП Војводине у Новом Саду потписан је Уговор између Деска Креативна Европа Србија и Европске комисије којим се регулишу активности везане за програм Креативна Европа, и на тај начин је и званично, од стране Европске комисије, потврђен рад и значај рада Антиена канцеларије.

Антиена Култура Деска Креативна Европа, у циљу имплементације програма Креативна Европа, одржава:

1. Семинаре, обуке и друге едукативне активности којима се преносе знања и вештине неопходне за конкурисање за финансијску подршку;
2. Конференције из области културне политике и културног менаџмента;
3. Пројекте анимације потенцијалних апликаната из Републике Србије;
4. Промоције програма Креативна Европа и других европских програма;
5. Реализације различитих врста пројеката који се тичу развијања публице, развоја каријера, савремених пословних и програмских модела, као и других приоритета програма Креативна Европа;
6. Обуке у установама културе, у форми директног рада са запосленима (In house обуке);
7. Представљање успешних пројеката из Србије, региона и Европе;
8. Осмишљавање и реализација развојних пројеката у циљу унапређења домаћег културног система и међународне сарадње (иницирање, реализација и прикупљање постојећих истраживања и статистика у култури);

9. Издавање публикација о програму Креативна Европа и активностима Деска Креативна Европа Србија и Антене Деска (у циљу промоције програма и олакшавања процеса конкурисања домаћим културним организацијама).

Мисија Антене је да се брине о специфичним потребама АП Војводине – јачању програмско-организационих капацитета установа и организација у култури које делују на нивоу АП Војводине, очувању културног диверзитета, интеркултурном дијалогу и интернационализацији.

У 2018. години у оквиру Антене Деска Креативна Европа реализоване су следеће активности:

1. Форум Креативна Европа 2018
2. Обуке и семинари
3. Инфо дани
4. Отворена врата

1. Форум Креативна Европа 2018. Београд 20.-22. јун 2018.

Од 20. до 22. јуна 2018. године, одржан је традиционални догађај Деска Креативна Европа Србија - Форум Креативна Европа 2018, и то на више локација у Београду (Задужбина Илије М. Коларца, Музеј савремене уметности, Вукова задужбина, Доситејева задужбина, Квака 22, Дом омладине Београда, Легат Франклин, клуб Полет, ЕУ инфо центар). Форум је организован у сарадњи с амбасадом Републике Бугарске, Делегацијом ЕУ у Србији, ЕУНИЦ Глобал-ом, Државним институтом за културу Бугарске, и то поводом председавања Бугарске Саветом Европске уније. Главне теме на бројним догађајима биле су: Културна сарадња, међународни односи и репозиционирање Западног Балкана; Европска година културног наслеђа; култура сећања, историја, европско културно наслеђе и његови културни, друштвени и економски потенцијали и доприноси; као и Практична знања: развој пројеката и конкурисање. На Форуму је учествовао велики број домаћих и иностраних стручњака, тродневни скуп је пружио оквир за дијалог о прошлости и заједничко планирање боље и одговорније европске будућности. Као предавачи учествовале су представнице Антене Култура Деска Креативна Европа Србија

2. Семинар “Програм Креативна Европа- припрема пројеката” у Тршићу

Од 1. до 4. августа 2018. године одржан је Семинар “Програм Креативна Европа- припрема пројеката” у Тршићу у организацији Деска Креативна Европа Србија у сарадњи са Антеном Култура Деска Креативна Европа Србија. Циљ семинара био је подизање квалитета и припрема пројеката за конкурисање на програм Креативна Европа, подизање програмско-организационих капацитета установа и организација из Србије, као и допринос деурополизацији у пољу културе. Поред тога, семинар се организовао ради поспешивања комуникације, сарадње и размене искустава представника установа и организација из области културе из градова и општина Србије.

Обука „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“, Фондација 2021 - Ириг, Сремски Карловци, Беочин

Од 5. до 7. септембра и од 19. до 21. септембар 2018. године Фондација „Нови Сад 2021 – Европска престоница културе“ и Фонд „Европски послови“ Аутономне Покрајине Војводине, организовали су тродневне стручне обуке „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ за запослене у институцијама културе са територије града Новог Сада и Зоне 021 – Ириг, Сремски Карловци, Беочин.

Циљ обука које се одвијају у културној станици Еђшег био је да се учесници оспособе да самостално формулишу предлоге пројеката према фондовима Европске Уније, да науче стратешки да их позиционирају у оквиру дефинисаних приоритета и мера, као и финансијских ограничења. Током обука полазници су развили вештине и ставове који су неопходни за преузимање активне улоге у развоју и имплементацији пројеката на локалном и регионалном нивоу.

Обука “Припрема пројеката у оквиру програма Креативна Европа” на Андревљу

22.-23. октобра 2018. године Антена Култура Деска Креативна Европа Србија организовала је дводневну обуку под називом „Припрема пројеката у оквиру програма Креативна Европа“ у Центру за привредно-технолошки развој ЦЕПТОР на Андревљу, коју Фонд „Европски послови“ АП Војводине традиционално организује, а на основу споразума о формирању Антене Култура Деска Креативна Европа Србија са Министарством културе и информисања Владе Републике Србије. Јавни позив за учешће на семинару био је упућен свим установама и организацијама из Србије које планирају да конкуришу на програм Креативна Европа, независно од тога да ли су већ учествовали у пројектима међународне сарадње или тек планирају своје међународне активности. Овог пута, обуку је похађало је 25 полазника из читаве земље.

3. Инфо-дан Антене Култура Деска Креативна Европа Србија у Суботици

19. новембра 2018. године Антена Култура Деска Креативна Европа Србија је одржала Инфо-дан о програму Креативна Европа у Савременој галерији Суботица. Током Инфо-дана представљени су приоритети и циљеви Програма, основне карактеристике и обавезни услови за конкурисање, значај овог програма за институције и организације из области културе из Србије и конкретне могућности када је у питању интернационализација активности и пројеката из културе Србије. Инфо дан био је посвећен представницима свих установа и организација из области културе из Суботице и места у окружењу – јавним установама културе, организацијама цивилног друштва које се баве културом, образовним, научним и истраживачким установама, као и самосталним уметницима, кустосима и менаџерима у култури.

Инфо дан у Мокрину

4. децембра 2018. године Антена Култура Деска Креативна Европа Србија организовала је Инфо дан у Мокрину, у простору Мокрин Хаус оф Идеас. Током Инфо-дана, Антена је представила приоритете и циљеве програма, основне карактеристике и обавезне услове за конкурисање, значај овог програма за институције и

организације из области културе из Србије и конкретне могућности када је у питању интернационализација активности и пројеката из културе Србије. Инфо дан је био посвећен представницима свих установа и организација у култури из Кикинде и места у окружењу – јавним установама културе, организацијама цивилног друштва које се баве културом, образовним, научним и истраживачким установама, као и самосталним уметницима, кустосима и менаџерима у култури.

4. Током 2018. године у оквиру активности „Отворена врата“ реализована је 21 посета различитих институција из области културе током којих су разматране могућности финансирања кроз програме ЕУ, с фокусом на програм Креативна Европа, потпрограм Култура.

4. Едукативне активности

Будући да се Србија налази у процесу евроинтеграција појављују се и изазови које треба да превазиђу не само државни, регионални и локални органи и институције већ и представници организација цивилног друштва, образовних и научних институција, институција културе и медија али и представници институција које се баве питањима социјалне заштите и едукативних програма на тему припрема европских пројеката и система финансирања истих. У циљу подизања институционалних капацитета АП Војводине и капацитета свих субјеката заинтересованих за пројектно финансирање кроз ЕУ фондове, Фонд је од почетка 2018. године реализовао низ обука у виду семинара, радионица и тренинга у области припреме предлога пројеката по европским правилима и процедурама, као и на тему имплементације одобрених европских пројеката.

Врсте обука обухваћених едукативним активностима:

- „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове” - Специјалистички програм.
- „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ - обука;

1 Специјалистички програм „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“

Реализација Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“

Узимајући у обзир да се сваке године значајна ЕУ средства одобравају за спровођење пројеката на националном, регионалном и локалном нивоу широм Европске уније и држава које се налазе у претприступном процесу, а сходно Акционом плану за реализацију приоритета Програма развоја АП Војводине 2014-2020. године, Фонд „Европски послови“ АП Војводине, у сарадњи са Универзитетом Едуконс у Сремској Каменици реализовао је четврти циклус и реализује пети циклус Специјалистичког

програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“ (у даљем тексту: Програм), који је у План уврштен у оквиру Приоритета IV (Развој институционалне инфраструктуре), у мери 4.1 (Развој институционалног оквира у циљу смањења регионалних разлика) под називом „Академија за европске послове и фондове“. Комплетан Програм финансиран је средствима Аутономне Покрајине Војводине.

Главне предности Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“ огледају се у следећем:

- Обједињено и системско унапређење институционалних капацитета у АП Војводини;
- Стратешко фокусирање на обуке на основу приоритета покрајинске администрације, а у складу са потребама покрајине и локалних самоуправа;
- Ефикасно и директно преношење најновијих информација по питању коришћења ЕУ фондова;
- Ефикаснији начин за одржавње обука у земљи и иностранству код регионалних партнера.

Програм омогућава учесницима упознавање са ЕУ процесима и регионалним политикама, као и са значајем и могућностима приступања европским фондовима, ради одговарајуће стручне анализе проблема регионалног развоја у контексту ЕУ интеграција, а у циљу доношења релевантних одлука и закључака приликом управљања пројектима и креирања програмских и пројектних докумената у процесу приступања Европској унији. Учесници Програма су запослени у јединицама локалне самоуправе, покрајинској администрацији, развојним агенцијама, јавним и јавно-комуналним предузећима, образовним институцијама, институцијама културе, организацијама цивилног друштва, малим и средњим предузећима и предузетницима, факултетима, институтима и истраживачким установама, другим институцијама које могу кориснити средства из европских фондова.

Реализација 4. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“

Фонд „Европски послови“ АП Војводине је, у циљу одабира полазника, дана 11. јануара 2018. године, објавио Конкурс за четврту генерацију полазника за пријаву на Специјалистички програм „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“, који је био отворен до 6. фебруара 2018. године. Конкурс је објављен на информативним порталима Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Покрајинске владе и Универзитета Едуконс. Дана 21. фебруара 2018. године извршен је одабир 52 лица - полазника Специјалистичког програма. У оквиру 4. циклуса повећан је број полазника на 50 из локалних самоуправа, организација цивилног друштва, са универзитета и факултета, из јавно-комуналних предузећа, развојних агенција, културних установа. Новина у 4. циклусу су биле и две теренске посете како би полазници имали прилику да се упознају са примерима добре праксе коришћења средстава из ЕУ фондова, путем

обиласка пројеката који су успешно имплементирани на територији АП Војводине, а који су финансирани средствима Европске уније.

Универзитет Едуконс обезбедио је професоре и предаваче програмских наставних дисциплина и адекватан простор за спровођење едукативних активности чиме су се стекли услови за почетак реализације Специјалистичког програма.

Програм је обухватао укупно 200 наставних часова у оквиру 23 наставних дисциплина организованих кроз 4 радних модула и то:

МОДУЛ 1: ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ПОЛИТИКЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ПРОЦЕС ПРИДРУЖИВАЊА (30 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Економски аспекти европских интеграција
- Процес доношења одлука и правни систем ЕУ
- Регионалне развојне политике и ЕУ
- Проширење ЕУ: Република Србија

МОДУЛ 2: УПРАВЉАЊЕ ЛОКАЛНИМ И РЕГИОНАЛНИМ РАЗВОЈЕМ (50 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Стратешко и оперативно планирање на локалном нивоу
- Стратегија паметне специјализације
- Територијални маркетинг
- Рурални развој

МОДУЛ 3: ПРОГРАМИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (50 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- ИНТЕРЕГ ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија
- ИНТЕРЕГ ИПА програм прекограничне сарадње Румунија-Србија
- ИНТЕРЕГ ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија
- ИНТЕРЕГ ИПА програм прекограничне сарадње Србија-БиХ
- ИПАРД – претприступни инструмент за рурални развој
- Транснационални програми (Дунавски, Јадранско-Јонски)
- Креативна Европа, Европа за грађане и грађанке
- Програм Европске уније у области запошљавања и социјалних иновација
- Еразмус +
- Хоризонт 2020 и Козме

МОДУЛ 4: УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА (70 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Дефинисање пројектног предлога и учесника на пројекту
- Изградња логичког оквира пројекта
- Буџетирање пројекта
- Управљање процесом имплементације – 1. део
- Управљање процесом имплементације – 2. део
- Мониторинг, евалуација, ревизија

Динамика реализације модула Специјалистичког програма:

- Први модул од 02.03.2018. до 10.03.2018. године
- Други модул од 16.03.2018. до 31.03.2018. године
- Трећи модул од 13.04.2018. до 28.04.2018. године
- Четврти модул од 04.05.2018. до 15.06.2018. године

Настава се одвијала петком и суботом. Након сваког предавања извршена је евиденција присуства полазника, као и евалуација предавача.

Ради реализације програмских активности, формирана је информациона платформа, која је одржавана током реализације Специјалистичког програма, и на коју је био постављен сав едукативни материјал у електронској форми, за сваку наставну дисциплину обухваћену Специјалистичким програмом, са могућношћу интерактивне комуникације између Универзитета Едуконс, Фонда и полазника Програма. Ради приступа информационој платформи, лицима обухваћеним Програмом достављене су потребне шифре.

У склопу Специјалистичког програма израђена је брошура о Специјалистичком програму у циљу промоције истог. Тираж брошуре је био 250 ком.

Специјалистички програм је успешно реализован, а полазницима су додељена Уверења о завршеном Програму. Као резултат Програма, израђено је 5 пројектних предлога са оквирним буџетом.

Почетак 4. циклуса Специјалистичког програма

Четврти циклус предавања у оквиру Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“ почео је 2. марта 2018. године у просторијама Универзитета Едуконс.

Поред директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосаве Ендерић, полазницима су се обратили ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић и помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Небојша Дракулић.

Након представљања полазника, Фонд „Европски фондови“ АП Војводине представио је нашу институцију и сам програм, а након тога су се представили координатори програма са Едуконса.

Предавања гостујућих страних предавача у оквиру 4. циклуса Специјалистичког програма

Предавање Клемена Стрмшника, Словенија

Клемен Стрмшник, гостујући предавач из Словеније, је дана 10. марта 2018. године одржао предавање на тему „Искуства у припреми и реализацији ЕУ пројеката из Словеније“. Стрмшник је представио фондове који су доступни Словенији, на које изазове су они наилазили у претприступном процесу, затим како у пракси изгледа пријава пројеката (на шта све треба обратити посебну пажњу), с посебним освртом на податак „да успешно предата пријава не значи и добијен пројекат“. Наглашена је важност пројектног тима и које су то склоности које треба да има пројектни вођа. Детаљно је представио примере добре праксе међу којима су пројекат VINARIUM, пројекат Регионални центар креативне економије, пројекат BIBLIOTEKA STVARI, пројекат CURS COLAPIS и многе друге.

Предавање Антонеле Алвир, Хрватска

Антонела Алвир, гостујући предавач из Републике Хрватске, је дана 11. маја 2018. године одржала предавање под називом „Управљање пројектима у контексту ЕУ фондова“. Г-ђа Алвир, која има вишегодишње искуство у писању пројеката, представила је полазницима поједина искуства Републике Хрватске у претприступном процесу, као и након уласка државе у ЕУ. Г-ђа Алвир је такође детаљно представила циклус писања, као и имплементације пројекта и указала на то где не би требали да греше приликом писања, пријављивања и имплементације пројеката.

Предавање Дарка Телића, Република Српска

Дарко Телић, гостујући страни предавач из Републике Српске, одржао је дана 2. јуна 2018. године предавање на тему „Програми прекограничне сарадње у контексту регионалног развоја“, у оквиру којих је полазницима предочио Кохезиону политику ЕУ у периоду 2014-2020, циљеве и финансијске инструменте Кохезионе политике, као и примере пројеката спроведених у БиХ.

Прва теренска посета у склопу 4. циклуса Специјалистичког програма

Прва теренска посета одржана је 14. априла 2018 године. Полазници су имали прилику да се упознају са примерима добре праксе коришћења средстава из ЕУ фондова, путем обиласка три пројекта који су успешно имплементирани на територији АП Војводине, а који су финансирани средствима Европске уније.

Прва посета била је Едукативном центру у Новом Саду, где је добродошлицу полазницима пожелио директор Ђурађ Милановић. Милановић је упознао полазнике са радом Едукативног центра, који је основан од стране Покрајинске владе, као и са идејом како су дошли до тога да тадашњи објекат који није био у функцији реконструишу и адаптирају, да понуде незапосленим лицима са територије АП

Војводине бесплатне обуке, а све то су реализовали кроз писање пројекта које финансира ЕУ. Полазницима су представљени сви курсеви и активности који се одржавају у Едукативном центру, као и податак да се већи број незапослених лица који заврши одређени курс у Едукативном центру, кроз кратак временски период, од 2 до 3 месеца, и запосли.

Са следећим примером добре праксе полазници су имали прилике да се упознају у Скупштини Града Новог Сада. Миленко Малешев и Соња Теофановић из Канцеларије за локално-економски развој Новог Сада, заједно са партнерима на пројекту из Удружења пчелара „Јован Живановић” из Новог Сада, Миодрагом Чупићем и Ђорђом Мркићем, представили су пројекат „Липов мед за одрживи развој Дунавског микрорегиона“. Пројекат је између осталог, освојио награду у Братислави за најбољу идеју у области промоције предузетништва (Европска награда за промоцију предузетништва).

Фрушкогорски липов мед је јединствен производ не само у нашој земљи, већ и у свету, а као доказ за то су бројна истраживања, елаборати и докази о јединствености овог меда. Фрушкогорски липов мед је једини у нашој земљи који је сертификацију завршио до краја и добио маркицу која гарантује за садржај у тегли и купац је у потпуности заштићен. Кроз пројекат, Удружење је између осталог набавило и потребну опрему, како би могли да врше испитивања. Фрушкогорски липов мед са географским пореклом, по количини поленових зрнаца липе у нектару далеко превазилази све врсте липовог меда у Европи. Оно што је најтеже за остварити, овај пројекат је успео, а то је да се докаже конкурентност.

Трећа локација коју су полазници посетили био је Еколошки центар „Радуловачки“ у Сремским Карловцима, а оснивач центра је Покрет горана Војводине. Центар се бави едукацијом грађана свих узраста из различитих области са посебним акцентом на теме заштите животне средине. Сачињен је од два објекта, старе зграде из 18. века реконструисане 2008. године и нове Одрживе зграде Еколошког центра „Радуловачки“ изграђене 2012. године. Никола Благојевић, менаџер ЕЦ „Радуловачки“ и члан Покрета горана Војводине, представио је полазницима резултате пројекта „*Danube Stream for Green Dream*“. Објекат има укупан капацитет од 47 кревета. Садржи две велике конференцијске сале са кухињама, терасу, пространо двориште, бину на отвореном и могућност изнајмљивања бицикала, кануа и катамарана. Објекат је енергетски ефикасан, с обзиром на то да поседује соларне панеле и систем за коришћење геотермије и поштује принципе одрживог развоја и еко-туризма.

Последњи пример добре праксе био је Планинарски дом „Стражилово“. Активности дома су едукативног, спортско-рекреативног и туристичког карактера. У последњој деценији објекат је угостио велики број ђака, студената, научних радника, спортиста,

рекреативаца и запослених на бројним семинарима, едукацијама, школама у природи, мотивационим и тим-билдинг викендима. Изван објекта су смештени терени за мали фудбал, бадминтон и одбојку, вештачка стена, ботаничка башта (арборетум дрвећа и жбуња Фрушке горе), отворени амфитеатар (шумски биоскоп). У оквиру дома инсталиран је пречистач отпадних вода, први на територији Националног парка Фрушка гора. За загревање потрошне воде користе се соларни панели, а реконструисан објекат, који је пожар уништио 2011. године, је у складу са свим нормама одрживе градње.

Сви предавачи са прве теренске посете, имали су исте савете за полазнике који планирају да пишу пројекте и да са њима конкуришу на програме ЕУ, а то су, да је поред одличне идеје, битно на време прочитати правила и упутства програма на који желе да конкуришу, да на време прикупе и попуне сву неопходну документацију, да је од изузетног значаја да имају одличну сарадњу са партнерима који ће одговорно реализовати своје активности на пројекту и да њихов пројекат мора да буде одржив.

Друга теренска посета у склопу 4. циклуса Специјалистичког програма

Друга теренска посета одржана је 5. маја 2018. године. Полазници програма су посетили суботички Геронтолошки центар, тачније, у просторијама геронтолошког клуба „Кертварош“, добродошлицу им је пожелео директор Геронтолошког центра др Ненад Иванишевић. Чланови пројектног тима Установе су детаљно презентовали своја искуства у припреми и реализацији бројних пројеката финансираних из фондова Европске уније, а које је Геронтолошки центар успешно спровео у претходним годинама. У питању су били пројекти у оквиру Интерег ИПА програма прекограничне сарадње Хрватска - Србија и Интерег ИПА програма прекограничне сарадње Мађарска - Србија.

Након пријема и презентације, полазници су посетили обновљену Синагогу у Суботици. Обнова Синагоге почела је 2012. године. Град Суботица, покрајинска и републичка влада финансирани су спољашње делове фасаде, док је уређење унутрашњости финансирала Влада Мађарске са 1.6 милиона евра.

Суботичка синагога је иначе друга по величини у Европи. Планирано је да обновљена Синагога буде место културних догађаја. Посећиваће је туристи и Јеврејска општина ће организовати сусрете поводом празника и молитви, а имаће сталну изложбену поставку. Њоме ће управљати град, Јеврејска општина и Национални савет Мађара.

Стручна пракса у оквиру 4. циклуса Специјалистичког програма

Стручна пракса за полазнике четвртог циклуса Специјалистичког програма одржана је у Крању, Словенија, у периоду од 18. до 21. јуна 2018. године, с посебним нагласком на обилазак успешних пројеката реализованих уз финансијску подршку ЕУ.

Делегацију су предводили Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Јован Подрашчанин, помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, и Никола Жежељ, директор Развојне агенције Војводине.

Током студијског путовања, домаћини су били Јелена Видовић, пројектна менаџерка у Горењској развојној агенцији и Тамара Мравинец, помоћница вође пројекта у Горењској развојној агенцији.

Наша делегација имала је сусрете и са директором Завода за спорт Крањ Бранком Фартеком, директором Туризма Бохињ Клеменом Лангусом, директором градске управе града Бледа Матјажем Берчоном, директорицом Дома за старе Табор Елизабетом Пристав Бобнар, директором Развојне агенције СОРА Јуријем Берником, као и директорицом Привредне коморе Горењске регије.

Акцент посете био је упознавање и обилазак реализованих ЕУ пројеката. Међу њима су енергетска санација базена унутар пројекта REAAL, Горењски музеј, Пунгерт, *Niša Layer*, „*co-working*“ центар Ковачница, Центар Триглавског народног парка Бохињ, Кулинарски центар Горењске регије (Академија Језершек), обнова Дома за старе Табор, Нордијски центар Планица, Крањска кућа у којој се налази Туристички завод Крањ.

Уз размену искустава на већ реализованим ЕУ пројектима, разговарано је и на тему писања заједничких пројеката с којима би се аплицирало пред ЕУ фондовима, а са посебним освртом на транснационалне програме: Јадранско-Јонски и Дунавски.

Свечана додела уверења у оквиру 4. циклуса Специјалистичког програма

У простору Универзитета Едуконс у Сремској Каменици, дана 05.07.2018. године, свечано су додељена уверења полазницима који су успешно савладали програм. На догађају су учешће узели покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић и ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић.

Покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић уручио је уверења полазницима, и том приликом истакао да је едукација у овој области од изузетног значаја с обзиром на то да кроз процес

европских интеграција пролазимо кроз промене које ће како је навео, пребацити тежиште на развојну политику.

Директорка Фонда је честитала полазницима на успешно завршеном програму, похвалила њихово залагање све време трајања програма и позвала их да наставе да се развијају, посебно по питању сарадње у писању европских пројеката и навела како могу у сваком моменту да се обрате Фонду за помоћ.

Специјалистички програм „Управљање регионалним развојем путем ЕУ фондова“, финансиран је средствима АП Војводине, а успешно завршило 49 полазника из локалних самоуправа, организација цивилног друштва, са разних универзитета и факултета, из јавно-комуналних предузећа, развојних агенција, културних установа. Полазници су похађали часове у оквиру четири наставна модула: Економија, право и политике Европске уније и процес придруживања; Управљање локалним и регионалним развојем; Програми Европске уније и Управљање пројектима.

Учешће у Програму пружило је могућност полазницима да се кроз наставне часове упознају са политикама Европске уније и успешно усвоје релевантна знања и вештине која ће им омогућити да активно учествују у процесу европских интеграција, и то посебно кроз процес креирања и имплементације европских пројекта, са циљем регионалног развоја АП Војводине.

Реализација 5. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“

Фонд „Европски послови“ АП Војводине је, у циљу одабира полазника, дана 19. септембра 2018. године, објавио Конкурс за пету генерацију полазника за пријаву на Специјалистички програм „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“, који је био отворен до 05. октобра 2018. године. Конкурс је објављен на информативним порталима Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Покрајинске владе и Универзитета Едуконс. Дана 18. октобра 2018. године извршен је одабир 52 лица - полазника Специјалистичког програма из покрајинских секретаријата и институција, развојних агенција, општина, јавно комуналних предузећа, образовних институција, културних установа, удружења.

Универзитет Едуконс обезбедио је професоре и предаваче програмских наставних дисциплина и адекватан простор за спровођење едукативних активности чиме су се стекли услови за почетак реализације Специјалистичког програма.

Програм обухвата укупно 200 наставних часова у оквиру 23 наставне дисциплине организоване кроз 4 радна модула и то:

МОДУЛ 1: ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ПОЛИТИКЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ПРОЦЕС ПРИДРУЖИВАЊА (22,5 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Економски аспекти европских интеграција
- Процес доношења одлука и правни систем ЕУ
- Регионалне развојне политике и ЕУ
- Проширење ЕУ: Република Србија
- Родна равноправност у ЕУ

МОДУЛ 2: УПРАВЉАЊЕ ЛОКАЛНИМ И РЕГИОНАЛНИМ РАЗВОЈЕМ (40 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Стратешко и оперативно планирање на локалном нивоу
- Стратегија паметне специјализације региона и држава
- Територијални маркетинг
- Рурални развој

МОДУЛ 3: ПРОГРАМИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (35 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- ИПАРД – претприступни инструмент за рурални развој
- ИНТЕРЕГ ИПА програми прекограничне сарадње и примери добре праксе
- Транснационални програми (Дунавски, Јадранско-Јонски)
- Креативна Европа, Европа за грађане и грађанке
- Програм Европске уније у области запошљавања и социјалних иновација
- Еразмус +
- Хоризонт 2020 и Козме

МОДУЛ 4: УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА (102,5 ЧАСОВА)

Наставне дисциплине:

- Дефинисање пројектног предлога и учесника на пројекту
- Изградња логичког оквира пројекта
- Буџетирање пројекта
- Управљање процесом имплементације – 1. део
- Управљање процесом имплементације – 2. део
- Мониторинг, евалуација, ревизија
- Представљање пројектата

Динамика реализације модула Програма:

- Први модул од 26.10.2018. до 03.11.2018. године
- Други модул од 09.11.2018. до 23.11.2018. године
- Трећи модул од 24.11.2018. до 22.12.2018. године
- Четврти модул је планиран у периоду од 18.01.2019. до 22.03.2019. године

Настава се одвија петком и суботом. Након сваког предавања врши се евиденција присуства полазника, као и евалуација предавача.

Ради реализације програмских активности, формирана је информациона платформа, која се одржава током реализације Специјалистичког програма, и на коју се поставља сав едукативни материјал у електронској форми, за сваку наставну дисциплину обухваћену Специјалистичким програмом, са могућношћу интерактивне комуникације између Универзитета Едуконс, Фонда и полазника Специјалистичког програма. Ради приступа информационој платформи, лицима обухваћеним Програмом достављене су потребне шифре.

Свечано отварање 5. циклуса Специјалистичког програма

У простору Универзитета Едуконс у Сремској Каменици, дана 2. новембра 2018. године, свечано је обележен почетак 5. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

На догађају су учешће узели покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић и ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић.

Поздрављајући полазнике, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић је рекла да су велико интересовање полазника, али и осведочена потреба за све већим бројем појединаца који умеју да реализују европске пројекте довели до тога да ове јесени организујемо други курс у једној календарској години. Директорка је истакла да се свака наша генерација показала бројнијом од претходне, и статистика коју водимо нам иде у прилог – преко 65% полазника је на неки начин укључено у поједине видове финансирања од стране Европске уније. Директорка је изразила наду у то да ће током наредна четири месеца, после 200 часова распоређених у 4 модула, полазници бити спремни да се активно укључе у програме о којима ће учити од врхних предавача и практичара, и подсетила да је овај програм у потпуности финансиран од стране АП Војводине.

Полазнике је поздравио и ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић, и обавестио да је и сам Универзитет сада укључен у реализацију једног ЕУ пројекта, што може такође бити вид учења, те је позвао полазнике да се укључе у рад на пројекту.

Огњен Бјелић, покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, подсетио је да је веома важан рад на себи, савладавање страних језика, да је теоријско знање веома важно, али да су живи пројекти основ – без упознавања с њима овакви програми не би били довољно успешни. Усвојени пројекти локалних самоуправа по АП Војводини биће примери добре праксе, и начин на који ће и сами полазници научити како се читав регион умрежава. Секретар Бјелић је подсетио на Споразум о сарадњи у области европских интеграција, који је у оквиру заједничке седнице Владе Републике Србије и Покрајинске владе потписао са министарком за европске интеграције Јадранком Јоксимовић, а чији је основни циљ

унапређење сарадње и координације на пословима који се односе на јачање процеса приступања Републике Србије Европској унији.

Предавања гостујућих страних предавача у оквиру 5. циклуса Специјалистичког програма

Предавање Младена Шимунца, Република Хрватска

Предавање првог гостујућег предавача, Младена Шимунца из Републике Хрватске у оквиру 5. циклуса Специјалистичког програма одржано је 10. новембра 2018. године. Фонд је успоставио сарадњу са Шимунцем у 3. циклусу Специјалистичког програма 2017. године, када је полазницима био домаћин на студијском путовању у Републици Хрватској. Након одличне сарадње на студијском путовању, Шимунац је гостовао и као предавач на тему „ЕУ модел управљања развојем” у оквиру 4. циклуса Специјалистичког програма.

Шимунац је полазницима 5. циклуса пренео искуства Републике Хрватске у претприступном процесу, са којим изазовима су се сусретали, као и искуство у писању ЕУ пројеката. Нагласио је полазницима да је важно да препознају значај доступних бесповратних ЕУ средстава као и да теме пројеката треба да имају утицаја на заједницу, а не само на њихове институције.

Предавање Клемена Стрмшника, Словенија

Клемен Стрмшник, гостујући предавач из Словеније, је дана 15. децембра 2018. године, одржао предавање и том приликом представио полазницима Програма искуство Републике Словеније са ЕУ пројектима и програмима који су им као земљи чланици ЕУ доступни. Указао је полазницима на шта посебно да обрате пажњу, да има пуно изазова, али да уз добар пројектни тим, све може успешно да се реши. Детаљно је представио неколико примера добре праксе успешно реализованих пројеката.

Прва теренска посета у склопу 5. циклуса Специјалистичког програма

Прва теренска посета у склопу 5. циклуса Специјалистичког програма одржана је 27. октобра 2018. године. Полазници су за време посете, имали прилику да се упознају са примерима добре праксе коришћења средстава из ЕУ фондова, обиласком два пројеката која су успешно имплементирана на територији АП Војводине, а финансирана средствима Европске уније.

Полазници су прво обишли Едукативни центар у Новом Саду, где је добродошлицу полазницима пожелео њихов сарадник који је упознао полазнике Програма са радом Едукативног центра, који је основан од стране Покрајинске владе, као и са идејом како су дошли до тога да тадашњи објекат који није био у функцији, реконструишу и адаптирају. Едукативни центар нуди незапосленим лицима са територије АП

Војводине, бесплатне обуке, што је омогућено и реализовано добијањем средстава од стране ЕУ и успешним имплементирањем пројекта. Полазницима су представљени сви курсеви и активности који се одржавају у Едукативном центру.

У наставку посете, полазници су посетили Еколошки центар „Радуловачки“ у Сремским Карловцима, а оснивач центра је Покрет горана Војводине. Центар се бави едукацијом грађана свих узраста из различитих области, са посебним акцентом на теме заштите животне средине. Чине га два објекта, стара зграда из 18. века, реконструисана 2008. године и нова Одржива зграда Еколошког центра „Радуловачки“, изграђена 2012. године. Никола Благојевић, менаџер ЕЦ „Радуловачки“ и члан Покрета горана Војводине, представио је полазницима резултате пројекта „*Danube Stream for Green Dream*“. Објекат има укупан капацитет од 47 кревета. Садржи две велике конференцијске сале са кухињама, терасу, пространо двориште, бину на отвореном и могућност изнајмљивања бицикала, кануа и катамарана. Објекат је енергетски ефикасан, с обзиром да поседује соларне панеле и систем за коришћење геотермије и поштује принципе одрживог развоја и еко-туризма.

Последњи пример добре праксе био је Планинарски дом „Стражилово“, такође резултат пројекта „*Danube Stream for Green Dream*“. Активности дома су едукативног, спортско-рекреативног и туристичког карактера. У последњој деценији објекат је угостио велики број ђака, студената, научних радника, спортиста, рекреативаца и запослених на бројним семинарима, едукацијама, школама у природи, мотивационим и тим-билдинг викендима. Изван објекта су смештени терени за мали фудбал, бадминтон и одбојку, вештачка стена, ботаничка башта (арборетум дрвећа и жбуња Фрушке горе), отворени амфитеатар (шумски биоскоп). У оквиру дома инсталиран је пречистач отпадних вода, први на територији Националног парка Фрушка гора. За загревање потрошне воде користе се соларни панели, а реконструисан објекат, који је пожар уништио 2011. године, је у складу са свим нормама одрживе градње.

Друга теренска посета у склопу 5. циклуса Специјалистичког програма

Друга теренска посета у склопу 5. циклуса Специјалистичког програма одржана је 22. децембра 2018. године. Полазници програма су посетили суботички Геронтолошки центар „Кертварош“ у којем их је дочекао директор др Ненад Иванишевић. Чланови пројектног тима Геронтолошког центра врло детаљно су презентовали своја искуства у припреми и реализацији бројних пројеката финансираних из фондова Европске уније, а које је ова установа успешно спровела током претходних година. У питању су били пројекти у оквиру Интерег ИПА програма прекограничне сарадње Хрватска-Србија и Интерег ИПА програма прекограничне сарадње Мађарска-Србија.

Потом су полазници посетили обновљену Синагогу у Суботици. Синагога у Суботици је саграђена 1902. године у стилу сецесије. Синагога је 1974. године проглашена за

споменик културе од изузетног значаја. Обнова Синагоге почела је 2012. године: Град Суботица, Покрајинска и Републичка влада финансирали су спољашње делове фасаде, док је уређење унутрашњости финансирала Влада Мађарске са 1.6 милиона евра.

Суботичка синагога је иначе друга по величини у Европи. Планирано је да обновљена Синагога буде место културних догађаја. Посећиваће је туристи и Јеврејска општина ће организовати сусрете поводом празника и молитви, а имаће сталну изложбену поставку. Њоме ће заједнички управљати град, Јеврејска општина и Национални савет Мађара.

II Обуке „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“

У циљу подизања институционалних капацитета АП Војводине и свих субјеката заинтересованих за конкурисање за ЕУ средства кроз пројекте, Фонд „Европски послови“ АП Војводине реализује обуку под насловом „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ у области управљања пројектним циклусом и упознавања са свим елементима и процедурама неопходним за формулисање успешних прелога пројеката за конкурисање на ЕУ конкурсе.

Главни циљ обука у организацији Фонда јесте да се представници инсититуција оспособе за коришћење фондова Европске уније, да науче самостално да формулишу пројектне предлоге и стратешки их позиционирају у оквиру дефинисаних приоритета, мера и финансијских ограничења. Током обука полазници развијају посебне вештине и ставове који су неопходни за преузимање активне улоге у развоју и имплементацији пројеката на локалном и регионалном нивоу. Циљ Фонда је да се преко обука и тренинга утиче на правовремено идентификовање потенцијалних пројектних идеја и предлога, обавештеност о актуелним и планираним конкурсима, као и да се превазиђу све потешкоће приликом формулисања и подношења пројектних предлога.

Обука се реализује коришћењем интерактивних метода учења које подразумевају активно учешће за време предавања, али и примену стеченог знања кроз практичне примере и задатке који се постављају пред полазнике. Време трајања обуке је 1-3 дана. Током године отворена је могућност формирања едукативних садржаја по мери и захтевима самих заинтересованих организација и полазника. Тренинг програми су намењени пре свега запосленима у институцијама јавног сектора (јединице локалне самоуправе, покрајински секретаријати и њихови индиректни корисници, јавна и јавно-комунална предузећа итд.) који су препознали пројектно финансирање као своју шансу, али и другим заинтересованим организацијама са територије наше земље и АП Војводине које имају значајну улогу у процесу европских интеграција и приближавања нашег друштва Европској унији.

Специфични циљеви обуке су:

- упознавање са начином управљања и основним карактеристикама расположивих фондова у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА) Европске уније;
- представљање значаја претприступних фондова Европске уније;
- упознавање са концептима програма прекограничне сарадње и програма Заједнице у којима Република Србија има право учешћа;
- упознавање са основним принципима управљања пројектним циклусом;
- упознавање и практична примена приступа логичког оквира у развијању и формулисању пројектних идеја;
- упознавање и оспособљавање за коришћење алата који олакшавају припрему предлога пројектата;
- упознавање са садржајем апликационих формулара и других неопходних пројектних образаца, упознавање са критеријумима за евалуацију квалитета пројектних предлога;
- представљање примера успешних пројектата.

Циљ је да учесници након завршене обуке буду у могућности да: самостално преточе пројектну идеју у предлог пројектата по ЕУ захтевима, израде логичку матрицу пројектата, израде буџет пројектата по методологији ЕУ, креирају конкретне пројектне предлоге у складу са правилима функционисања и финансирања из претприступних фондова и програма Европске уније, препознају систем евалуације предлога пројектата, конкуришу у програмима прекограничне сарадње и другим ЕУ програмима и путем европских пројектата утичу на унапређивање своје заједнице.

Обуке су намењене свим институцијама које се могу јавити као корисници ЕУ средстава: државна управа (владине, покрајинске институције, локалне самоуправе, итд.), развојне агенције, привредне коморе, организације цивилног друштва, образовне институције, научно-истраживачке институције, туристичке организације и сл.

Структура обуке „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ према модулима:

Модул 1. ЕУ фондови – Теме:

- Програми прекограничне сарадње – Упознавање са ИПА програмима прекограничне сарадње који су на располагању институцијама са територије АП Војводине, упознавање са мерама и циљевима у оквиру програма, расположивим средствима, као и резултатима претходних позива.
- Програми Европске уније – Упознавање са програмима Европске уније који су на располагању институцијама са територије АП Војводине, упознавање са мерама и циљевима у оквиру појединачних програма, расположивим средствима, као и резултатима претходних позива.
- ПЦМ методологија – Упознавање са основним принципима управљања пројектним циклусом и фазама у оквиру пројектног циклуса.
- Приступ логичког оквира – Упознавање са корацима у приступу логичког оквира, анализа заинтересованих страна, анализа проблема, анализа циљева, анализа стратегија.

- Интерактивна радионица – Практичан рад у малим групама (4-6 полазника) где свака група за своју пројектну идеју врши анализу заинтересованих страна, анализу проблема, анализу циљева и анализу стратегија.

Модул 2. Логичка матрица – Теме:

- Прва колона логичке матрице (а. Општи циљ, б. Специфични циљеви, в. Очекивани резултати, г. Активности) – Стицање знања и вештина за попуњавање прве колоне логичке матрице, формулисање општег циља и специфичних циљева пројектног предлога, одређивање очекиваних резултата пројектног предлога, као и планирање активности пројекта.
- Индикатори – Стицање знања и вештина за формулисање адекватних индикатора у логичкој матрици усклађених са темом пројектног предлога.
- Извори верификације – Стицање знања и вештина за формулисање адекватних извора верификације у логичкој матрици у складу са претходно дефинисаним индикаторима.
- Претпоставке и ризици – Стицање знања и вештина за идентификацију потенцијалних ризика и предуслова у складу са ЕУ правилима и пројектним идејама самих полазника.
- Интерактивна радионица – Поступно попуњавање логичке матрице у малим радним групама од 4 до 6 полазника као део процеса развијања пројектне идеје сваке радне групе.

Модул 3. Буџетирање пројекта – Теме:

- Основна правила буџетирања – Упознавање са основним правилима формирања буџета за пројекте који се финансирају из средстава Европске уније.
- Буџетске ставке у пројектним буџетима – Упознавање са буџетским ставкама, начином попуњавања финансијског дела буџета, упознавање са утврђеним односима између буџетских ставки унутар буџета пројекта.
- Наративни део буџета – Стицање знања и вештина за успешно попуњавање наративног (описног) дела буџета, а у складу са финансијским делом буџета.
- Интерактивна радионица – Поступно попуњавање формулара буџета у малим радним групама у складу са пројектним идејама сваке групе.

Модул 4. Апликациони формулар – Теме:

- Апликациони формулар у ИПА програму прекограничне сарадње Мађарска – Србија – појашњавање свих категорија и саме структуре апликационог формулара, повезивање са пољима логичке матрице.
- Апликациони формулар у ИПА прекограничним програмима Хрватска – Србија и Србија – Босна и Херцеговина – Упознавање са апликационим формуларом који се користи у прекограничним програмима Хрватска – Србија и Србија – Босна и Херцеговина, појашњавање свих категорија и саме структуре апликационог формулара, повезивање са пољима логичке матрице.
- Резиме пројекта – Стицање знања и вештина за формулацију успешног резимеа за предлог пројекта.

- Интерактивна радионица – Поступно повезивање резимеа пројекта у малим радним групама у складу са пројектним идејама сваке групе.

Модул 5. Подношење предлога пројеката – Теме:

- Регистрација у ПАДОР бази – Упознавање са поцедуром регистрације институција у ПАДОР бази која је предуслов за конкурисање на одређене позиве ЕУ.
- Пропратна документација – Упознавање са свом документацијом коју је неопходно приложити уз апликациони формулар, а у склопу конкурисања на отворене позиве ЕУ.
- Евалуација пројектних предлога – Упознавање са процедурама и формуларом за оцењивање предлога пројеката, као и са елементима које евалуатори оцењују приликом евалуације пројектних предлога.
- Примери успешних ЕУ пројеката – Представљање примера успешних пројеката усклађених са облашћу рада институције чији запослени похађају обуку.

Табела 1. – *Одржане обуке под називом „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ у периоду јануар – децембар 2018. године*

ИНСТИТУЦИЈА		АДРЕСА И МЕСТО ОДРЖАВАЊА ОБУКЕ	ДАТУМ ОДРЖАВАЊА ОБУКЕ	БРОЈ УЧЕСНИКА
1.	Фондација Нови Сад 2021	Сала 1, Скупштина АПВ	21-23.03.2018.	25
2.	Удружење "Вратимо деци радост у покрету"	МЗ"Доситеј Обрадовић", Трг Доситеја Обрадовића бб, Зрењанин	11-13.04.	28
3.	Национални савет Чеха	"Национални савет чешке националне мањине	25-27.04.	20
4.	Новосадска женска иницијатива	Мите Ружића 3, Нови Сад	09-11.05.2018.	18
5.	Дом за душевно оболела лица	Маршала Тита 77, Нови Бечеј	21-23.05.2018.	22
6.	Средња стручна школа Бранко Радичевић	Партизанска бб, Рума	06-08.2018.	17

7.	Удружење "Еко спирал" Рума	ОШ "Вељко Дугошевић", Рума, Главна 71, учионица број 3	11-13.07.2018.	18
8.	Фондација Нови Сад 2021	Дворац Еђшег, Антона Чехова 4, Нови Сад	05-07.009.2018.	13
9.	Удружење ватрогасаца Војводине	Јована Суботића1, Нови Сад	12-14.09.2018	22
10.	Фондација Нови Сад 2021	Дворац Еђшег, Антона Чехова 4, Нови Сад	19-21.09.2018.	9
11.	Бизнис на штиклама	Илије Огњановића 1, Нови Сад	26-28.09.2018.	10
12.	Бизнис на штиклама	Илије Огњановића 1, Нови Сад	10-12.10.2018.	11
13.	ОШ 23.октобар, Сремски Карловци	Прерадовићева1, Сремски Карловци	07-09.11.2018.	15
14.	Друштво за неговање традиција и развој Сремских Карловаца	Трг Бранка Радичевића 1, Сремски Карловци	21-23.11.2018.	16
15.	Градска Управа Сомбор	Трг Цара Уроша 1, Сомбор	28-30.11.2018.	22
16.	Научни институт за прехранбене технологије	Булевар Цара Лазара 1, Нови Сад	05-07.12.2018.	14
17.	Научни институт за прехранбене технологије	Булевар Цара Лазара 1, Нови Сад	12-14.12.2018.	18
18.	Удружење грађана Хармонија за све	Виноградска 80, Врбас	19-21.12.2018	13
Укупно:				311

Обзиром да је главни циљ обука да учесници овладају вештинама формулисања пројектних предлога у складу са финансијским ограничењима, приоритетима и мерама, зависно од датих позива и конкурса, значајно је истаћи да је у оквиру ове едукативне активности обучено 311 учесника (234 жене и 77 мушкарца), кроз 18

обука током 2018. године. Учесници су оспособљени за преузимање активније улоге у развоју и имплементацији пројеката на локалном и регионалном нивоу, а у складу са европским стандардима и одговарајућим покрајинским и републичким стратешким документима. Преглед одржаних обука у периоду јануар – децембар 2018. године приказан је изнад, у табели 1.

Графикон 1. – Преглед учесника на обукама по врстама институција из којих долазе за 2018. годину

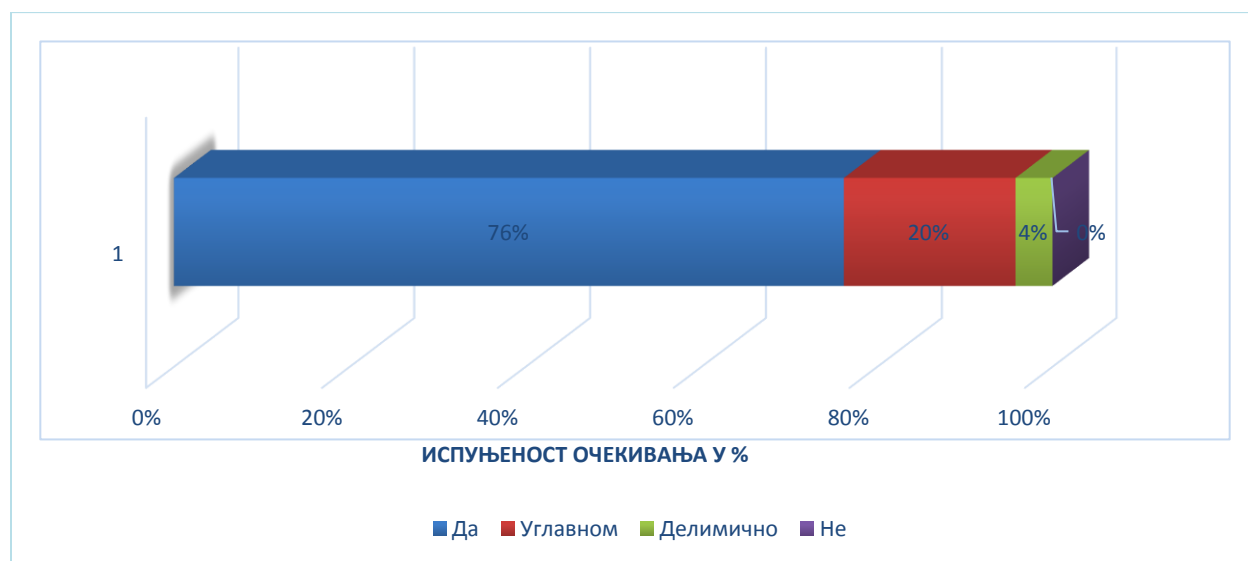
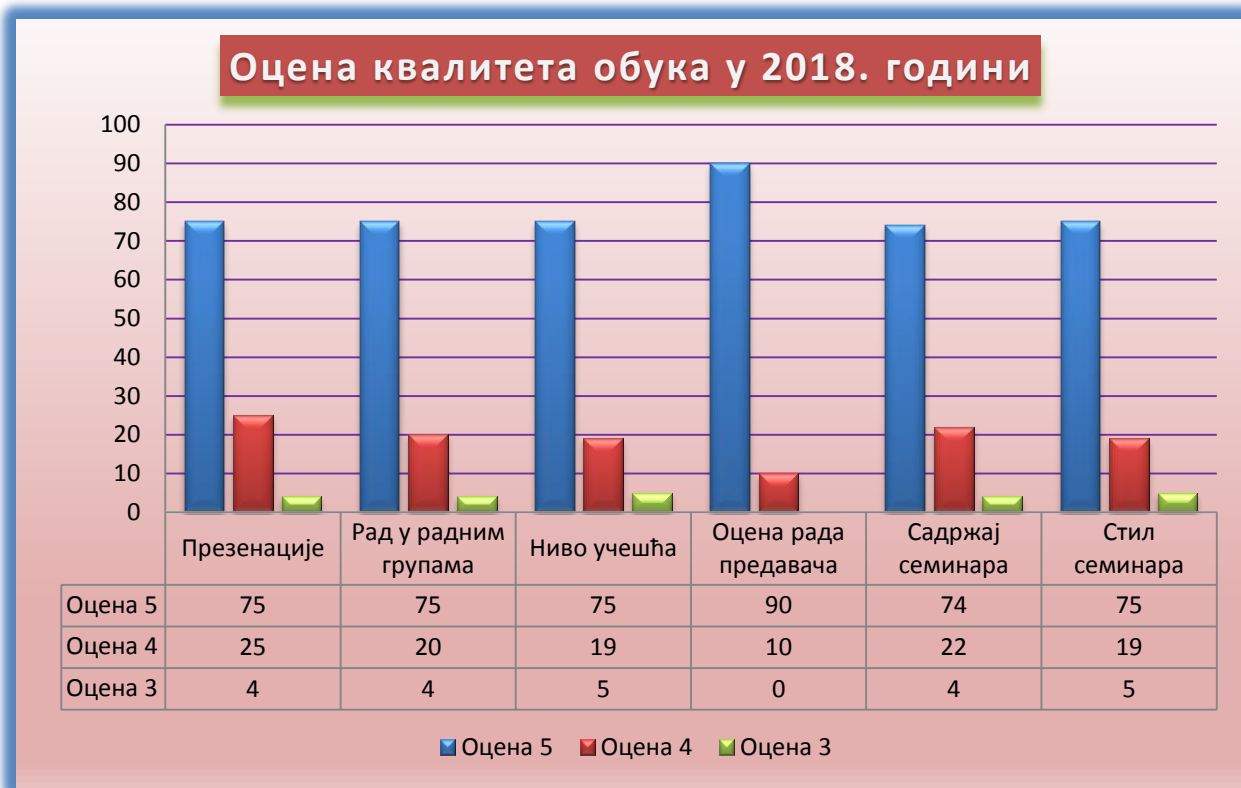

Едукативне активности на тему припреме и реализације европских пројеката спровођене су током целе године. Структура учесника на обукама, на основу врсте институција које су поднеле захтев за одржавање обуке, приказана је на Графику бр. 1. Највећи број полазника, 64%, представници су невладиних организација, али и представници научно-истраживачких центара и школа. Представници институција које су основане од стране Републике Србије и АП Војводине чине 30% од укупног броја полазника, локалне самоуправе 6%, школе 24%. Из здравствених институција је обуку похађало 6% полазника.

На основу евалуационих упитника попуњених од стране полазника након реализованих обука утврђено је да је концепт обука у потпуности испунио очекивања учесника, као и све информације које су им презентоване, а посебно практични део обука и интерактивни приступ предавача (Предавачи су били на располагању полазницима за све недоумице и online консултације како током, тако и након одржавања обука). Све компоненте обука су веома високо оцењене. На основу Графикана бр. 2 укупно 90% полазника обука је оценила рад предавача оценом 5, садржај обуке је такође оцењен највишом оценом од стране 74% полазника, квалитет

презентација са 75%, укупна форма и стил семинара са 75%, ниво учешћа и рад у радним групама са 75%.

Графикон 2. – Оцене квалитета елемената обуке на основу евалуационих листића попуњених од стране полазника обука

Графикон 3. – Испуњеност очекивања полазника након реализације обука

Око 76 % полазника је након реализације обука изјавило да је семинар испунио њихова очекивања што је приказано Графиконом бр. 3.

На основу укупних резултата спроведене евалуције, реализација обука се наставља јер је потреба за обукама и даље веома присутна и актуелна, имајући у виду процес приближавања Републике Србије Европској унији.

III Предавање под називом „Историја и настанак Европске уније“ ученицима основних школа општине Зрењанин у оквиру манифестације „Европско село“

Поводом манифестације „Европско село“ која окупља основне школе општине Зрењанин са циљем промовисања различитости народа и држава на којима је саграђена модерна Европа, представници Фонда „Европски послови“ АП Војводине су у периоду од 19. марта до 20. априла 2018. године одржали предавање под називом „Историја и настанак Европске уније“. Циљна група били су ученици шестог разреда основних школа на територији општине Зрењанин.

Предавачи из Фонда „Европски послови“ АП Војводине, упознали су ученике са циљевима и мотивима оснивања Европске уније и њеног развоја, док су ученици показали одлично географско и историјско знање у интеракцији са предавачима. Такође, ученици су имали ту могућност да постављају питања на тему ЕУ и да активно учествују у предавању. Након предавања уследио је интерактивни квиз на тему Европске уније који су припремили колеге из ЕУ инфо кутка Нови Сад.

Укупан број ученика који је присуствовао предавању био је 744 из 24 основне школе са територије општине Зрењанин.

Предавања су одржана као припрема за манифестацију „Европско село“, која је одржана, уочи Дана Европе, по седми пут, у Зрењанину, 10. маја 2018. године. и које у Војводини финансира Европска унија.

Током трајања „Европског села“, свака школа учесница из општине Зрењанин, представљала је једну земљу чланицу Европске уније и декорисала своје кућице у складу са земљом коју је представљала. Ученици су били изузетно креативни и на овај начин су се, кроз вишемесечне припреме, упознали са земљом коју су представљали. Школе су такође припремиле и наступе, који су били представљени на централној бини, кроз игре и песме, специфичне за те земље.

4. ФЕП туре

Унапређивање односа Србије са ЕУ и напредак у интеграцијама захтева унапређење и побољшање информисаности грађана и представника свих сектора у АП Војводини по питању самог процеса европских интеграција, као и промовисања регионалних иницијатива, интензивирања сарадње и упознавања са могућностима за креирање и имплементацију заједничких пројеката. Фонд организује и спроводи посете у општинама и градовима на територији АП Војводине усмерене на представнике локалних самоуправа, округа, привредних комора, јавних предузећа, невладиног сектора, те других релевантних институција. Главни циљ ових обилазака је упознавање присутних са могућностима финансирања које нуде ЕУ фондови који су на располагању субјектима са територије Војводине.

У оквиру „ФЕП тура“, у просторијама општине Сечањ, дана 15. марта 2018. године, организован је састанак за припрему пројекта у оквиру другог позива Интеррег ИПА програма прекограничне сарадње Румунија – Србија. Партнери на пројекту су општина Мошница Ноуа из Румуније, Општина Сечањ и Фонд „Европски послови“ АП Војводине. На иницијативу Фонда организован је састанак са циљем повезивања партнера на пројекту и договор око израде пројекта, а на тему организовања у случају ванредних ситуација. Састанку су присуствовали представници општине Мошница Ноуа, на челу са председником општине, представници општине-домаћина, на челу са помоћником председника општине, као и представници Фонда. Резултат овог сусрета је подношење предлога пројекта „Превенција и заједничка борба против природних непогода Мошница Ноуа-Сечањ“.

На почетку 2018. године, у складу са договором са представницима општина које су посећене у склопу ФЕП тура у претходном периоду, дана 26. априла 2018. године одржан је Округли сто „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“, док је дана 17. маја 2018. године одржана Конференција „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“. Циљ је био да се општине, територијално блиске, окупе, и да се на овим скуповима информишу о актуелним програмима ЕУ и расписаним позивима, као и да се размене искуства у претходном раду на ЕУ пројектима и представе примери добре праксе.

Округли сто „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“, који је одржан 26. априла 2018. године, и на ком је присуствовало 33 представника локалних самоуправа из Бачке и Срема, отворио је помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Јован Подрашчанин и помоћница директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине Габриела Хас. Фонд је представио тада актуелан позив у оквиру Интеррег ИПА програма прекограничне сарадње Хрватска–Србија, а шеф Одсека за локални економски развој Града Сомбора Михаел Плац и председник Скупштине града Сремска Митровица Томислав Јанковић, који су постигли веома добре резултате у реализацији досадашњих ЕУ пројеката, и тако привукли значајна средства у своје средине, говорили су о својим искуствима у припреми пројеката и примерима добре праксе. Циљ овог окупљања је био

информисање, умрежавање, размена добрих идеја и давање подстрекa представницима општинама са територије Бачке и Срема, које у свом плану имају да конкуришу на неки од програма које финансира Европска унија.

У оквиру Конференције „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“, одржане дана 17. маја 2018. године, за представнике свих општина са територије Војводине, којој је присуствовало око 90 представника локалних самоуправа, присутнима су се обратили помоћник покрајинског секретара за регионални развој Небојша Дракулић, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић, шефица Службе за ЕУ интеграције и међународну сарадњу из Сталне конференције градова и општина Александра Вукмировић, шеф Канцеларије АПВ у Бриселу Срђан Мачкић, као и директор Развојне агенције Војводине Никола Жежељ. Позитивне примере праксе представили су заменик шефа из Канцеларије за локално-економски развој града Новог Сада Миленко Малешев, председник општине Кањиже Роберт Фејстамер, као и пројектна менаџерка града Суботице Божидарка Голубовић.

Након ова два догађаја, настављен је обилазак општина са територије Војводине, овога пута заједно са Развојном агенцијом Војводине (РАВ). Тако су у мају и јуну ове године одржани радни састанци са представницима следећих општина:

	Округ	Општина	Датум
1	Севернобачки округ	Бачка Топола	29.05.2018.
2	Западнобачки округ	Апатин	24.05.2018.
3		Кула	29.05.2018.
4	Јужнобачки округ	Бечеј	22.05.2018.
5		Бачка Паланка	24.05.2018.
6		Бачки Петровац	30.05.2018.
7		Беочин	30.05.2018.
8		Сремски Карловци	12.06.2018.
9		Темерин	14.06.2018.
10		Врбас	14.06.2018.
11	Севернобанатски округ	Ада	22.05.2018.
12		Нови Кнежевац	05.06.2018.
13		Сента	05.06.2018.

14	Сремски округ	Стара Пазова	12.06.2018.
15		Пећинци	13.06.2018.
16		Рума	13.06.2018.

Од октобра до децембра ове године представници Фонда и РАВ-а обишли су следеће општине:

	Округ	Општина	Датум
1	Сремски округ	Ириг	25.10.2018.
2		Инђија	25.10.2018.
3		Шид	14.12.2018.
4	Јужнобанатски округ	Опово	30.10.2018.
5		Ковачица	30.10.2018.
6		Пландиште	1.11.2018.
7		Алибунар	1.11.2018.
8		Ковин	11.12.2018.
9		Бела Црква	11.12.2018.
10	Средњобанатски округ	Сечањ	6.11.2018.
11		Нови Бечеј	6.11.2018.
12		Житиште	8.11.2018.
13		Нова Црња	8.11.2018.
14	Севернобанатски округ	Чока	6.12.2018.
15		Кањижа	6.12.2018.
16	Западнобачки округ	Бач	13.11.2018.
17		Оџаци	13.11.2018.
18	Јужнобачки округ	Тител	15.11.2018.
19		Жабалъ	15.11.2018.

20	Севернобачки округ	Мали Иђош	20.11.2018.
21		Србобран	20.11.2018.

БАЧКА

→ *Севернобачки округ*: У **Бачкој Тополи** представнике Фонда и РАВ-а дочекали су помоћници председника општине где је договорена будућа сарадња и оспособљавање кадрова ове локалне самоуправе за писање ЕУ пројеката и привлачење страних средстава у ову средину. Домаћини у општини **Мали Иђош** били су председник општине и председник Скупштине општине, са сарадницима, који су нас упознали са чињеницом да је у предходном периоду, на иницијативу Фонда, усвојена Стратегија општине, али и да постоји потреба за обуком запослених на тему писања ЕУ пројеката будући да пројектних активности још нису имали.

→ *Западнобачки округ*: Председник општине са сарадницима били су домаћини у **Апатину**, а циљ састанка био је подстицање активности општине у смеру бољег праћења и коришћења европских фондова, као и привлачења страних инвеститора. У општини **Кула** састанак је одржан са замеником председника и сарадницима, где је такође договорена будућа сарадња. Председница општине **Оџаци**, која је заједно са својим сарадницима дочекала представнике Фонда и РАВ-а, истакла је пројекат на тему инклузије Рома, чија се имплементација успешно ближи крају, и изразила жељу за бољом и свеобухватнијом сарадњом, од обука до реализације пројеката.

→ *Јужнобачки округ*: У **Бечеју** су домаћини били члан већа за привреду и развој и начелница одељења за привреду, улагања, ЛЕР и заштиту животне средине. У **Бачкој Паланци** председник општине са сарадницима примио је представнике Фонда и РАВ-а и упознао са активностима ове општине и плановима за будућу сарадњу ових институција. Домаћин у **Бачком Петровцу** био је члан већа општине задужен за привреду са сарадницима, а у **Беочину** заменик председника општине и руководилац Одељења за локални развој, а као резултат израженог интересовања за оспособљавање кадрова у циљу коришћења европских фондова договорено је организовање тродневних обука Фонда у овим општинама. У **Сремским Карловцима** представнике институција из Новог Сада дочекао је руководилац Одељења за локално-економски развој и привреду где је договорена непосредна и константна сарадња у будућем периоду. Председници општина **Темерин** и **Врбас** угостили су представнике Фонда и РАВ-а, и у обе општине изражена је потреба за едукацијом кадрова кроз тродневне обуке које би Фонд одржао у циљу већег коришћења европских фондова. Домаћини у **Србобрану** били су председник општине, са сарадницима из области привреде, локално-економског и регионалног развоја, који су објаснили да је захваљујући досадашњој доброј сарадњи са Фондом основана Канцеларија за локално-економски развој, која и данас успешно ради, да су тренутно актуелни пројекти у овиру донација амбасада и СКГО-а, као и да постоји потреба за додатним едукацијама општинског кадра на тему писања пројеката. Општини **Бач** је

у претходном периоду одобрено за финансирање три пројекта, и то у оквиру програма *Exchange 5*, ИНТЕРЕГ ИПА програма прекограничне сарадње Румунија-Србија и Дунавског транснационалног програма, са чиме нас је детаљније упознао председник општине и његови сарадници, уз предлоге даље сарадње са Фондом и РАВ-ом. У **Жабљу** и **Тителу** су домаћини били највиши представници општинских управа и Канцеларије за локално-економски развој, са којима је договорена свеобухватнија непосредна сарадња у наредном периоду, у циљу коришћења средстава из европских фондова у већем обиму и ефикаснијем привлачењу страних инвестиција.

БАНАТ

→ *Севернобанатски округ*: У општини **Ада** су са замеником председника општине анализирани текуће општинске активности и шта је потребно учинити да се у будућности превазиђу тренутни проблеми, са акцентом на пројекте које суфинансира ЕУ. Домаћин у **Новом Кнежевцу** био је председник општине са својим сарадницима, а у **Сенти** су домаћини били члан градског већа за привреду и начелница Одељења за локално-економски развој, где је на захтев представника обе општине договорено да се у што краћем времену организују стручне обуке са главним циљем да се запослени оспособе за аплицирање ка фондовима Европске уније, тако што ће научити да самостално формулишу предлоге пројеката и стратешки их позиционирају и оквиру дефинисаних приоритета и мера, као и финансијских ограничења. Општина **Кањижа** се у претходном периоду издвајала као пример добре праксе по питању писања пројеката и привлачења бесповратних средстава, као и по питању одличне сарадње са нашом институцијом, па је у том маниру и наставила своје активности, тако да смо и овога пута од председника општине и његових сарадника добили потврду да ће и у наредном периоду ова општина, својим искуством, помагати осталим локалним самоуправама које имају потребу за већим учешћем у наредним позивима према програмима прекограничне сарадње. Са челницима општине **Чока** договорено је да се благовремено обаве стручне обуке „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“ са главним циљем оспособљавања општинских кадрова за самостално писање и имплементирање пројеката.

→ *Средњобанатски округ*: Општина **Сечањ** је у протеклом периоду конкурисала са два пројекта у оквиру ИНТЕРЕГ ИПА Програма прекограничне сарадње Румунија-Србија, од којих је пројекат који се тиче превенције и борбе против непогода урађен у партнерству са Фондом. Председник општине **Нови Бечеј** истакао је добру сарадњу са Развојном агенцијом Банат, са којом су у последње време реализовали више прекограничних пројеката из области ванредних ситуација и туризма. У **Житишту** наши представници дочекани су од стране највиших челника општине, који су исказали потребу за поновним организовањем вишедневне обуке под називом „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“, јер је велики број заинтересованих да кроз овај вид едукације допринесе већем развоју локалне самоуправе. У овој општини, као и у општини **Нова Црња**, где је домаћин био председник општине са сарадницима, уочен је напредак у коришћењу европских фондова и привлачењу страних инвеститора у протекле две године, а исказана је и велика заинтересованост

за даљим усавршавањем кроз Специјалистички програм „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

→ *Јужнобанатски округ*: Запослени у општинској управи **Опово**, заменик и помоћник председника општине, рекли су да су у протеклом периоду конкурисали са пројектом социјалне инклузије Рома у програма прекограничне сарадње Румунија-Србија, а да планирају решење реконструкције водоводне мреже у будућем периоду, као и да и даље имају потребу за обуком кадрова за писање пројеката. Општина **Ковачица**, где је домаћин ФЕП туре био руководиоца Одељења за инвестиције и локално-економски развој, има неколико пројеката у реализацији и плану, тако да је констатован добар резултат по питању пројеката у сарадњи са Румунијом, али је неопходна даља едукација на тему писања ЕУ пројеката. Општина **Пландиште** тренутно има у реализацији један пројекат у прекограничној сарадњи са Румунијом, а у плану је реализација још неколико, са чим су представнике Фонда упознали заменик председника општине, председник скупштине општине и начелница Општинске управе, уз напомену да би се пријавили за обуку Фонда почетком године. Представници општинске управе **Алибунар**, председник општине и помоћник председника општине за финансије, предочили су проблеме са којима се већ годинама суочавају, а тичу се пре свега водоводне мреже и основних еколошких питања, а с обзиром да је неопходно јачање стручних капацитета, показали су заинтересованост за обукама Фонда и Специјалистичким програмом. У **Ковину** су представнике наше институције и РАВ-а дочекали заменик председника општине и сарадници из КЛЕР-а, који у претходном периоду нису аплицирали ни с једним пројектом, тако да је изражена велика потреба за обуком кадрова на тему финансирања путем ЕУ фондова. Општина **Бела Црква** тренутно реализује пројекат изградње затворене пијаце, у сарадњи са румунским партнером, са чиме нас је упознала начелница одељења за урбанизам, привреду и инспекцијске послове, заједно са колегом из КЛЕР-а, уз то да и код њих постоји велика потреба за даљом едукацијом кадрова.

СРЕМ

→ *Сремски округ*: Домаћин састанка у **Старој Пазови** био је заменик председника општине са својим сарадницима где је договорена будућа сарадња, између осталог и у писању ЕУ пројеката. Састанак у **Пећинцима** одржан је са замеником председника општине и сарадницима, а у **Руми** са начелником Општинске управе и шефом Канцеларије за локално-економски развој, где је уочено да су обе општине у претходном периоду редовно аплицирале са предлозима пројеката према европским фондовима, али да је проблем углавном био при имплементацији, тако да је у том сегменту затражена помоћ од Фонда. У **Инђији** састанак је одржан са помоћником председника општине и његовим сарадницима, а с обзиром на то да претходних пар година нису конкурисали на програме Европске уније, први корак је да се обучи мањи тим људи који би писао предлоге пројеката, у чему би им Фонд пружио стручну помоћ. У **Иригу** начелница Одељења за локални и економски развој, са сарадницима, примила је представнике Фонда и РАВ-а и представила им ранији пројекат прекограничне сарадње са Мађарском, с обзиром на то да нису поднели ни један

пројекат на овогодишње позиве, али и изразила потребу за додатним обукама и стручном помоћи ових институција у будућој сарадњи. Председник општине **Шид**, са замеником и сарадницима, дочекали су представнике Фонда и РАВ-а, где је на састанку договорена свеобухватнија међусобна сарадња, помоћ око припреме и имплементације пројеката, као и одржавање стручних обука, јер је уочен недовољан успех у коришћењу европских фондова и привлачењу страних инвеститора.

Сврха ових посета била је упознавање Фонда и РАВ-а са тренутним активностима, изазовима и препрекама у локалним самоуправама широм територије Војводине, са циљем заједничке сарадње, унапређења даљих активности и превазилажењу проблема на терену. Фокус је био на томе како у будућем периоду обезбедити што је могуће више неповратних средстава из ЕУ фондова, али и како привући нове инвеститоре у општине. Представници посећених општина изразили су потребу за обуком својих кадрова у циљу бољег коришћења фондова Европске уније, и у вези са тим постигнут је договор да Фонд у наредном периоду у овим општинама одржи обуке за писање предлога пројеката. Наиме, један од основних проблема, поред недостатка финансијских средстава, јесте недостатак обучених и стручних кадрова који би пратили доступне фондове и програме и преко пројеката привлачили неповратна средства у своје средине. ФЕП туре, у сарадњи са РАВ-ом, јесу управо један корак у подршци и јачању капацитета локалних самоуправа и регионалном развоју.

5. Координационе групе

У циљу повећања апсорпционих капацитета АП Војводине, када је у питању коришћење расположивих европских фондова, Фонд је наставио да узима активну улогу у координацији активности покрајинских институција, секретаријата Покрајинске владе, регионалних развојних агенција, органа јединица локалне самоуправе и других институција укључених у процес европских интеграција, а које су исказале интересовање за сарадњу са Фондом. Као део система за информисање, координационе групе наставиле су да окупљају представнике релевантних јавних институција, као и организација цивилног друштва на подручју АП Војводине, са циљем унапређивања протока информација на тему доступних европских фондова и програма, као и актуелних европских конкурса.

Свакој институцији и организацији дата је могућност да делегира свог представника (контакт особу) у оквиру одређене координационе групе. Контакт особа је задужена за комуникацију и сарадњу са Фондом, на располагању су јој све информације од значаја за институцију/организацију коју представља, а везано за могућности финансирања путем европских фондова, као и других тематских области из оквира процеса европских интеграција. У 2018. години настављен је рад са претходно формираним координационим групама, а то су:

I. Координациона група за општине и градове;

- II. Координациона група за јавна и јавно-комунална предузећа, фондације и кластере
- III. Координациона група за покрајинске секретаријате АП Војводине, регионалне развојне агенције и Универзитет у Новом Саду
- IV. Координациона група за организације цивилног друштва.

Први састанак координационе групе одржан је у Привредној комори Војводине, 26. априла 2018. године у виду округлог стола на тему „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“, на ком је присуствовало 33 представника релеватних јавних институција и организација из Бачке и Срема. На скупу је представљен тада актуелан позив у оквиру Интерег ИПА програма прекограничне сарадње Хрватска–Србија, док су град Сомбор и град Сремска Митровица, који су постигли веома добре резултате у реализацији досадашњих ЕУ пројеката, и тако привукли значајна средства у своје средине, говорили су о својим искуствима у припреми пројеката и примерима добре праксе. Циљ овог окупљања је био информисање, умрежавање, размена добрих идеја и давање подстрека представницима релеватних јавних институција и организација са територије Бачке и Срема, које у свом плану имају да конкуришу на неки од програма које финансира Европска унија.

Други састанак координационе групе одржан је у Скупштини АП Војводине 17. маја 2018. године. На конференцији „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“ присуствовало је око 90 представника релевантних јавних институција и организација из АП Војводине. Присутнима су се обратили помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Небојша Дракулић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић, шефица Службе за ЕУ интеграције и међународну сарадњу из Сталне конференције градова и општина Александра Вукмировић, шеф Канцеларије АПВ у Бриселу Срђан Мачкић, као и директор Развојне агенције Војводине Никола Жежељ. Позитивне примере праксе представили су град Нови Сад, општина Кањижа и град Суботица.

6. Отворена врата

Интересовање институција и грађана за пројекте који се финансирају из ЕУ средстава се повећава из године у годину. Сходно томе, а како би се допринело да што више институција, организација и појединаца кроз пројекте аплицира за средства из ЕУ, Фонд је, за све заинтересоване, обезбедио стални термин за консултације, петком у периоду од 10 до 13 часова, уз електронску пријаву путем новог интернет портала Фонда.

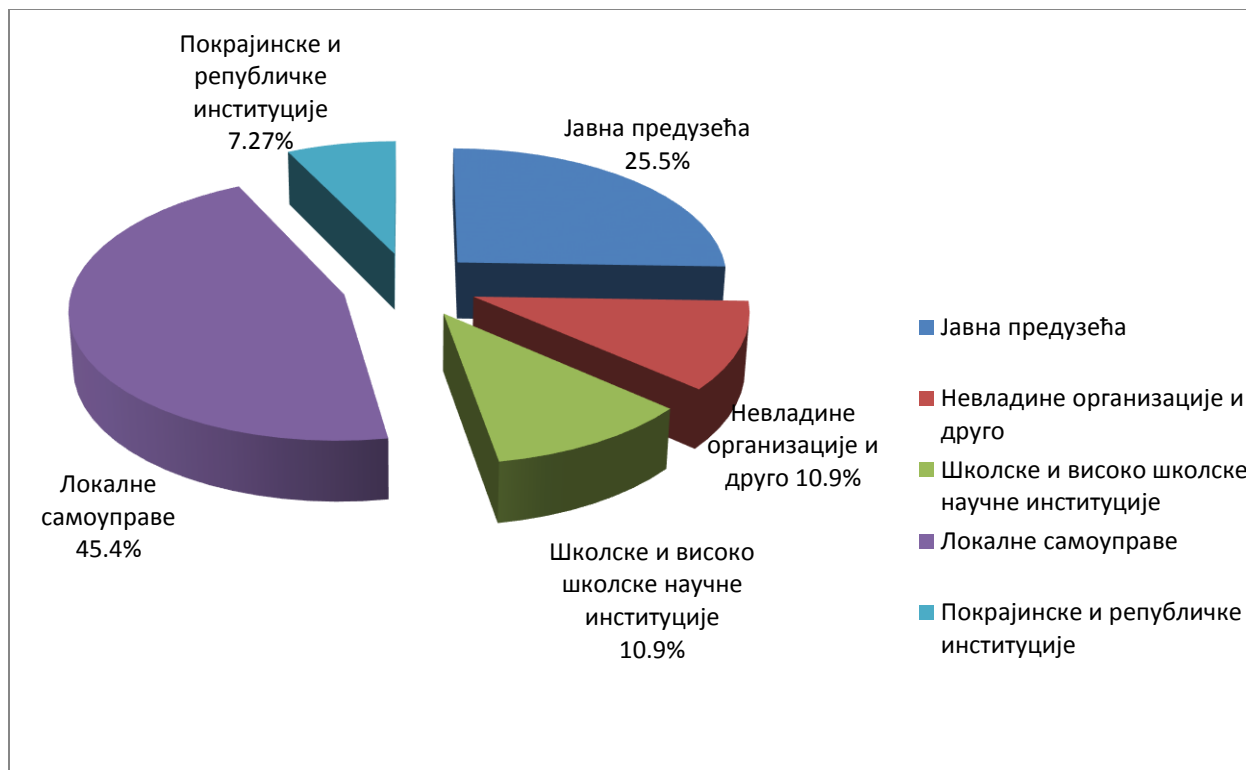
Теме које се најчешће јављају на консултацијама су следеће:

- информације о актуелним програмима и отвореним позивима;
- процена пројектних идеја;
- могућности финансирања за приватне компаније кроз ЕУ фондове;
- финансирање невладиног сектора;

- регистрација у *PIC* бази ЕУ;
- регистрација у *PADOR* бази;
- финансирање пољопривредних произвођача;
- могућности које нуде други донатори;
- учешће у ИПА програмима прекограничне сарадње;
- ревизија адекватности и прихватљивости пројектних идеја;
- оцена прикладности институција за конкурисање на ЕУ позиве;
- помоћ око израде предлога пројеката;
- помоћ око конкурсне документације;
- помоћ око израде логичке матрице пројекта;
- помоћ око буџетирања пројекта;
- информације о обукама Фонда „Европски послови“.

Корисници услуга Фонда препознали су важност ове активности која је наишла на њихово одобравање те ће се реализација исте наставити и у будућем периоду. У оквиру поменуте акције најчешће се као корисници услуга Фонда јављају грађани заинтересовани за могућности финансирања путем ЕУ фондова, организације цивилног друштва (нпр. удружења грађана, културно-уметничка друштва, спортски клубови итд.), потом институције од јавног значаја на територији Војводине (школе, градске и општинске управе, јавна предузећа, музеји, покрајински заводи итд.), као и предузећа из приватног сектора и пољопривредна газдинства. Такође, Фонд пружа стручну помоћ и приликом регистрације у ЕУ бази за потенцијалне кориснике и пројектне партнере – *PADOR*. Паралелно са регистрацијом у Падор бази пружа се и асистенција приликом регистрације у *PIC* бази ЕУ која је неопходна приликом конкурисања за фондове Европске уније као што су Хоризонт 2020, Креативна Европа, Еразмус+ итд. Могући проблеми који се могу јавити приликом регистрације су такође једна од тражених тема консултација. У оквиру програмске активности „Отворена врата“, током 2018. године, реализовано је 98 консултација.

Графикон 4. – Структура учесника на консултацијама у оквиру акције „Отворена врата“ током 2018. године

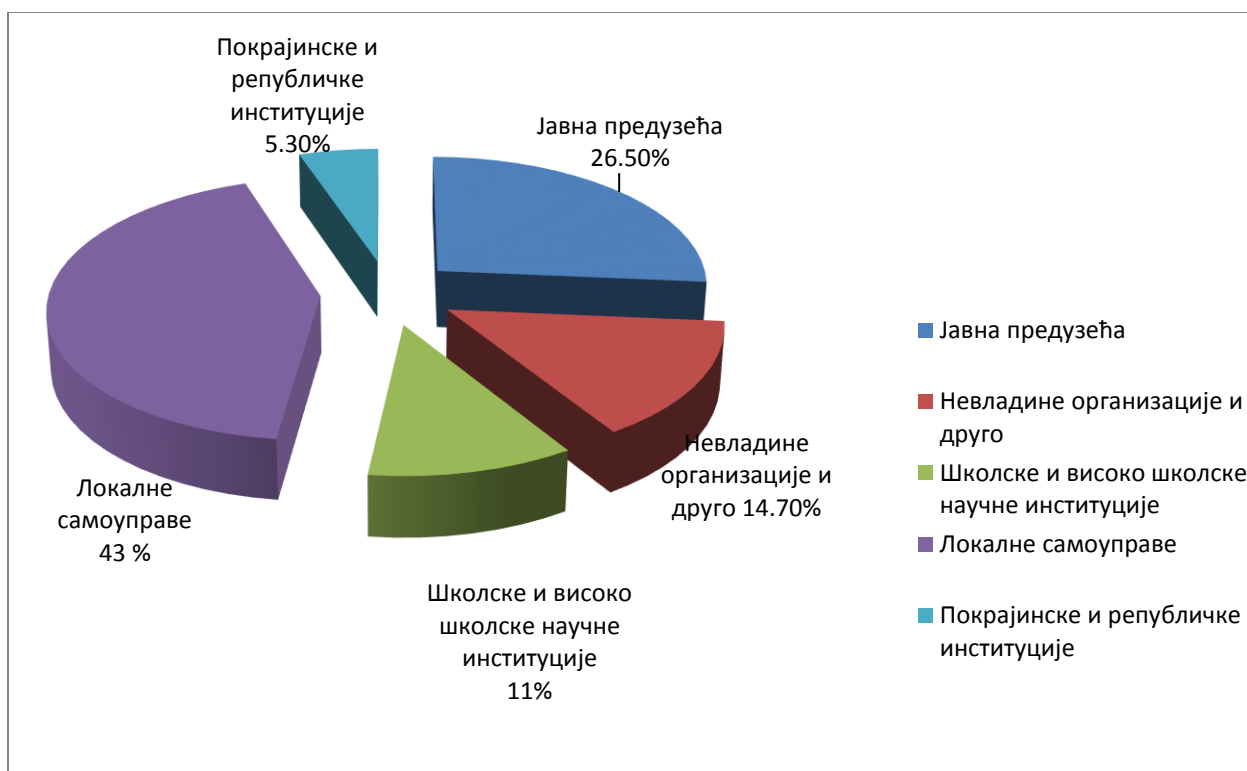
7. Процена пројектних идеја

У складу са горе поменутом програмском активношћу, током 2018. године извршена је процена 102 пројектне идеје у оквиру којих је Фонд пружао подршку приликом:

- праћења и анализе отворених ЕУ конкурса;
- анализе усаглашености мера и приоритета отворених позива са циљевима пројектних предлога који су идентификовани као квалитетни и релевантни за конкурсе Европске уније и истовремено подобни за финансирање;
- оцене прикладности институција условима конкурса;
- помоћи при проналажењу пројектних партнера из земље и региона;
- анализе усклађености предлога пројекта са европским, националним, покрајинским и другим стратешким документима;
- дефинисања конкретних пројектних предлога код институција које су заинтересоване за конкурисање на актуелне ЕУ позиве;
- креирања предлога пројеката са разрадом циљева, резултата, радних пакета и активности уз претходно спроведену анализу проблема;

- утврђивања одрживости пројектних предлога;
- анализе ризика и претпоставки за успешно конкурисање и имплементацију одобрених пројеката;
- помоћи приликом буџетирања пројеката;
- пријаве пројектних предлога на прописаним обрасцима;
- помоћ при изради логичке матрице за пројектне предлоге;
- Израда плане активности приликом завршене прве процене пројектне идеје.

Графикон 5. - Структура учесника у оквиру активности "Процена пројектних идеја" током 2018. године

8. Истраживачко – аналитичке активности

У оквиру својих свакодневних активности Фонд обавља истраживачко-аналитичке активности везане за праћење актуелних програма и отворених конкурса Европске уније где институције основане у Републици Србији имају право учешћа. Такође,

значајно место међу активностима Фонда имају и активности усмерене на анализе области релевантних за унапређивање процеса европских интеграција у АП Војводини, као и анализе нових могућности финансирања развојних и других пројеката у циљу повећања апсорпционих капацитета АП Војводине.

- **Анализа ЕУ програма и позива отворених за кориснике из Србије**

У склопу активности које су везане за коришћење европских фондова, Фонд је пратио и анализирао актуелне европске програме како регионалног, тако и европског карактера и отворене позиве и о њима информисао потенцијалне кориснике кроз медије, конференције за штампу, информативне сесије и путем интернет странице Фонда. Позиви који су били отворени током 2018. године представљени су у наредној табели.

Инструмент за претприступну помоћ – ИПА
<ul style="list-style-type: none"> • ИПА, ЕУ подршка цивилној заштити у Босни и Херцеговини 2018 • Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020, Други позив за подношење пројектних предлога • Интерег АДРИОН програм 2014-2020, Други позив за подношење предлога пројеката у оквиру Јадранско-јонског програма
Програми Европске уније
<ul style="list-style-type: none"> • Европа за грађане и грађанке, Мрежа градова - други рок • Европа за грађане и грађанке, Братимљење градова - други рок • Европа за грађане и грађанке, Европско сећање 2019 • Европа за грађане и грађанке, Братимљење градова 2019 – први рок • Европа за грађане и грађанке, Мрежа градова 2019 - први рок • Европа за грађане и грађанке, Пројекти организација цивилног друштва 2019 • КОСМЕ, Подршка промоцији и развоју транснационалних тематских туристичких производа повезаних са културом и креативним индустријама • КОСМЕ, Позив за подношење предлога пројекта за кофинансирање конзорцијума јавних набавки за иновације • КОСМЕ, Позив за подношење пројектних предлога за идентификовање и унапређење заштите права интелектуалне својине МСП на тржишту Европске уније • КОСМЕ, Позив – Туризам, култура и креативност • Креативна Европа, <i>Књижевни преводи 2019</i> • Креативна Европа, <i>Пројекти европске сарадње 2019</i> • Креативна Европа, <i>Конкурс за организацију Европске награде за културно наслеђе 2019</i> • Креативна Европа, <i>Организација Награде Европске уније за књижевност (EURL) 2019</i> • Креативна Европа, <i>Музика покреће Европу 2019</i> • ЕаСИ, VP/2018/003 - ПРОГРЕСС: Позив за пројекте из области социјалних

иновација и национални реформи
• ЕаСИ, VP/2018/004 - Унапређење стручности у области индустријских односа
• ЕаСИ, VP/2018/001 – Подршка социјалном дијалогу
• ЕаСИ, VP/2018/016 – Позив за доделу грантова на нивоу ЕУ у области социјалног укључивања / смањења сиромаштва / микрофинансирања / социјалног предузетништва
• Еразмус+, Еразмус повеља за високо образовање
• Еразмус+, Кључна активност 1 - Еразмус Мундус заједнички мастер програми 2019
• Еразмус+, Кључна активност 2 - Изградња капацитета у високом образовању 2019
• Еразмус+, Кључна активност 2 - Изградња капацитета у области младих 2019
• Еразмус+, Подршка политичким реформама – Пројекти сарадње
• Еразмус+, Спорт: Колаборативна партнерства
• Еразмус+, Спорт: Непрофитни европски спортски догађаји
• Европски здравствени програм III, Позив 2018 – Заједничке акције
Остали програми
• Европски инвестициони фонд, Западни Балкан за развој предузетништва и иновација
• Амбасада Норвешке, Грантови за Западни Балкан 2018
• ЦЕИ фонд за сарадњу, Позив за подношење предлога пројеката 2018
• ПИ, Подизање свести о климатским променама и њихов утицај на младе људе северних регија
• Европска комисија, Ресурсни центар за организацију цивилног друштва у Србији
• Европска комисија, Техничка помоћ за побољшање социо-економских услова живота ромске популације
• Европски инструмент за демократију и људска права (ЕИДХР), Шема подршке на бази земље – 2018
• Амбасада Републике Чешке, Позив за подношење предлога за мале локалне пројекте (МЛП) развојне сарадње
• Европска комисија, Подршка иницијативи у области политике за борбу против дрога – 2018
• Европска комисија, Јавни позив за подношење предлога пројеката из области људског здравља - 2018
• Информациони центар за развој Потиског региона, Оснаживање жена које живе у руралним подручјима у Републици Србији
• Министарство науке, Расписан конкурс за доделу грантова за иновативне пројекте

ПРОГРАМИ И ОТВОРЕНИ ПОЗИВИ

Током 2018. године су расписани позиви за подношење предлога пројеката у оквиру одређених европских програма који припадају новој генерацији програма у финансијској перспективи од 2014. до 2020. године од којих је већина наставак

претходно успостављених програма у оквиру финансијске перспективе од 2007. до 2013. године. Република Србија је наставила са учешћем у новој генерацији програма прекограничне сарадње који у актуелној финансијској перспективи носе ознаку „Интерег“ као што су ИПА Интерег програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија. Такође, Република Србија је у складу са својим европским опредељењем наставила да се прикључује програмима Европске уније који омогућавају реализацију пројеката у сарадњи са државама чланицама Европске уније и другим прикљученим државама у областима које су дефинисане као значајне од стране Европске уније.

- Други позив за достављање пројектних идеја у оквиру **Интерег ИПА Програма прекограничне сарадње Хрватска - Србија** намењен је за подршку пројектним предлозима који су тематски усклађени са општим циљем програма, односно доприносе јачању друштвеног, економског и територијалног развоја прекограничног подручја кроз реализацију заједничких пројеката и активности друштвеног, економског и територијалног развоја пограничног подручја кроз реализацију заједничких активности. Идентификовани приоритети програма су следећи: (1) Побољшање квалитета јавног здравља и социјалних услуга у програмском подручју (2) Заштита животне средине и биодиверзитета, унапређење превенције ризика и промовисање обновљиве енергије и енергетске ефикасности (3) Допринос развоју туризма и очувања културног и природног наслеђа (4) Унапређење конкурентности и развијање пословног окружења у програмској области.
- **Интерег V6 Јадранско-јонски транснационални програм, тзв. АДРИОН програм**, је у марту 2018. године лансирао други позив за подношење предлога пројеката са циљем пружања подршке пројектима транснационалне сарадње који јачају економску, социјалну и територијалну кохезију у Јадранско-јонском региону. Програмска област обухвата територију осам земаља – 4 државе чланице Европске уније (Грчка, Италија, Словенија, Хрватска) и 4 државе које се налазе у претприступном процесу (Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија). Мере програма су: (1) Подршка развоју регионалног иновационог система; (2) Промовисање одрживе валоризације и очувања природног и културног наслеђа, као ресурса за раст; (3) Побољшање транснационалних капацитета за заштиту животне средине, смањење фрагментације и очување екосистемских услуга; (4) Побољшање капацитета за интегрисани транспорт, услуге мобилности и мултимодалност; (5) подршка управљању ЕУ стратегијом за Јадранско-јонски регион; (6) Подршка координацији и спровођењу Јадранско-јонске стратегије кроз унапређење институционалних капацитета јавне управе и кључних актера у процесу спровођења заједничких приоритета.
- Делегација Европске уније у Републици Србији у оквиру **Инструмента за претприступну помоћ (ИПА)** расписала је грант шеме за пројекте у области развоја цивилне заштите.
- Европски **ПРОГРЕС** представља развојни програм у Републици Србији који има за

циљ да подржи одрживи развој 34 локалне самоуправе на југоистоку и југозападу земље. Средства за реализацију Програма обезбеђују Европска унија и влада Швајцарске, заједно са Владом Републике Србије. Корисницима се у оквиру Европског ПРОГРЕС-а пружа финансијска, техничка и саветодавна подршка. Програм спроводе Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) и Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава Европске уније при Министарству финансија.

- Програм **Европа за грађане и грађанке** је програм Европске уније који је централизован на европском нивоу, а који у име Европске комисије спроводи Извршна агенција за образовање, аудиовизуелну делатност и културу. У оквиру програма Европа за грађане и грађанке позиви за подношење предлога пројеката прате годишњи распоред и могуће је поднети пројекте у оквиру следећих мера: Европско сећање, Братимљење градова, Мрежа градова и Пројекти цивилног друштва. Делови програма који се односе на пројекте братимљења градова и формирања мреже градова део су Поглавља 2 „Демократски ангажман и грађанско учешће“ у коме се тежи стварању могућности за јачање међусобног поверења, друштвеног ангажовања и волонтерства, и окупљању широког круга грађана и грађанки око важних тема које су у складу са циљевима програма. Подношење пројектних предлога у оквиру мера Братимљење градова и Мреже градова могуће је два пута у току једне календарске године.
- Програм **КОСМЕ** је програм Европске уније у области подстицања конкурентности малих и средњих предузећа и има за циљ да омогући бољи приступ финансијским тржиштима за сектор малих и средњих предузећа, бољи приступ тржишту, подршку предузетницима и повољније услове за пословну креативност и развој. Програм у име Генералног директората за предузетништво и индустрију Европске комисије спроводи Извршна агенција за мала и средња предузећа. Током 2018. године расписано је четири позива у оквиру овог програма који су били отворени за учешће корисника из Србије.
- Програм **Креативна Европа** је програм Европске уније који покрива област културе и аудиовизуелних уметности, а који у име Европске комисије спроводи Извршна агенција за образовање, аудиовизуелну делатност и културу. Позиви у оквиру програма Креативна Европа подржавају пројекте у области европске кинематографије и пројекте у културном и креативном сектору с циљем њиховог доприноса одрживом расту и запошљавању. Програм је подељен на два потпрограма, Култура и Медије. У оквиру потпрограма Култура позиви за подношење предлога пројеката прате утврђени годишњи распоред када су у питању књижевни преводи, европски пројекти сарадње и европске мреже, док у оквиру потпрограма Медији има више рокова током године за исте врсте пројеката када су у питању пројекти који се фокусирају на развој аудиовизуелних дела, њихову дистрибуцију, усавршавање, умрежавање и учешће на сајмовима, као и развој публике.

- **Програм за запошљавање и социјалне иновације - ЕаСи** има за циљ јачање власништва над циљевима и координацију деловања ЕУ на националном нивоу у области запошљавања, социјалних питања и инклузије. Програм подржава иновативне мере социјалне политике, промовисање мобилности радне снаге, олакшавање приступа микрокредитима, подстицање социјалног предузетништва и сл. Програм спроводи Генерални директорат за запошљавање, социјална питања и инклузију Европске комисије. Током 2018. године било је расписано осам позива који су били отворени за учешће корисника из Републике Србије.
- Програм **Еразмус+** је програм Европске уније за образовање, усавршавање, младе и спорт који се спроводи децентрализовано што подразумева да одређене делове програма спроводe националне агенције које се налазе у програмским земљама, док су неки делови централизовани и спроводи их Извршна агенција за образовање, аудиовизуелну делатност и културу у име Европске комисије. Република Србија тренутно учествује у Еразмус+ програму у својству партнерске земље и има могућност учешћа у одређеним деловима програма као припрема за будуће пуноправно учешће. Програм је структуриран око три кључне активности (КА1 - Пројекти за мобилност, КА2 - Пројекти институционалне сарадње и КА3 - Пројекти за подршку реформи образовних политика) и два потпрограма – Жан Моне и Спорт. Корисници из Србије имају право учешћа у свим деловима програма, али у различитим својствима – као носиоци пројекта, партнери или партнери са додатом вредношћу. Позиви у оквиру Еразмус+ програма прате утврђени распоред у календарској години где одређени позиви имају више рокова за подношење предлога пројеката. У 2018. расписан је позив за Еразмус Мундус заједничке мастер програме у оквиру кључне активности 1 за школе, стручно образовање и обуке, образовање одраслих и за младе из Србије. Од централизованих делова програма најзначајније за Србију је учешће у кључној активности 2 која подржава пројекте у области изградње капацитета у области високог образовања и изградње капацитета за рад са младима где се корисници из Србије могу јавити као носиоци пројеката.

Фонд „Европски послови“ АП Војводине прати **актуелне програме и отворене позиве који се финансирају и из других међународних фондова и средстава** (Европска комисија, Централно-европска иницијатива, Уједињене нације, Амбасаде итд.), као и позиве које расписују институције из Србије, а да су тематски везани за област европских интеграција (различита министарства и покрајински секретаријати и сл.), а који могу бити значајни за кориснике из Србије.

II ИНФОРМАТИВНО - ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ

У наредном делу дат је преглед информативно-промотивних активности одржаних у током 2018. године.

Табела 3. – *Преглед информативно-промотивних активности у периоду јануар – децембар 2018. године*

Ред. бр.	Информативно - промотивне активности	Датум
1	Догађај: Представљане активности РАВ-а и Фонда представницима КЛЕР-а Локација: Развојна агенција Војводине, Нови Сад Организатори: Развојна агенција Војводине	07.02.2018.
2	Догађај: Свечано отварање четвртог циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“ Локација: Универзитет Едуконс у Сремској Каменици Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине; Универзитет Едуконс	02.03.2018.
3	Догађај: Едукативна радионица за пољопривреднике у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM“ Локација: Темерин Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине	15.03.2018.
4	Догађај: Округли сто „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“ Локација: Привредна комора Војводине, Нови Сад Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине	26.04.2018.
5	Догађај: Конференција „Културно наслеђе - додата вредност за регије“ Локација: Нови Сад Организатори: Институт регија Европе (ИРЕ), Фонд „Европски послови“ АП Војводине, Скупштина АП Војводине, Покрајинска влада, Централно-европска иницијатива и други	27.04.2018.
6	Догађај: „Европско село 2018“ Локација: Зрењанин Организатори: Општина Зрењанин; Фонд „Европски послови“ АП Војводине; Делегација ЕУ у Р. Србији	10.05.2018.
7	Догађај: Конференција „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“ Локација: Скупштина АП Војводине Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине	17.05.2018.
8	Догађај: Сајам запошљавања на Високој пословној школи струковни студија Локација: Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад Организатори: Висока пословна школа струковних студија	23.05.2018.
9	Догађај: Отварајућа конференција пројекта „Подршка спорту и физичкој активности девојчица - <i>Active Girls</i> “ Локација: Скупштина АПВ Организатори: Покрајински секретаријат за спорт и омладину; мађарска Општина Сентеш; Сквош клуб „Тиса“ из Сегедина; Фонд „Европски послови“ АП Војводине	21.06.2018.
10	Догађај: Свечана додела уверења полазницима 4. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз	5.07.2018.

	<p>ЕУ фондове“</p> <p>Локација: Универзитет Едуконс у Сремској Каменици</p> <p>Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине; Универзитет Едуконс</p>	
11	<p>Догађај: Отварајућа конференција пројекта „Иновација пољоприведе за обезбеђивање раста и запошљавања у прекограничном региону - AGRINNO“</p> <p>Локација: Скупштина АП Војводине</p> <p>Организатори: Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду; Институт за ратарство и повртарство; Фонд „Европски послови“ АП Војводине; Непрофитно д.о.о. за развој Жупаније Чонград</p>	10.07.2018.
12	<p>Догађај: Отварајућа конференција пројекта „Киштелек-Кањижа допунски туристички развој који се заснива на природним ресурсима као међусобно повезаним различитим елементима регионалног туристичког система - OASIS“</p> <p>Локација: Скупштина АП Војводине</p> <p>Организатори: Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице; Општина Киштелек; Општина Кањижа; Фонд „Европски послови“ АП Војводине</p>	12.07.2018.
13	<p>Догађај: Округли сто на тему заштите од поплава у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM“</p> <p>Локација: Нови Сад</p> <p>Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине</p>	9.08.2018.
14	<p>Догађај: Округли сто у оквиру пројекта „Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја – Бездан - ВАВЕСА“</p> <p>Локација: Нови Сад</p> <p>Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине</p>	28.09.2018.
15	<p>Догађај: Обележавање Дана Војводине у Бриселу - Пријем „<i>Vojvodina – Great for Business, Great for Life</i>“</p> <p>Локација: Мисија Републике Србије при Европској унији, Брисел</p> <p>Организатор: Покрајинска влада, Скупштина АП Војводине, Фонд „Европски послови“ АП Војводине – Канцеларија АП у Бриселу и Развојна агенција Војводине, у сарадњи са Министарством спољних послова Републике Србије</p>	08.10.2018.
16	<p>Часопис: „<i>Vojvodina – Great for Business, Great for Life</i>“</p> <p>Локација: Брисел</p> <p>Организатори: Фонд "Европски послови" АПВ</p>	Октобар 2018.
17	<p>Догађај: Свечано отварање петог циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“</p> <p>Локација: Универзитет Едуконс у Сремској Каменици</p> <p>Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине; Универзитет Едуконс</p>	2.11.2018.
18	<p>Догађај: Округли сто на тему Оквирне директиве ЕУ о водама у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM“</p> <p>Локација: Нови Сад</p>	22.11.2018.

	Организатори: Фонд „Европски послови“ АП Војводине	
19	Редизајн вебсајта Фонда „Европски послови“ АП Војводине Локација: Нови Сад Организатори: Фонд "Европски послови" АПВ	2018.

➤ **Представљане активности РАВ-а и Фонда представницима КЛЕР-а**

У просторијама Развојне агенције Војводине (РАВ) у Новом Саду, дана 7. фебруара 2018. године представницима војвођанских канцеларија за локално-економски развој (КЛЕР) представљен је рад Развојне агенције Војводине (РАВ) и Фонда „Европски послови“ АП Војводине. Циљ је био да се запослени у војвођанским КЛЕР-овима боље упознају са активностима и запосленима ових покрајинских институција, са којима имају заједничке именоване и које им могу помоћи да праве и реализују своје планове, пројекте, да се едукују, привлаче инвеститоре, итд.

Сусрет је отворио помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Јован Подрашчанин, као представник кровне институције.

РАВ су представили директор Никола Жежељ, директорица Сектора за стратешка истраживања Маја Сокић Хегер, директор сектора за инвестиције Иван Боровчанин, саветница за односе са јавношћу Властимира Станковић Рушкуц, као и саветница за маркетинг у РАВ-у Милана Боришев.

Главне активности Фонда „Европски послови“ АП Војводине и Канцеларије АП Војводине у Бриселу представила је Тијана Крстић Маравић, самостални стручни сарадник за сарадњу са европским, регионалним и међународним институцијама.

Како је прошле године на темељима Фонда за подршку инвестиција у Војводини формиран РАВ, који је у јануару преузео и послове и део запослених Агенције за регионални развој АП Војводине, РАВ је иницирао овај сусрет како би се сви боље упознали и у будућности комуникацију и сарадњу учинили ефикаснијом.

➤ **Свечано отварање 4. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“**

У просторијама Универзитета Едуконс из Сремске Каменице, дана 2. марта 2018. године, почео је четврти циклус предавања Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

Поред директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосаве Ендерић, полазницима су се обратили ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић

и помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Небојша Дракулић.

После представљања полазника, Јелена Тошковић из Фонда „Европски фондови“ АП Војводине одржала је презентацију наше институције и самог програма, а након тога су се представили координатори програма са Едуконса.

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић нагласила је важност равномерног развоја читаве покрајине, и то посебно имајући у виду спремност за писање успешних европских пројеката, који су предуслов за апсорпцију фондова Европске уније.

Помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Небојша Дракулић истакао је чињеницу да постоји континуирана потреба за активнијим укључивањем регионалних и локалних тела у дешавања у вези са Европском унијом.

➤ **Едукативна радионица за пољопривреднике у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”**

У оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”, у Темерину је 15. марта 2018. године одржана друга по реду едукативна радионица овај пут намењена пољопривредницима и свим актерима из општине Темерин и Врбас који својим деловањем могу да допринесу побољшању квалитета водних тела.

На радионици су се представиле главне пројектне активности, могућности одводњавања и наводњавања као и квалитет воде Јегричке будући да ће се већи део активности пројекта реализовати на територији општине Темерин и Врбас. На који начин пољопривредници могу да утичу на спречавање загађења воде и побољшање квалитета воде Јегричке такође је била једна од тема радионице.

Скуп су отворили члан Општинског већа за инвестиције општине Темерин Ивана Митровић, помоћница директорке за европску сарадњу из Фонда „Европски послови“ АП Војводине Габриела Хас и помоћник директора за развој ЈВП „Воде Војводине“ Александар Коцан. Јасминка Гајер из ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад и Тијана Крстић Маравић из Фонда „Европски послови“ АП Војводине свим присутнима представиле су главне активности пројекта, док је Мина Јаковљевић из ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад представила Јегричку као део система ОКМ – ХС ДТД у улози канала за одводњавање и наводњавање.

О квалитету воде Јегричке на основу хидробилошких и физичко-хемијских параметара, говорила је Соња Погрмић, са Департмана за биологију и екологију Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, док је све присутне на крају поздравила и директорка Туристичке организације општине Темерин, наглашавајући важност овог пројекта за општину Темерин када је реч о њеним туристичким потенцијалима.

Партнерство на пројекту, чији укупни буџет износи 1.758.447,43 евра, од чега суфинансирање Европске уније (ИПА) износи 1.494.680,31 евра, чине Дирекција за водoprивреду за подручје Доња Тиса (Мађарска), ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад (Србија) и Фонд „Европски послови“ АП Војводине (Србија). Пројекат који суфинансира Европска унија кроз Интерег - ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија, почео је са реализацијом 1. октобра 2017. године и трајаће до 30. септембра 2019. године.

➤ **Округли сто „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“**

У Привредној комори Војводине је дана 26. априла 2018. године одржан округли сто „Подршка општинама Бачке и Срема кроз ЕУ фондове“, у организацији Фонда „Европски послови“ АП Војводине, а у циљу јачања капацитета општина и градова АПВ.

Округли сто су отворили помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Јован Подрашчанин и помоћница директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине Габриела Хас. Представница Фонда Тијана Крстић Маравић представила је Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија, док је Ана Мушкиња саветница за стране директне инвестиције испред Развојне агенције Војводине информисала присутне о раду Развојне агенције Војводине и начинима на које им се присутни представници општина могу обратити. Михаел Плац, шеф Одсека за локални економски развој Града Сомбора и Томислав Јанковић, председник Скупштине града Сремска Митровица, који су постигли одличне резултате у реализацији ЕУ пројеката, и на тај начин привукли значајна средства у своје средине, представили су своја искуства у припреми пројеката, као и примере добре праксе, као подстрек другим општинама са територије Бачке и Срема, које имају у плану да конкуришу на неки од програма које финансира Европска унија.

➤ **Конференција „Културно наслеђе - додата вредност за регије“**

У оквиру обележавања Европске године културног наслеђа, у Скупштини АП Војводине је, дана 27. априла 2018. године, одржана друга међународна експертска конференција „Културно наслеђе - додата вредност за регије“, у организацији

Института регија Европе (ИРЕ), а у сарадњи са Фондом „Европски послови“ АП Војводине, Скупштином АП Војводине, Покрајинском владом, Централно-европском иницијативом и другима.

Конференција је имала за циљ представљање најбољих пракси очувања културног наслеђа у различитим регијама Европе, као и размену искустава и знања, а намењена регионалним и локалним политичарима, члановима невладиног сектора, медијима и културним посленицима земаља овог региона.

Скуп су отворили проф. др Франц Шаусбергер, председавајући ИРЕ, члан Комитета регија и посебни саветник Европске комисије, Иштван Пастор, председник Скупштине АПВ, Далибор Рожић, члан Градског већа за културу, Пол Анри Пресе, шеф информација, комуникација и штампе у Делегацији ЕУ у Републици Србији, Јоханес Иршик, директор Аустријског културног форума при Амбасади Аустрије у Београду, и Драгана Милошевић, покрајинска секретарка за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама.

На панелу под називом „Регионално културно наслеђе - европска визија за просперитет“, Мина Радмиловић Пјевац, представница Антене Култура Деска Креативна Европа Србија, и Димитрије Тадић, шеф Деска Креативна Европа Србија, представили су програм Европске уније намењен области културе и аудиовизуелних уметности – Креативна Европа.

На панелу посвећеном примерима најбоље праксе у заштити културног наслеђа и начинима њеног финансирања, стручњаци из целе Европе, укључујући и из наше земље, представили су своја искуства.

➤ **Манифестација „Европско село“ у Зрењанину**

Поводом Дана Европе, на Тргу слободе у Зрењанину је дана 10. маја 2018. године одржана манифестација „Европско село“, која је седми пут окупила ученике зрењанинских основних школа и представила државе чланице Европске уније, њихове културе, обичаје, традицију, занимљивости.

И ове године манифестацију су посетили представници амбасада чланица Европске уније, Делегације ЕУ у Србији, Министарства за европске интеграције Владе Србије, Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу и Фонда „Европски послови“ АП Војводине, за које је градоначелник Зрењанина Чедомир Јањић са сарадницима пре почетка манифестације приредио пријем у Градској кући.

Пријему и отварању манифестације присуствовали су Матеја Норчич Штамцар, заменица амбасадора ЕУ Делегације у Србији, Његова екселенција Ратко Влајков,

амбасадор Републике Бугарске, земље која ове године председавала Европском унијом, Његова екселенција Андерс Кристијан Хоугард, амбасадор Краљевине Данске, Ана Ровић, државна секретарка Министарства за европске интеграције, Небојша Војновић, подсекретар Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, и Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине. Придружио им се и генерални директор немачке компаније „Дрекслмајер“, највећег послодавца у региону, Михаел Вагнер. Домаћини су били градоначелник Зрењанина Чедомир Јањић, заменик градоначелника Саша Сантовац, помоћници Душко Радишић и Симо Салапура и начелница Средњебанатског управног округа Снежана Вучуревић.

Манифестацију је отворила заменица амбасадора ЕУ Делегације у Србији Матеја Норчич Штамца, која је изразила наду да ће и Србија постати чланица Европске уније за неколико година и казала да су овакве манифестације значајне.

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине, обратила се свим присутним и истакла да Фонд већ четврту годину подржава ову манифестацију, ценећи значај младих, будућност коју они представљају и европских вредности. Подсетила је, да Фонд већ другу годину, држи предавања у основним школама на тему „Историја и настанак Европске уније“, са сврхом упознавања младих са европским вредностима. У 2018. години, кроз ова предавања, представници Фонда су едуковали 744 ученика и посетили су 24 основне школе. Као знак пажње, приликом посете штандова, директорка Фонда Видосава Ендерић уручила је школама симболичане поклоне.

Свака школа учесница из општине Зрењанин, представљала је једну земљу чланицу Европске уније и декорисала своје кућице у складу са земљом коју је представљала. Ученици су били изузетно креативни и на овај начин су се, кроз вишемесечне припреме, упознали са земљом коју су представљали. Школе су такође припремиле и наступе, који су били представљени на централној бини, кроз игре и песме, специфичне за те земље.

➤ Конференција „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“

У Скупштини АП Војводине, дана 17. маја 2018. године, одржана је конференција под називом „Могућности развоја општина кроз ЕУ фондове“, у организацији Фонда „Европски послови“ АП Војводине, а у циљу јачања капацитета општина и градова АПВ.

Присутне су поздравили Небојша Дракулић, помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу и Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине.

О могућностима развоја општина путем ЕУ фондова говорили су Александра Вукмировић, шеф Службе за ЕУ интеграције и међународну сарадњу из Сталне конференције градова и општина, Срђан Мачкић, шеф Канцеларије АПВ у Бриселу и Никола Жежељ, директор Развојне агенције Војводине.

Испред Града Новог Сада позитивне примере праксе представио је Миленко Малешев, заменик шефа из Канцеларије за локално-економски развој. Роберт Фејстамер, председник општине Кањиже представио је досадашња искуства општине Кањижа са ЕУ пројектима, док је Божидарка Голубовић, пројектна менаџерка града Суботице представила примере позитивне праксе по питању пројеката очувања културне баштине.

➤ **Одржан први Сајам запошљавања на Високој пословној школи струковни студија**

На основу потписаног Споразума о сарадњи, и на позив организатора, представнице Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Јована Рапајић и Тијана Крстић Маравић учествовале су на Првом Сајму запошљавања и стручног усавршавања на Високој пословној школи струковних студија дана 23. маја 2018. године.

Студенти, и то не само они из Високе пословне школе струковних студија, показали су велику заинтересованост за стручну праксу у Фонду „Европски послови“ АП Војводине, што је један од облика сарадње Фонда и ВПШСС.

Сајам су отвориле Душица Ракић, заменица покрајинског секретара за високо образовање и издавачку делатност и Јелена Дамњановић, директорка Високе пословне школе струковних студија.

➤ **Одржана Отварајућа конференција пројекта „Подршка спортским и физичким активностима девојчица – *Active Girls*“**

У Скупштини АП Војводине је дана 21. јуна 2018. године одржана отварајућа конференција пројекта „Подршка спортским и физичким активностима девојчица – *ActiveGirls*“, у чијој реализацији учествују Покрајински секретаријат за спорт и омладину, мађарска Општина Сентеш, Сквош клуб „Тиса“ из Сегедина и Фонд „Европски послови“ АП Војводине. Пред око стотину присутних, поздравне говоре су

одржали Владимир Батез, покрајински секретар за спорт и омладину, Габриела Хас, помоћница директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине, и Миклош Сигети, шеф Одељења за ЕУ пројекте општине Сентеш.

Пројекат „ActiveGirls“ представио је менаџер пројекта Марко Адамовић из Покрајинског секретаријата за спорт и омладину, а испред својих институција, о начину ангажовања на пројекту говорили су пројектни координатор Шандор Лантош испред Општине Сентеш, спортски експерт Иштван Немет испред Сквош клуба „Тиса“ Сегедин и ПР менаџерка пројекта Јована Рапајић из Фонда „Европски послови“ АП Војводине.

Пројекат укупног буџета 210.865,04 евра, од чега ЕУ суфинансирање износи 179.235,28 евра, реализује се у оквиру Интеррег ИПА програма прекограничне сарадње Мађарска – Србија, планирано трајање је 24 месеца, а с реализацијом се стартовало 1. јуна 2018. године. Основни циљ пројекта је јачање сарадње у области спорта кроз јачање физичке активности девојчица основношколског узраста у прекограничном региону. Циљне групе су девојчице из читаве Војводине и жупаније Чонград, њихови наставници, али и родитељи, те шира локална заједница.

➤ **Отварајућа конференција пројекта „Иновација пољопривреде за обезбеђивање раста и запошљавања у прекограничном региону – AGRINNO“**

У препуној великој сали Скупштине АП Војводине, дана 10. јуна 2018. године, одржана је отварајућа конференција пројекта „Иновација пољопривреде за обезбеђивање раста и запошљавања у прекограничном региону - AGRINNO“, у чијој реализацији учествују Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду, Институт за ратарство и повртарство, Фонд „Европски послови“ АП Војводине, и са мађарске стране Непрофитно д.о.о. за развој Жупаније Чонград.

Поздравне говоре су одржали Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, шумарство и водопривреду, Санда Шимић, представница Министарства за европске интеграције Републике Србије, Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине, др Светлана Балешевић – Тубић, в.д. директора Института за ратарство и повртарство и Бела Какаш, председник Скупштине Жупаније Чонград. Сам пројекат представио је пројектни менаџер Предраг Рајић.

Покрајински секретар Вук Радојевић је овај пројекат назвао историјским, првенствено јер је ово први европски пројекат на којем је Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду водећи партнер и истакао је да сама укупна вредност пројекта од 325.536,75 евра, од чега донација ЕУ износи 252.849,90 евра, вишеструко превазилази своју номиналну вредност јер је основна идеја

мотивисати младе да остану на селу, и зато су циљна група овог пројекта посебно млади пољопривредници узраста до 40 година. Пројекат је усмерен на укупно побољшање иновативног приступа у пољопривреди у циљу искоришћавања обрадивог земљишта у окућницама у прекограничном подручју увођењем нових технологија за узгој биљних култура, а спроводиће се и кроз помоћ незапосленима који поседују обрадиво земљиште у прекограничном подручју.

Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине истакла је како је пољопривреда од стране ЕУ препозната као једна од најважнијих области за коју се дефинише заједничка политика. Захваљујући томе, Европска унија је данас глобални лидер у трговини прехранбеним пољопривредним производима, а наш нови пројекат је пример локалног деловања који доприноси остварењу глобалних циљева одрживог развоја.

Гост из Жупаније Чонград, председник Скупштине Бела Какаш је истакао како су у Војводини људи благословени квалитетном земљом и бројним сунчаним данима што је и могућност, али и обавеза за развој, и подвукао је да страствено верује како Војводина може бити шпајз целе Србије.

➤ **Отварајућа конференција пројекта „Киштелек-Кањижа допунски туристички развој који се заснива на природним ресурсима као међусобно повезаним различитим елементима регионалног туристичког система - OASIS“**

У великој сали Скупштине АП Војводине, дана 12. јула 2018. године, одржана је отварајућа конференција пројекта „Киштелек-Кањижа допунски туристички развој који се заснива на природним ресурсима као међусобно повезаним различитим елементима регионалног туристичког система – OASIS“, у чијој реализацији учествују Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице, Општина Киштелек, Општина Кањижа и Фонд „Европски послови“ АП Војводине. Пројекат је одобрен за финансирање у оквиру Интеррег - ИПА програма прекограничне сарадње Мађарска–Србија. За његову реализацију, из Европске уније је планиран буџет од 499,81 хиљада евра.

Поздравне говоре су одржали Михаљ Њилаш, потпредседник Покрајинске владе и покрајински секретар за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, Дејан Вујиновић, представник Министарства за европске интеграције Републике Србије и програмски менаџер Антене заједничког секретаријата, др Рустем Золтан Нађ, јавни бележник Општине Киштелек, Роберт Фејстамер, председник општине Кањижа, Јанош Домонич, програмски координатор општине Киштелек, као и Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине. Сам пројекат представио је пројектни менаџер Бојан Грегурић.

Покрајински секретар Михаљ Њилаш је изразио задовољство што је секретаријат којем је на челу први пут аплицирао и добио европски пројекат, и то као водећи партнер. Секретар Њилаш истакао је посебан значај пројекта јер он доприноси јачању веза међу људима у Србији и Мађарској, нарочито у пограничном подручју, промовише културу и туризам у Дунавском региону, те развија туризам и привреду. Поред туристичке компоненте, овај пројекат ставља у фокус младе људе као један од наших најважнијих ресурса и ангажује их у спортским и едукативним активностима које доприносе бољим ефектима пројекта. На овај начин, у наредној години активности Покрајинског секретаријата усмерене на организацију кампа с циљем унапређивања међуетничке толеранције међу младима, ће бити финансиране из ИПА фондова, што је одлична припрема за будуће коришћење структурних фондова ЕУ.

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић изразила је задовољство што се све већи број институција у Војводини укључује у пројекте који се финансирају из средстава ЕУ.

Пројекат „OASIS“ за циљ има развој здравственог, омладинског и спортског туризма на подручју пограничних општина Кањижа (Србија) и Киштелек (Мађарска). На подручју Кањиже то су ревитализација постојећих спортских објеката, изградња вишенаменског спортског терена, као и организација летњег кампа за ученике 16 средњих школа у Војводини. У мађарској општини Киштелек то је изградња центра за саветовање о здрављу са медицинским третманима.

➤ **Свечана додела уверења полазницима 4. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“**

У просторијама Универзитета Едуконс у Сремској Каменици, са којим је Фонд „Европски послови“ АП Војводине реализовао 4. циклус Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“, дана 05.07.2018. године, свечано су додељена уверења полазницима који су успешно савладали програм. Догађају су присуствовали покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић и ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић.

Покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић уручио је уверења полазницима, и том приликом истакао да је едукација у овој области од изузетног значаја с обзиром на то да кроз процес европских интеграција пролазимо кроз промене које ће како је навео, пребацити тежиште на развојну политику. Секретар Бјелић је поручио да је јачање струковног кадра посебно важно у условима када су стратешки правци развоја наше државе окренути према јачању укупног амбијента за привлачење привредних субјеката са

добрим пројектима, који јачају наше економске перформансе, а пре свега, капацитет за креирање нових радних места и нових тржишта, додајући да је готово немогуће говорити о регионалном развоју, а при томе, немати едуковане људе који поседују стручно знање из те области.

Директорка Фонда честитала је полазницима на успешно завршеном програму, похвалила њихово залагање све време трајања програма и позвала их да наставе да се развијају, посебно по питању сарадње у писању европских пројеката и навела како могу у сваком моменту да се обрате Фонду за помоћ.

➤ **Округли сто на тему заштите од поплава у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”**

Као једна од планираних активности у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”, који суфинансира Европска унија кроз Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија, дана 09.08.2018. године, одржан је округли сто на тему заштите од поплава.

Циљ округлог стола био је представљање главних пројектних активности које доприносе побољшању квалитета воде водотока Јегричка и канала Курца, њиховом бољем еколошком стању, као и превенцији од поплава. Релевантне институције из области управљања водама из Србије и Мађарске представиле су примере добре праксе у одбрани од поплава, резултате анализе квалитета воде и муља, а једна од тема округлог стола била је и коришћење природних ресурса у циљу заштите од поплава. Шефица радне јединице Нови Сад, ЈВП „Воде Војводине“ Мина Јаковљевић Заварко представила је Јегричку као део система ОКМ - ХС ДТД у улози канала за одводњавање и наводњавање; представник Управе за водопривреду за подручје Доња Тиса, АТИВИЗИГ Франк Саболч говорио је о ситуацијама екстремних поплава и превенцији поплава у региону Доње Тисе; самостална стручна сарадница из Покрајинског завода за заштиту природе Тања Бошњак одржала је презентацију о природном управљању поплавама; да би на крају Тамара Јурца, са Департамента за биологију и екологију, Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, представила резултате хемијских и хидробиолошких анализа водотока Јегричка. Поред партнерских институција, округлом столу су присуствовале и колеге из Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајинског завода за заштиту природе, Пољопривредног факултета, Природно-математичког факултета као и представници других институција из области заштите животне средине и управљања водама.

➤ **Округли сто у оквиру пројекта „Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја-Бездан - ВАВЕСА“**

У оквиру пројекта „Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја-Бездан - ВАВЕСА“, који суфинансира Европска унија кроз Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија, дана 28. септембра 2018. године у Новом Саду, одржан је округли сто на тему водопривреде.

Партнерство на пројекту, чији укупни буџет износи 8.699.537,91 евра, од чега суфинансирање Европске уније (ИПА) износи 7.394.607,21 евра, чине Дирекција за водопривреду Доњег Подунавља (Мађарска), ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад (Србија) и Фонд „Европски послови“ АП Војводине (Србија).

Циљ округлог стола био је представљање главних пројектних активности које доприносе побољшању протока воде у каналу Баја-Бездан, унапређењу прекограничних система за управљање водама и превенцију ризика од поплава.

Скуп је отворила Ивана Ђурица, помоћница директорке Фонда „Европски послови“ АП Војводине, а скуп су поздравили Милан Мандић, заменик директора за техничка питања Дирекције за водопривреду Доњег Подунавља и Стеван Илинчић, помоћник директора ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад. Пројекат су представили Жолт Кираљ, менаџер пројекта, Дирекција за водопривреду Доњег Подунавља и Стеван Илинчић, координатор пројекта, ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад. Примере добре праксе на тему међународне сарадње у области водопривреде представили су Мирослав Дуњић, помоћник покрајинског секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Милић Бунчић, секретар српско-мађарске Комисије за водопривреду, ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад и Божидар Белош, руководиоца службе за заштиту од спољних вода, ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад.

Поред партнерских институција, округлом столу су присуствовале и колеге из Покрајинске владе, покрајинских институција, факултета, као и представници општина и других институција из области управљања водама.

➤ **Војводина на Европској недељи регија и градова 2018**

Овогодишња 16. по реду манифестација „Европска недеља регија и градова 2018“, коју организују Комитет регија и Генерални директорат за регионалну политику, и која је одржана у периоду од 8-11. октобра 2018. године у Бриселу, одвијала се под слоганом „За јаку кохезиону политику Европске уније после 2020“, а програмски део манифестације се посебно фокусирао на 3 тематске целине: 1. Територијални развој (регионални, урбани, рурални); 2. Будућност кохезионе политике, ЕУ буџет; 3. Едукација, култура и омладина.

Обележавање Дана Војводине у Бриселу - Пријем „Vojvodina – Great for Business, Great for Life“

У Мисији Републике Србије при Европској унији, дана 8. октобра 2018. године, одржан је пријем „Vojvodina - Great for Business, Great for Life“, на коме су представљени потенцијали Војводине представницима европских институција из различитих надлежности, дипломатског кора, других регија и градова, партнера АП Војводине, привредницима и представницима привредних организација из Белгије, Италије, Пољске, Аустрије и других земаља, а у заједничкој организацији Покрајинске владе, Скупштине АП Војводине, Фонда „Европски послови“ АП Војводине – Канцеларије АП Војводине у Бриселу и Развојне агенције Војводине, у сарадњи са Министарством спољних послова Републике Србије.

Домаћини су били амбасадорка Ана Хрустановић, председник Скупштине АП Војводине Иштван Пастор, потпредседник Покрајинске владе Ђорђе Милићевић и покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић. У уводном програму пријема, званицама су се обратили домаћини.

Потпредседник Покрајинске владе Ђорђе Милићевић је нагласио да је Војводина направила одличан искорак, те да присуство великог броја званица из европских институција сведочи о томе да су Србија и Војводина на добром путу и да су реформе које се спроводе у Србији веома успешне. Потпредседник Милићевић је рекао да верује да смо све потенцијале, а има их веома много, успели да представимо на најбољи начин, а поменути пријем је показао, да је углед Србије и њене покрајине Војводине заиста значајан.

Председник Скупштине Војводине Иштван Пастор је нагласио да Војводина има много пријатеља међу европским регијама, те да је у заједничком интересу да се граде партнерства и односи поверења. Он је додао да кроз заједничке замисли везане за заједничке пројекте, европске регије могу напредовати.

Амбасадорка Републике Србије при Европској унији Ана Хрустановић истакла је да је Србија на добром европском путу, а том успеху значајно доприноси и Војводина која нас свакога дана чини поносима.

Након обраћања домаћина пријема, приказан је промотивни филм о АП Војводини, њеним потенцијалима, који на интерактиван начин пружа најважније информације о економском развоју, туризму, култури, технолошким и научним достигнућима у покрајини. У оквиру програма пријема наступио је и бенд „Lazar Novkov & Frame Orchestra“.

Међу виђенијим званицама на пријему били су извештач ЕП за РС, уједно и председавајући Спољнополитичког комитета ЕП (АФЕТ) Дејвид Мекалистер, председавајући Института регија Европе (ИРЕ) и члан Комитета регија проф. др Франц Шаусбергер, посланик ЕП Андор Дели, директор секретаријата ЦЕФТА Емир Ђикић, председник Уније валонских привредника и индустријалаца Филип Суинен.

Часопис "Vojvodina, Great for Business, Great for Life"

Циљ публикације је да представи привредне потенцијале и укупне развојне капацитете наших институција регионалним представништвима и институцијама ЕУ у Бриселу.

Током одржавања Европске недеље регија и градова 2018 дистрибуиран је часопис „*Vojvodina, Great for Business, Great for Life*“. За овај број изјаве су дали потпредседник Покрајинске владе Ђорђе Милићевић, потпредседник Скупштине АП Војводине Дамир Зобеница и покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић. Општина која се представила у овом броју су Сремски Карловци. Поред тога, представљене су активности Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Канцеларије АП Војводине у Бриселу, Развојне агенције Војводине, Привредне коморе Војводине, Фондације Нови Сад 2021, као и пројекат Нови Сад – Омладинска престоница Европе 2019 (OPENS2019).

➤ Свечано отварање 5. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“

У просторијама Универзитета Едуконс у Сремској Каменици, дана 2. новембра 2018. године, свечано је обележен почетак 5. циклуса Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

Поздрављајући полазнике, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић је рекла да су велико интересовање полазника, али и осведочена потреба за све већим бројем појединаца који умеју да реализују европске пројекте довели до тога да ове јесени организујемо други курс у једној календарској години. Директорка је истакла да се свака наша генерација показала бројнијом од претходне, и статистика коју водимо нам иде у прилог – преко 65% полазника је на неки начин укључено у поједине видове финансирања од стране Европске уније. Директорка је изразила наду у то да ће током наредна четири месеца, после 200 часова распоређених у 4 модула, полазници бити спремни да се активно укључе у програме о којима ће учити од врских предавача и практичара, и подсетила да је овај програм у потпуности финансиран од стране Покрајине Војводине.

Полазнике је поздравио и ректор Универзитета Едуконс др Александар Андрејевић, и рекао да је и сам Универзитет сада укључен у реализацију једног ЕУ пројекта, што може такође бити вид учења, те је позвао полазнике да се укључе у рад на пројекту.

Огњен Бјелић, покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, подсетио је да је веома важан рад на себи, савладавање страних језика, да је теоријско знање веома важно, али да су живи пројекти основ – без упознавања с њима овакви програми не би били довољно успешни. Усвојени пројекти локалних самоуправа по АП Војводини биће примери добре праксе, и начин на који ће и сами полазници научити како се читав регион умрежава. Секретар Бјелић је подсетио на Споразум о сарадњи у области европских интеграција, који је у оквиру заједничке седнице Владе Републике Србије и Покрајинске владе потписао са министарком за европске интеграције Јадранком Јоксимовић, а чији је основни циљ унапређење сарадње и координације на пословима који се односе на јачање процеса приступања Републике Србије Европској унији.

➤ **Округли сто на тему Оквирне директиве ЕУ о водама у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”**

Као једна од планираних активности у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области - ECOWAM”, који суфинансира Европска унија кроз Интерег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија, у Новом Саду је 22. новембра 2018. године одржан округли сто на тему Оквирне директиве Европске уније о водама.

Циљ округлог стола био је представљање главних пројектних активности које доприносе побољшању квалитета воде водотока Јегричка и канала Курца и њиховом бољем еколошком стању. Посебан нагласак је стављен на Оквирну директиву Европске уније о водама, која налаже чување еколошког статуса водотока. Пројектним активностима - анализом и мониторингом квалитета воде и муља, као и студијом о мокрим пољима, добијамо резултате захваљујући којима се може утицати на даљу ревитализацију водотока Јегричка. Догађај је омогућио размену знања и примера добре праксе у циљу развоја заједничког система анализе и праћења биолошких параметара оба пловна пута, побољшања квалитета воде и промоције природних ресурса.

Присутне је испред Фонда „Европски послови“ АПВ, као пројектног партнера и организатора скупа, поздравила Ивана Ђурица, помоћница директорке, док је испред Управе за водoprивреду за подручје Доња Тиса, као водећег партнера поздравио Чонгор Киш. О Оквирној директиви Европске уније о водама и њеној примени у Републици Србији говорила је Тамара Јурца са Природно-математичког факултета

Универзитета у Новом Саду, док је Енике Барла из Управе за водопривреду за подручје Доња Тиса представила примену поменуте директиве у Мађарској, као и спровођење пројектних активности са мађарске стране. Проф. др Дејана Џигурски са Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду говорила је на тему водених биљака, док је доц. др Јасна Грабић са Пољопривредног факултета говорила о значају мокрых поља у пречишћавању отпадних вода.

Поред партнерских институција, округлом столу присуствовали су и представници Секретаријата Покрајинске владе, Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајинског завода за заштиту природе, Пољопривредног факултета, Природно-математичког факултета, као и представници других покрајинских институција.

➤ Редизајн вебсајта Фонда „Европски послови“ АП Војводине

Фонд је у току 2018. године извршио редизајн тројезичног вебсајта (српски ћирилица, српски латиница, енглески) у складу са референтним сајтовима и унапређеним функционалностима, који је прилагођен коришћењу преко рачунара и мобилних уређаја. Нови веб портал садржи садржај са претходног веб портала Фонда, као и нови садржај. На новом веб порталу проширен је део о активностима Фонда, а посебно о пројектима Фонда, као и део о ЕУ програмима. Веб портал се стално ажурира новим садржајем.

Омогућена је ефикасна претрага вести према врсти (категорији) што олакшава корисницима, као и запосленима, да лакше и брже пронађу вести везане за дату категорију. Сајт је прегледнији. Узет је садржај са претходног сајта, али је садржај разврстан на нови начин како би корисник имао бољи увид у исти. Главни мени је свеобухватан и има подменије који воде корисника логичним путем ка траженој информацији, обзиром на опсег података и детаљност у информацији. Веза са друштвеним мрежама је директна – испод сваке вести је *Facebook* и *LinkedIn* линк, који омогућава да се свака вест директно качи на *Facebook* и *LinkedIn* профил корисника који вест дели. На насловној страни су директни линкови на наше *Facebook*, *LinkedIn* и *Youtube* профиле.

III ЕВРОПСКА САРАДЊА И ПАРТНЕРСТВА

На основу позитивних искустава из претходног периода, Фонд је наставио да даје пуну подршку даљој промоцији покрајинских капацитета и потенцијала успостављајући нову сарадњу, као и користећи своје активно присуство у појединим европским институцијама:

- *Институт регија Евроне (ИРЕ)* – Салцбург, Аустрија.

У складу са приоритетима покрајинске администрације, на овај начин пружен је допринос препознатљивости АП Војводине и јачању институционалног и регионалног повезивања војвођанских партнера и релевантних партнера из Европске уније.

➤ **Јачање сарадње АП Војводине и Горењске из Словеније**

На позив Фонда „Европски послови“ АП Војводине и Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, а у циљу јачања процеса регионалне сарадње и оснаживања друштвеног и економског развоја институција из Аутономне Покрајине Војводине и Горењске, представници Регионалне развојне агенције Горењске из Словеније посетили су АП Војводину.

Том приликом, 9. маја 2018. године, одржан је састанак у просторијама Фонда „Европски послови“ АП Војводине када су на тему стечених искустава у вези са имплементацијом пројеката суфинансираних средствима из ЕУ фондова и могућности склапања партнерстава институција из АП Војводине и Горењске разговарали Рок Шименц, директор Регионалне развојне агенције Горењске, Јелена Видовић, пројектна менаџерка РРА Горењске, Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине, Јован Подрашчанин, помоћник покрајинског секретара за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Ивана Ђурица, помоћница директорке за европске програме и пројекте и Тијана Крстић Маравић из Фонда „Европски послови“ АПВ.

Активности Фонда „Европски послови“ АПВ представила је Јелена Тошковић која је уједно представила и 4. циклус Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“, који омогућава полазницима стицање квалификација за управљање пројектима финансираним средствима Европске уније.

Регионална развојна агенција Горењске има вишедеценијско искуство када је реч о писању и имплементацији пројеката који се суфинансирају из ЕУ средстава што је присутнима и доказао Рок Шименц, директор РРА Горењске, представљајући импозантан број реализованих пројеката на територији Словеније из различитих области као што су туризам, привреда, култура, итд. Директор РРА Горењске је уједно присутнима представио и Регионални развојни програм Горењске до 2020. године.

Приказ модела пројектног организовања сремског региона за имплементацију пројеката у области инфраструктуре и локалног економског развоја представио је Милан Мирић, директор Регионалне развојне агенције Срем и на тај начин представницима из Словеније указао на формирање регионалних пројеката и пројеката међуопштинске сарадње у Срему.

Поносни на чињеницу да је Нови Сад добио титулу Европске престонице културе 2021, искористили смо прилику да представницима из Словеније представимо и тај

пројекат, а за саму презентацију пројекта био је задужен Ђула Рибар из Фондације Нови Сад 2021.

Сарадња Фонда „Европски послови“ АПВ и Регионалне развојне агенције Горењске из Словеније оснажена је и потписивањем Протокола о сарадњи ове две институције који ће у будућности допринети развоју партнерстава институција из АП Војводине и Горењске кроз реализацију пројеката који се суфинансирају из средстава ЕУ, посебно транснационалних програма ЕУ као и бољој размени примера добре праксе.

➤ **Додела награда европским пројектима у оквиру ДКМТ Еврорегије**

Током заседања Скупштине Еврорегије ДКМТ, дана 26. маја 2018. године у Новом Кнежевцу, уручене су награде за најбоље пројекте те еврорегије.

Један од четири награђена пројекта био је „Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја - Бездан - ВАВЕСА“ који суфинансира Европска унија кроз Интерег - ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска–Србија.

Партнерство на пројекту, чине Дирекција за водопривреду Доњег Подунавља (Мађарска), ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад и Фонд „Европски послови“ АП Војводине (Србија).

Награде је уручио председник Покрајинске владе Игор Мировић, који је том приликом истакао да велику улогу за локалне заједнице у Војводини имају прекогранични пројекти на основу којих су у претходном периоду прибављена велика новчана средства за побољшање квалитета живота у мањим срединама. Председник Мировић је нагласио да је сарадња у оквиру Еврорегије ДКМТ успешна, те да се огледа у заједничким инфраструктурним пројектима, равноправности и узајмној солидарности. Председник Мировић је додао да ће циљ Еврорегиона у будућности бити смањивање разлика у економском развоју и квалитету живота, а са друге стране, очување специфичности које су наше богатство.

➤ **Представљање институције АП Војводине у Горењској регији**

У Крању и Горењској регији, у периоду од 18. до 21. јуна 2018. године, успешно су се представиле институције АП Војводине, а у организацији Фонда „Европски послови“ АП Војводине, и то у оквиру стручне праксе током четврте генерације Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

Током боравка у Горењској регији полазницима су се представили стручњаци Регионалне развојне агенције Горењска, са којима је Видосава Ендерић, директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине разговарала о јачању процеса регионалне сарадње, а све у циљу оснаживања друштвеног и економског развоја институција обе регије и умрежавања поводом будућих заједничких европских пројеката. Тим поводом

организован је и обилазак успешних ЕУ пројеката на територији Крања. Полазници су посетили Регионалну развојну агенцију Крањ, где им је добродошлицу пожелео директор Развојне агенције Крањ, Рок Шименц. Шименц је представио саму регију, као и рад агенције, која још од 1995. године послује као веза између регионалног и националног нивоа. Агенција ради са општинама, предузећима, привредним коморама, невладиним организацијама, министарствима и осталим државним институцијама. Подстичу рад Горењске регије која обухвата 18 општина. Јелена Видовић, пројектна менаџерка у Горењској развојној агенцији, представила је један број пројеката које је агенција успешно реализовала. Пројекат на који су врло поносни је Нордијски центар Планица који је покривао обнову и опремање скакаонице и изградњу тркачког стадиона за нордијске дисциплине. Укупна вредност пројекта износила је 47,4 милиона евра, док је ЕУ допринос износио 33,7 милиона евра. Пројекат је реализован у буџетском периоду 2007-2013. године. Носилац овог пројекта био је Завод за спорт РС Планица. Матеја Корошец, вођа програма у агенцији, представила је туризам Горењске регије.

Како би се Фонд на најбољи начин представио домаћинима, организована је презентација нашег рада и надлежности, с посебним освртом на пројекте суфинансиране из средстава ЕУ реализоване на територији АП Војводине. Уследили су разговори на тему културних, привредних и туристичких потенцијала Војводине која је, како је истакнуто, атрактиван партнер за креирање заједничких пројеката који би били од обостраног интереса. Такође, Никола Жежељ, директор Развојне агенције Војводине, представио је своју институцију, док је Привредну комору Војводине представио један од полазника Специјалистичког програма. Што се тиче домаћина, гостима су се представили Привредна комора Горењске регије и Развојна агенција СОРА.

➤ **Регионални пословни форум**

Регионални пословни форум одржан је од 25. до 27. септембра 2018. године у Новом Саду, у организацији Скупштине европских регија и Скупштине АП Војводине у сарадњи са Привредном комором Војводине, Развојном агенцијом Војводине и Европском мрежом предузетника, а уз подршку Фонда „Европски послови“ АП Војводине.

Први Регионални пословни форум у Новом Саду отворио је потпредседник Покрајинске владе Ђорђе Милићевић и рекао да је задатак јавних служби, државних и покрајинских органа да створе амбијент и добре услове за пословање, да привредници могу да остваре своје пословне интересе. Он је нагласио да, већ на првом пословном форуму, бројке говоре да смо на добром путу, јер је форум окупио 142 учесника –

пословних људи из 16 земаља, што говори о потреби економског повезивања и међу самим привредницима, регијама и државама. Потпредседник Милићевић је подвукао да су Република Србија и АП Војводина у врх својих приоритета ставиле економски развој. Он је нагласио да се у последњих неколико година постижу изузетни резултати пре свега у економској стабилизацији, а затим и у економском развоју. О томе значајно говори и храбри бројка од 4,5 одсто раста бруто друштвеног производа у првој половини ове године, кроз континуитет који се остварује у ранијим годинама. Милићевић је нагласио и да је раст индустријске производње, пре свега прерађивачке индустрије, туризма и грађевинарства - добра вест, те да се ти трендови прате и у АП Војводини. Потпредседник Милићевић је рекао да Покрајинска влада даје максималан допринос привреди Војводине, и низом подстицајних мера и кроз покрајински буџет ствара амбијент за постизање добрих привредних резултата.

Председник Привредне коморе Војводине Бошко Вучуревић нагласио је да је од великог значаја јединство свих институција и извршне власти у Војводини којима се ствара прави привредни амбијент за даље наступе војвођанске привреде на свим регионалним, али и осталим тржиштима.

На форуму су се обратили и директор Развојне агенције Војводине Никола Жежељ, као и стручњаци за предузетништво и финансије из Белгије, Холандије, Румуније, Турске и Италије.

Наредног дана одржана је пленарна промоција привреде и потенцијала за инвестирање у АП Војводину/Србију, након чега су уследили састанци „1 на 1“.

➤ **Представници Фонда „Европски послови“ АП Војводине на 14. Конференцији Европских регија и градова у Салцбургу**

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић и Немања Давидовић, шеф одсека за сарадњу са европским, регионалним и међународним институцијама, учествовали су на 14. Конференцији Европских регија и градова, који је одржан у Салцбургу у периоду 30.09.2018. до 02.10.2018. године, а у организацији Института регија Европе (ИРЕ), чији је Фонд дугодишњи члан. Главна тема овогодишње конференције је била „Европа 1918-2018-2118“, у духу обележавања стоте годишњице од завршетка Првог светског рата и у години када Аустрија по трећи пут председава Европском унијом. Комесар ЕУ за проширење Јоханес Хан је на свечаном отварању истакао да смо у Европи у прошлом веку имали два светска рата, а данас се сусрећемо са изазовима евроскептицизма и миграција. Хан је закључио да због тога Европска унија мора да извози стабилност на остале земље, укључујући и Западни Балкан.

Учесницима скупа су се обратили многи високи званичници: др Франц Шаусбергер, председавајући ИРЕ, Волфганг Сobotка, председник националног савета Аустрије, Вилфрид Хаслауер, председник покрајине Салцбург, Харалд Пројнер, градоначелник Салцбурга и многи други. У току три дана конференције дискутовало се о начелу супсидијарности у Европи и снази региона, енергетској политици Европске уније, изазовима руралног развоја, дигиталној агенди и свеопштој будућности ЕУ.

Представници Фонда „Европски послови“ АПВ и остали чланови делегације АП Војводине су успоставили бројне контакте са представницима других европских институција и региона и договорили потенцијалну сарадњу на пољу регионалног повезивања.

➤ **Војводина на Европској недељи регија и градова 2018**

Овогодишња 16. по реду манифестација „Европска недеља регија и градова 2018“, коју организују Комитет регија и Генерални директорат за регионалну политику, и која је одржана у периоду од 8-11. октобра 2018. године у Бриселу, одвијала се под слоганом „За јаку кохезиону политику Европске уније после 2020“, а програмски део манифестације се посебно фокусирао на 3 тематске целине: 1. Територијални развој (регионални, урбани, рурални); 2. Будућност кохезионе политике, ЕУ буџет; 3. Едукација, култура и омладина.

Потписивање споразума о разумевању између Привредне коморе Војводине и Уније валонских привредника и индустријалаца

У Бриселу су, у просторијама Мисије Републике Србије при ЕУ, дана 8. октобра 2018. године, споразум о разумевању потписали председник Привредне коморе Војводине Бошко Вучуревић и председник Уније валонских привредника и индустријалаца Филип Суинен.

Радионица „Одговор на изазове 21. века иновативним мерама“

У оквиру Европске недеље регија и градова 2018, АП Војводина је преко Фонда „Европски послови АП Војводине“ – Канцеларије Војводине у Бриселу узела учешће у регионалном партнерству под називом „Европа могућности“ са регијама: Корушка, Алп-ЕУ регион (Аустрија), Венето, Марке, Фриули Венеција Ђулија, Лацио и Ломбардија (Италија), Норланд (Норвешка), војводства Поморски и Кијавско-поморски (Пољска), Унија општина регије Атика (Грчка) на радионици под називом

„Одговор на изазове 21. века иновативним мерама“, дана 9. октобра 2018. године, у Бриселу.

У првом делу радионице, учеснике су поздравили Фабио Урбинати (саветник, Савет регије Марке, Италија), Роберто Ђамбети (председник Савета регије Венето, Италија), Петер Кајзер (гувернер регије Корушка, Аустрија), Рафаеле Катанео (министар за животну средину и климатске промене регије Ломбардија, Италија), Роберти Пјерпаоло (министар регије Фриули Венеција Ђулија, Италија), Роберто Виола (Европска комисија, Генерални директорат за комуникацију, мреже, садржај и технологију) и Христос Папоус (градоначелник општине Фили и Ано Лиосиа, Грчка).

Након поздравних говора, уследила је панел дискусија о изазовима 21. века са којима се Европа сусреће, као и одговорима кроз иновативне мере. Карло Полидори је учесницима представио пројекат СКРИН - синергију циркуларне економије у европским регијама. У овом пројекту, који је започео у новембру 2016, учествује 17 европских регија. Како је Полидори истакао, овај пројекат је пример како циркуларна економија подржава кохезиону политику. Након тога, проф. Сузане Елсен са Слободног универзитета у Болцану је публици представила социјалну пољопривреду. Реч је о принципу у којем се социјалне потребе стављају у контекст пољопривреде, тј. пружање приступа здравственим и социјалним услугама циљној групи кроз пољопривреду, са акцентом на планинска подручја и Алпе. Марек Свинарски из гдањског водовода је презентовао иновације у управљању водама и отпадним водама применом принципа кружне економије. Са иновацијама из Пољске је публику упознао и Михал Королко, Агенција за регионални развој у Регионалном удружењу Торуна Екип из Кујавско-поморске регије, са примерима употребе биотехнологије. Терје Стабаек из Нордланд регије из Норвешке је дао пример употребе принципа циркуларне економије у индустријским кластерима у Норвешкој, као земљи изван ЕУ.

Највеће интересовање публике је привукла презентација Биосенс института коју је одржала проф. Весна Црнојевић-Бенгин. Јединствен мултидисциплинарни спој пољопривредне производње и употребе ИТ технологија је оно што Биосенс чини јединственим и у Европи, и поље где је Војводина лидер у европским оквирима.

Радионица „Регије и градови за омладину“

У Мисији Републике Србије при ЕУ је дана 10. октобра 2018. године одржана радионица „Регије и градови за омладину“, коју је АПВ организовала заједно са регијом Јужна Шведска (Шведска), Венето (Италија), регија Осло (Норвешка) и Фландрија (Белгија) као додатни догађај у оквиру Европске недеље регија и градова.

Окупљене је поздравила Јадранка Вуковић Јонсон из Европске комисије, ГД за образовање, омладину, спорт и културу, која је представила могућности финансирања

омладинских пројеката преко програма Еразмус+. Након тога су уследиле презентације пројеката који решавају изазове са којима се сусрећу млади из регија јужне Шведске, Осла, Венета и Марибора. Главни циљ који је заједнички за све ове пројекте је изнаћи најбољи начин на који може да се унапреди положај младих. Европа се сусреће са демографским променама, и млади људи су посебно погођени, без обзира да ли се налазе у малом селу или у великом граду. Кроз дискусију су учесници могли да размене мишљења на ову, дугорочно важну, тему. На крају је Валентина Антић, координаторка за међународну сарадњу представила „OPENS2019“, Нови Сад - Омладинску престоницу Европе за 2019. Гости су могли да сазнају поједине изазове које има новосадска омладина, као и шта је све то шта ће их очекивати током 2019. године, када Нови Сад понесе ову ласкаву титулу.

Радионица „Кохезија за проширење - перспектива за јачу Унију“

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић била је панелиста на радионици „Кохезија за проширење - перспектива за јачу Унију“ коју је организовала Скупштина европских регија у оквиру Европске недеље регија и градова у Бриселу дана 11. октобра 2018. године.

Поред ње, на панелу су говорили и Жан Пјер Алкан, (шеф Одсека за макрорегије, транснационална/међународна сарадња, ИПА, проширење, Генерални директорат за регионалну и урбану политику, Европска комисија), Франко Јакоп (члан Европског комитета регија, регионални саветник и председник Регионалног савета Фриули Венеције Ђулије) и Ана Мађар (потпредседница Скупштине европских регија и чланица Европског комитета регија).

У контексту све интензивнијих дебата и преговора о новом буџету ЕУ и будућој кохезионој политици након 2020. године, заједно са обновљеном посвећеношћу Европске уније за Западни Балкан, ова радионица је разматрала улогу кохезионе политике у јачању процеса проширења у региону. Говорници су се сложили да је политика кохезије помогла приближавању Западног Балкана ЕУ, посебно Србији која је лидер у прикључењу Западног Балкана ЕУ са оквирним датумом придружења у 2025.

Директорка Фонда Видосава Ендерић је истакла да Европска унија активно подржавала Западни Балкан инструментима за претприступну помоћ. Директорка је додала да је Војводина захваљујући свом повољном географском положају у могућности да користи четири програма прекограничне сарадње (са БиХ, Хрватском, Мађарском и Румунијом), два програма транснационалне сарадње (Дунавски и Адрион програм), као и остале програме ЕУ (Еразмус+, Хоризонт, Козме и друге). Директорка Фонда је истакла да је у АП Војводини максимални степен искоришћености ових доступних инструмената, а Фонд „Европски послови“ АП

Војводине наставља да активно подржава јачање капацитета војвођанских институција за коришћење доступних програма. Директорка је закључила да кроз претприступну помоћ и њену усклађеност са циљевима кохезионе политике, ЕУ подржава Србију и олакшава постепен прелаз из земље кандидата ка земљи пуноправној чланици ЕУ.

➤ **Студијска посета делегације Молдавије у Фонду „Европски послови“ АП Војводине**

Директорка Фонда „Европски послови“ АП Војводине Видосава Ендерић, дана 16. новембра 2018. године, примила је делегацију покрајине Гагаузије из Републике Молдавије, предвођену шефом Главног и управног одбора и Извршног одбора правног одељења у Управи покрајине Гагаузије Валентином Делијем.

Гагаузија је јужна покрајина Републике Молдавије са, како је у разговору процењено, широким економским компетенцијама, веома сличним степеном аутономије и територијалне инфраструктуре попут АП Војводине.

Чланови делегације из Републике Молдавије боравили су у Новом Саду у оквиру пројекта „Подршка локалним властима у покрајини Гагаузији“. Програм финансира Европска унија у циљу упознавања са механизмима и полугама које наша покрајина успешно користи у области привредног развоја, подстицајима за нова радна места, јачању аграра, те сектору информационих технологија.

Директорка је чланове делегације упознала са активностима Фонда, посебно се осврнувши на израду и имплементацију пројеката финансираних од стране Европске уније, као и на едукативне активности Фонда.

Током разговора је оцењено да јужна покрајина Молдавије и АП Војводина имају слична искуства по питању коришћења средстава Европске уније и договорена је будућа сарадња у области размене искуства и сарадње по питању пројектних активности.

У циљу свеобухватније слике и боље имплементације поменутих програма, делегација покрајине Гагаузије током вишедневног боравка Војводини обишла је Покрајинску владу, Развојну агенцију Војводине и Војводина ИКТ кластер.

ПОТПИСАНИ ПРОТОКОЛИ О САРАДЊИ

Датум	Назив институције	Место	Предмет сарадње
--------------	--------------------------	--------------	------------------------

30. март 2018.	Европски центар за мир и развој Универзитета за мир Уједињених нација	Нови Сад	Успостављање процедура за унаређење сарадње и координације на пословима: повезивања високошколског образовања, науке и покрајинске администрације ради остваривања и обезбеђивања заједничких послова; креирања европских пројеката; јачања процеса регионалне сарадње; промоције образовних, економских и административних капацитета; образовања кадрова и менаџмента за потребе европских интеграција; усклађивања сопствених програма, пројеката и активности у области европских интеграција; промоције европских вредности и идеја; сарадње са релевантним међународним и домаћим институцијама; информисања релевантних субјеката о коришћењу претприступних и других инструмената развојне политике.
9. мај 2018.	Регионална развојна агенција Горењске из Словеније	Нови Сад	Успостављање процедура за унаређење сарадње и координације на пословима: учешћа у заједничким пројектима које финансирају европски фондови; јачања процеса регионалне сарадње усклађивањем програма, пројеката и активности у области локалног и регионалног развоја; сарадње у области економије и културе и спровођења координираних активности у реализацији партнерских пројеката, у складу са политикама и програмима Европске уније; подстицања партнерства између локалних и регионалних институција и заинтересованих појединаца; унапређивања сарадње у области туризма; унапређивања процеса образовања сагласно потребама процеса европских интеграција; промоције европских вредности и

			идеја; промовисања активности подршке транснационалним односима и односима са институцијама Европске уније.
15. мај 2018.	Европски покрет Нови Сад	Нови Сад	Унапређење сарадње на пословима: унапређења, јачања и промоције економских и административних капацитета у региону; креирања европских пројеката, јачања процеса регионалне сарадње; планирања, праћења и унапређења институционалних капацитета, сагласно потребама европских интеграција; усклађивања процеса образовања кадрова и менаџмента за потребе европских интеграција; усклађивања сопствених програма, пројеката и активности у области европских интеграција; промоције европских вредности и регионалне политике као развојног инструмента; сарадње са релевантним међународним и домаћим институцијама као и на пословима информисања јавности о ЕУ фондовима.
25. јун 2018.	Општа болница у Суботици	Нови Сад	Унапређење, јачање и промоција институционалних капацитета; креирање европских пројеката из области здравства; јачање процеса регионалне сарадње; планирање, праћење и унапређење институционалних капацитета, сагласно потребама европских интеграција; усклађивање процеса образовања кадрова и менаџмента за потребе европских интеграција; усклађивање сопствених програма, пројеката и активности у области

			европских интеграција; промоција европских вредности и регионалне политике као развојног инструмента; и сарадња са релевантним међународним и домаћим институцијама.
14. септембар 2018.	<i>Color Media Communications</i>	Нови Сад	Успостављање процедура за унаређење сарадње и координације на пословима: информисања јавности о значају европских интеграција; учешћа у заједничким пројектима које финансирају европски фондови; сарадње у области економије и културе и спровођења координираних активности у реализацији партнерских пројеката, у складу са политикама и програмима Европске уније; подстицања партнерства између локалних и регионалних институција и заинтересованих појединаца; унапређивања сарадње у области културе и туризма; унапређивања процеса образовања сагласно потребама процеса европских интеграција; промоције европских вредности и идеја.

IV Канцеларија АП Војводине у Бриселу

Канцеларија Аутономне покрајине Војводине у Бриселу, као саставни део Мисије Републике Србије при Европској унији, основана је са циљем представљања, промовисања и унапређења привредних, научних, културних, образовних и туристичких капацитета АП Војводине, као и упознавања и активног праћења регионалних и других политика Европске уније, од посредног и непосредног значаја за АПВ.

У том смислу, Канцеларија АПВ у Бриселу обавља следеће активности:

- Представља приоритете АПВ пред институцијама Европске уније и другим регионалним представништвима из држава чланица ЕУ, а које су присутне у Бриселу;
- прикупља, обрађује и размењује информације у области европских интеграција и регионалне политике ЕУ;
- промовише АПВ, посебно као привредну и инвестициону дестинацију, те у другим областима од значаја за АПВ у циљу подстицања сарадње и унапређења односа, промовише АПВ у домену привреде, туризма, енергетике, културе, заштите животне средине и другим областима;
- предузима активности на успостављању различитих партнерстава, а у циљу заједничког учествовања у пројектима финансираних кроз доступне ЕУ фондове;
- информише и пружа техничку помоћ различитим субјектима у вези са могућностима учешћа у доступним ЕУ програмима, који су на располагању Републици Србији, а који се финансирају из буџета ЕУ.

➤ **Међурегионална сарадња**

У циљу унапређења сарадње АПВ са другим европским регијама, уз активну подршку и свеобухватан рад релевантних покрајинских институција, а пре свега Покрајинске владе, Канцеларија АПВ у Бриселу (у даљем тексту: Канцеларија) је током 2018. године иницирала бројне састанке и активности које су дале конкретне резултате.

У том смислу, један од значајних резултата јесте потписивање међурегионалног споразума о сарадњи између АПВ и италијанске регије Ломбардија. Такође, висока делегација немачке савезне државе Баден-Виртемберг, предвођена председником владе, је била у званичној посети Републици Србији, односно АПВ у априлу 2018. године. Горе поменути потписани споразум, као и посета на високом нивоу, су током 2017. и 2018. године активно припремане и инициране од стране Канцеларије, односно бриселских представништава горе поменутих регија, о чему је редовно извештавано кроз дипломатску комуникацију. Конкретни резултати у смислу међурегионалног повезивања се такође огледају и у бројним позивима и предлозима које су партнерске европске регије упутиле АПВ посредством Канцеларије, а у којима су различите покрајинске институције узеле активно учешће. Током године је запажено и веће интересовање за сарадњу са АПВ од стране италијанских, француских, чешких и пољских регија.

Традиционално добра међурегионална сарадња, пре свега са аустријским, италијанским и немачким регијама, евидентно није занемарена током 2018. године. Поред тога, Канцеларија је уложила значајне напоре на повезивању са регијама са којима АПВ до сада није имала озваничену сарадњу. У том смислу, Канцеларија је

током 2018. године организовала више састанака и других активности које су биле посвећене остваривању односа са белгијским регијама (Валонијом, Фландријом и Градом Бриселом), као и холандским регијама, где се пре свега мисли на регију Гелдерланд са којом су планиране заједничке активности током 2019. године. Мимо тога, вреди поменути и да је у оквиру активности кроз Европску недељу регија и градова, Канцеларија била домаћин радног састанка и пријема за дванаест европских регија из Аустрије, Италије, Француске, Грчке, Пољске и Норвешке, што је искоришћено за упознавање партнера са активностима АПВ, посебно у погледу даљих међурегионалних односа и сарадње.

Привредна сарадња

Док је у претходној, 2017. години, приоритет Канцеларије био унапређење односа са другим европским регијама, може се рећи да су овогодишње активности нешто више биле усмерене на комуникацију у области привреде и значајније повезивање субјеката у различитим привредним областима. У том смислу, поред бројних састанака, треба поменути да су представници Привредне коморе Војводине (ПКВ) три пута боравили у радној посети Бриселу, те да је остварено повезивање са најзначајнијим институцијама тог типа у Краљевини Белгији, док је са Комором индустријалаца и привредника Валоније у згради Мисије у Бриселу потписан меморандум о разумевању, који предвиђа свеобухватну сарадњу ове две институције у наредном периоду.

У организацији Скупштине АПВ, као и Скупштине европских регија (АЕР), у Новом Саду је у септембру месецу одржан први Регионални пословни форум, у чијем је интересу Канцеларија предузела бројне активности. Пре свега, више састанака и скупова који су искоришћени у циљу промоције и подстицања привредних представника европских регија да узму учешће у форуму, што је резултирало учешћем готово свих релевантних субјеката пре свега из Краљевине Белгије, из Холандије, те очекиваних партнерских регија из Италије. Представници Канцеларије су такође узели активно учешће на форуму, што је директно допринело даљем повезивању Канцеларије и релевантних субјеката у привреди.

Прилика да се привредни потенцијали Војводине додатно представе у Белгији, такође је искоришћена у оквиру традиционалних пословних сусрета које организују бројне белгијске компаније, а чији домаћин је Универзитету у Монсу. Том приликом је представницима белгијских компанија представљен пословни амбијент у АПВ, могућност трговине на различитим тржиштима кроз споразуме о слободној трговини, али и подстицаји које Покрајинска влада даје у циљу отварања нових радних места. Такође, Амбасада Краљевине Белгије у Београду је у марту 2018. године организовала економску мисију намењену привредницима из Белгије, где је Канцеларија

учествовала у размени корисних информација, а у циљу привлачења страних инвеститора у АПВ.

Такође, Канцеларија је активно промовисала туристичку и културну понуду покрајине, пре свега у званичним догађајима институција ЕУ, а најважнија манифестација међу њима је Дан отворених врата који је у 2018. години одржан под слоганом „Поносни на свој регион и његову културу”. На штанду АПВ је том приликом поред туристичке понуде и богатог културног наслеђа, представљена и винска понуда покрајине пре свега уз помоћ породичних произвођача вина са територије АПВ. Туристичка организација Војводине је, као и претходне године, допринела квалитетном и интерактивном представљању покрајине.

Институционална сарадња

Размена информација и представљање приоритета, те актуелних пројеката АПВ пред европским институцијама, остварена је током више одржаних састанака у 2018. години. Међу њима, представници АПВ у Бриселу су имали састанак са Генералним секретаром Комитета регија, на којем је разговарано о интензивирању сарадње између Канцеларије и Комитета, а пре свега у циљу даљег доприноса у процесу европских интеграција, те унапређивања међурегионалне сарадње на Западном Балкану, посебно кроз пројекте прекограничне сарадње, Европског груписања за територијалну сарадњу (ЕГТЦ), односно кроз друге ЕУ макро-регионалне стратегије и програме. У смислу институционалне сарадње, вреди напоменути да су и током 2018. године изабрани покрајински представници, посредством Канцеларије, узели учешће током дводневног заседања Заједничког консултативног одбора Комитета регија и Републике Србије у Бриселу.

Такође, на састанку који је директорка Фонда Видосава Ендерић у Бриселу имала са представницима Комитета и Комисије за држављанство, управљање, институционалне и спољне послове Комитета регија (*CIVEX*), разговарано је о унапређењу Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове”, који спроводи Фонд. Потенцијална подршка Комитета регија овом програму ће бити тема и у 2019. години, а пре свега у циљу даљег унапређења инструмената и метода за подизање капацитета покрајинске администрације, односно оспособљавања запослених у локалним самоуправама и другим јавним субјектима на територији АПВ да обављају пројектне послове у процесу приступања ЕУ.

На исти начин је искоришћена раније поменута посета представника ПКВ, током које је организован састанак са представницима Европске комисије, односно Генералног директората за проширење и суседску политику (*DG NEAR*), као и Генералног директората за регионалне и урбане политике (*DG REGIO*), који су овом приликом

информисани о напорима које Покрајинска влада, ПКВ и Канцеларија улажу у циљу обезбеђивања бољих и сигурнијих услова за рад и пословање на територији АПВ, а самим тим остварују допринос у побољшању економског и социјалног благостања у Републици Србији, што је један од приоритета политике проширења ЕУ, тј. важан елемент у процесу европских интеграција.

Европска недеља регија и градова 2018.

Посредством Канцеларије, АПВ је имала запажено учешће и свеобухватну презентацију у оквиру Европске недеље регија и градова 2018, једне од највећих манифестација у Бриселу. АПВ је имала активности у којима је била организатор или суорганизатор током сва четири званична дана манифестације. Пре свега, висока покрајинска делегација је била део званичне церемоније отварања, што је искоришћено за размену контакта са другим европским представницима. Такође, сад већ традиционални „Дан Војводине“ у Бриселу уприличен је пријемом у просторијама Мисије где је угошћен велики број гостију, представника многих регија, различитих европских институција, привредника и представника привредних организација и других. У оквиру званичног ЕНРГ партнерства, у којем је АПВ организатор са још дванаест европских регија, на целодневној конференцији о циркуларној економији и дигитализацији, представљени су резултати новосадског института БиоСенс, а тиме је АПВ представљена као регија која се може похвалити модерним развојем пољопривреде и успешном употребом средстава из европских фондова. Директорка Фонда Видосава Ендерић је имала прилику да у оквиру ЕНРГ панел дискусије коју је организовала Скупштина европских регија (АЕР) говори о досадашњим резултатима АПВ у процесу европских интеграција, пре свега осврћући се на успешне примере реализације прекограничних и других пројеката финансираних из претприступних фондова ЕУ.

Представници савеза удружења ОПЕНС19 су представили Град Нови Сад, Омладинску престоницу Европе за 2019. годину у оквиру панел дискусије коју је Канцеларија са партнерима из Белгије, Италије, Норвешке и Шведске организовала у просторијама Мисије. Том приликом представљене су бројне манифестације и пројекти који ће током 2019. године бити спроведени у циљу свеобухватног доприноса младима и пројектима омладинских политика на територији АПВ. Овај догађај је такође подржан и од стране Европске комисије, која је представила своје програме намењене омладини.

У опису редовних активности представници Канцеларије АПВ у Бриселу су током 2018. године, као и током претходне године, учествовали на бројним стручним скуповима у организацији европских институција, те других представништава, организација и фондација, при чему су иницирали велики број састанака са

различитим субјектима. Такође, прикупљене релевантне информације и контакти од значаја за републичке, покрајинске и локалне институције су редовно достављане кроз канале дипломатске и институционалне комуникације.

➤ **Међурегионална сарадња са партнерима у Бриселу**

У настојању унапређења међурегионалне сарадње са партнерима у Бриселу, током 2018. године одржани су састанци са представницима већег броја регија од којих се издвајају следеће:

Гелдерланд (Холандија)

Директор Представништва холандских регија, обједињене канцеларије 12 холандских провинција, Роб ван Еијкерен, угостио је представнике АПВ у Бриселу на састанку одржаном 19. јануара 2018. године. Током разговора је закључено да би према својим географско-економским карактеристикама требало размотрити повезивање АПВ са источном холандском регијом Гелдерланд. Поред тога, закључак је да се такође може радити на повезивању Универзитета Вахенинген (*Wageningen*) и релевантних институција у АПВ, које се баве истраживањима у области пољопривреде. Напомињемо, да се ради о водећем универзитету у тој области. Као резултат тога, у априлу месецу представници АПВ у Бриселу боравили су у градовима Арнем и Нијмехен у холандској регији Гелдерланд. Представници владе Гелдерланда, у сарадњи са Скупштином европских регија, окупили су током ова два дана представнике више регија из Европе, међу којима: Вармланд (Шведска); Лубелске војводство (Пољска); Елбасан, Корча и Ђирокастра (Албанија).

Ова посета је искоришћена пре свега за конкретне разговоре о будућој сарадњи Гелдерланда и АПВ, те је договорено да се у наредном периоду интензивно ради на повезивању развојних агенција и привредних комора а посредством канцеларија обе регије у Бриселу. На последњем састанку у децембру 2018. године, бриселски представници две регије су договорили да то буде урађено на привредној конференцији коју ће Гелдерланд организовати у мају 2019. године. Гелдерланд је географски веома сличан АПВ, па је размена искустава у пољопривреди и обновљивим изворима енергије истакнута као приоритет.

Баден-Виртемберг (СР Немачка)

Шеф Канцеларије Срђан Мачкић, 30. јануара 2018. године, се састао са министром правде и европских послова Баден-Виртемберга Гвидом Волфом. Том приликом је разговарано о детаљима планиране посете високе делегације Баден Виртемберга АПВ, коју је предводио председник Кречман. Саговорници су том приликом нагласили

досадашњу успешну сарадњу у различитим областима попут пољопривреде, образовања, спорта, односно заједничког рада у оквиру Дунавске стратегије.

Такође, 11. јуна 2018. године, шеф Канцеларије Срђан Мачкић састао се са новим директором Представништва Баден-Виртемберга у Бриселу, Бодом Леманом, који је ту дужност преузео у априлу 2018. године. Овај састанак је био прилика за међусобни осврт на досадашњу добру сарадњу, а наглашена је и важност коју Баден-Виртемберг поклања сарадњи у региону, посебно наглашавајући посету на највишем нивоу из априла. Немачки партнер истакао је да је спреман пружити подршку у даљем процесу европских интеграција, посебно у контексту отварања нових могућности у наредним пројектним активностима АПВ у оквиру ЕУ фондова.

Фландрија (Краљевина Белгија)

Представници АПВ у Бриселу имали су 2. марта 2018. године састанак са Хендриком Теунисеном, замеником шефа кабинета министра-председника Владе Фландрије, задуженим за спољне послове. Саговорник је поздравио повезаност и досадашњу комуникацију Канцеларије АПВ у Бриселу са различитим фламанским агенцијама, посебно у области привреде, као што су ФИТ и ВОКА. У том смислу, разговарано је о даљем повезивању и сарадњи између наших истраживачких центара, универзитета, повезивању Омладинског центра из Антверпена са фондом „Опенс 2019“, те градовима који су били престонице културе у контексту манифестације „Нови Сад 2021“.

Представници Владе Фландрије су изразили заинтересованост за стање речних лука у Војводини, односно Р. Србији, те је наговештено да је могуће организовати посете фламанским лукама у наредном периоду, како би се подстакла евентуална сарадња. Такође, наглашена је могућност да највиши званичници АПВ, током неке од наредних посета Белгији, имају билатерални сусрет са министром-председником Владе Фландрије.

Абруцо (Италија)

Представници италијанске регије Абруцо, упутили су Канцеларији позив за партнерство, а у оквиру програма Европа за грађане и грађанке, кроз који мања општина Пескокостанцо, тражи партнера за пројекат у циљу размене знања у области развоја туризма. Замишљено је да пројекат буде реализован кроз фазе, односно кроз следеће приоритете: економски развој, зелена економија, заштита животне средине, туризам и менаџмент административних трошкова. Овај пројекат је предвиђен у оквиру поглавља 2, које је намењено демократском и грађанском укључивању, односно у оквиру мера, „братимљење међу градовима“.

Умбрија (Италија)

Представници италијанске регије Умбрија доставили су позив за заједничко учешће у пројекту у оквиру програма Адрион у приоритетној области 2 - одрживи региони. Специјални циљ у оквиру приоритетне области је промоција одрживог вредновања и очувања природних и културних имовина као потенцијала за развој јадранско-јонске регије (2.1).

Корушка (Аустрија)

Представници АПВ у Бриселу састали су се са директором Представништва ЕУ канцеларије Корушке у Бриселу, Мартином Ратингер, 28. јуна 2018. године у просторијама ове аустријске регије. Пре свега, истакнута је досадашња комуникација и сарадња између две регије на различитим нивоима, а посебно актуелно партнерство у оквиру ЕНРГ 2018. под називом „Европа прилика“. Саговорници су упознали једни друге са потенцијалима сарадње, пре свега, у области пољопривреде и туризма. Рурални развој је један од не само приоритета, већ и област у којој Корушка поседује експертизу, те су заинтересовани за размену знања, тј. за потенцијално учешће у заједничким пројектима. У том смислу је разговарано и о упућивању делегација у области пољопривреде између две регије.

Штајерска (Аустрија)

Шеф Канцеларије Штајерске (Аустрија) у Бриселу, др Роналд Редл био је домаћин представницима АПВ у Бриселу 29. октобра 2018. године. Саговорници су на састанку истакли досадашњу значајну сарадњу, те упознали једни друге са актуелним темама и развојем две регије. Састанку је, у име Штајерске, присуствовала и Сабина Цимерман, експерт за регионалне развојне програме ЕУ.

Шеф Канцеларије АПВ у Бриселу Срђан Мачкић истакао је заинтересованост наше стране за сусрет између највиших званичника, узимајући у обзир да је последњи такав сусрет био крајем 2016. године, односно да су у међувремену изабрани нови представници Штајерске. Такође, нагласио је да постоји потреба за већом сарадњом у макрорегионалним програмима и иницијативама, попут Дунавске стратегије. Договорено је да у наредном периоду две канцеларије у Бриселу раде на повезивању привредних и научних субјеката, тј. на повезивању различитих пословних кластера из обе регије. Др Редл је позвао наше пословне кластере да буду гости сродним субјектима у Грацу, посебно истичући ИТ кластер и кластере у области ауто индустрије.

Једна од важнијих тема састанка је била сарадња у туризму, где су истакнути досадашњи резултати обе регије, а саговорници су се усагласили да у наредном

периоду две регије заједно могу радити на унапређењу ове области, размени знања и искустава. Са експертом за регионалне развојне програме, г-ђом Цимерман је договорено повезивање са релевантним контактима у АПВ, пре свега са Фондом, а у циљу размене информација и будућих заједничких иницијатива, односно потенцијалних апликација у оквиру ЕУ програма, попут Интерег, Хоризонт 2020 и других.

Интерег програм

Представници АПВ у Бриселу учествовали су на међурегионалном форуму „Европо, хајде да сарађујемо“ у Бриселу 22. марта 2018. године. Форум је одржан у оквиру програма Интерег Европа, а који је део Европског фонда за регионални развој. Том приликом је одржан састанак са представницом Интерега, координатором за ПЛП (*Policy Learning Platform*), Еилис Олохлин са којом је разговарано о већој укључености АПВ у програм Интерег у наредном периоду. Иницирана је заједничка сарадња у циљу повећања видљивости регија из земаља кандидата за чланство у ЕУ, посебно у осврту на Стратегију о проширењу ЕУ. Такође, истакнуто је да би АПВ могла користити актуелне могућности кроз Интерег програм, посебно у правцу тражења партнера за различите позиве, те да Интерег такође може помоћи у размени знања и искустава кроз различите пројекте који су реализовани и који представљају примере добре праксе. Овај форум је искоришћен и за сусрет са представницима других регија, које су показале интересовање за сарадњу са АПВ.

Комитет регија (ЕУ институција)

Генерални секретар Комитета регија (*CoR*) Јиржи Бурианек, 27. јуна 2018. године био је домаћин састанка са представницима АПВ у Бриселу. Шеф Канцеларије АПВ у Бриселу Срђан Мачкић је упознао ГС са Специјалистичким програмом „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“ и истакао његову важност. У разговору су, пре свега, разматране могућности пружања техничке и потенцијалне финансијске подршке *CoR* у реализацији овог програма у наредном периоду. Досадашње активности АПВ у оквиру рада *CoR* су похваљене од стране ГС, посебно у раду Заједничког консултативног одбора *CoR* и РС, вишегодишње учешће у ЕНРГ као и последња два учешћа у оквиру манифестације Дани отворених врата. Такође, похваљени су свакодневни напори ка подизању адиминстративних капацитета које предузимају различите покрајинске институције. Један од резултата овог састанка је и састанак из октобра 2018. године који је директорка Фонда Видосава Ендерић, посредством Канцеларије, имала са представницима Комитета регија на тему унапређења Специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

Осврћући се на закључке 128. пленарног заседања Комитета регија (22. и 23. март 2018. године), односно усвојено мишљење о проширењу ЕУ (CIVEX-IV/032) у којем је између осталог, истакнута неопходност даљег подизања административних капацитета локалних и регионалних власти у процесу европских интеграција, директорка Ендерић је саговорницима представила специјалистички програм. У том смислу, разговарано је о пружању техничке подршке и препорука за даље финансирање овог програма уз подршку CIVEX, односно Комитета регија. Као резултат, договорено је да ће надлежни одсек у CIVEX проследити ове информације како би се и други, а пре свега политички представници у Комитету регија, детаљније упознали са овим специјалистичким програмом. Такође, разговарано је о могућностима пружања техничке подршке кроз програме Таекс (TAIEX) и Интерег.

Покрајински представници у Бриселу су током године извештавали о раду Комитета регија, посебно CIVEX комисије, а на тему званичних докумената у форми мишљења која су припремана за пленарна заседања у марту и децембру 2018. године. Поводом тема које су покривене тим документима, а на основу добијених инструкција од Покрајинске владе, представници Канцеларије су предузели неопходне дипломатске радње.

➤ **Привредна сарадња, промоција привреде и повезивање са организацијама у тој области**

Представници АПВ у Бриселу одржали су 19. јануара 2018. године састанак са Патриком Хеинриком (*Patrick Heinrichs*), саветником у Унији валонских привредника (УВП). Разговарано је о конкретном повезивању привредника, те конкретним пројектима за које би била заинтересована предузећа из ове белгијске аутономне регије. На основу експертизе и досадашњег пословања предузећа из Валоније, истакнуто је да постоји велико интересовање и капацитет за пројекте у области управљања отпадом, управљања водама у рекама и каналима у АПВ, као и енергетске ефикасности.

Представници АПВ у Бриселу су 26. јануара 2018. године у седишту фламанске привредне и индустријске коморе „ВОКА“ имали састанак са Стефаном Дерлујном, директором за међународну сарадњу. Вока је водећа организација ове врсте у Фландрији која окупља око 18.000 фламанских привредника. Овом приликом су размењене информације у вези са Економском мисијом, коју је Амбасада Краљевине Белгије у Републици Србији организовала у Београду од 19. до 23. марта 2018. године, а на којој су учествовала предузећа чланице Воке. Поред тога, средином децембра Вока и њен генерални директор, Херт Моерман, су били домаћин делегацији ПКВ, коју је предводио Генерални секретар Јован Вујичић. Том приликом су договорени даљи кораци у циљу интензивирања односа две привредне коморе, те је договорено и

потписивање меморандума о разумевању између ове две организације у марту 2019. године.

Шеф Канцеларије Срђан Мачкић, представио је 8. марта 2018. године привредне потенцијале Војводине у оквиру „Бизнис сусрета“ који се традиционално организују на Универзитету у Монсу. Овом догађају је присуствовало више десетина представника различитих компанија које послују у Белгији. Фокус ове презентације је био на средњим предузећима која су овим путем упозната са повољним привредним амбијентом у Војводини, могућностима за улагања у производњу и посебно споразумима о слободној трговини који омогућују приступ различитим тржиштима. Акцент је такође током презентације, стављен на подстицаје које Покрајинска влада даје у циљу отварања нових радних места. На коктелу који је уприличен након презентације остварени су контакти са компанијама у области енергетске ефикасности, грађевинарства и слично, које су након презентације показале интересовање за потенцијалном сарадњом. Такође, дошло је до сусрета са проф. др Вероником Фелдајм, изабраним деканом Политехничког факултета, Универзитета у Монсу, а том приликом је изражена жеља за успоставом сарадње међу универзитетима.

Делегације ПКВ боравила је у дводневној радној посети Бриселу 7. и 8. јуна 2018. године. Том приликом одржано је више састанака са представницима различитих привредних удружења, као и са представницима Европске комисије.

На првом састанку 7. јуна, делегацију ПКВ и представнике АПВ у Бриселу угостили су представници италијанске регије Ломбардија, на највишем нивоу, а у циљу размене информација и успостављања привредне сарадње између ПКВ и Удружења привредних комора Ломбардије (*Unioncamere Lombardia*), које је представљао шеф бриселске канцеларије Лудовико Монфорте. Детаљније је разговарано о придруживању АПВ регионалној мрежи аутохтоних произвођача хране „Регал“ (*REGAL – European Network of the Regions and Gourmet Food*), а такав позив је Делегација Ломбардије у Бриселу упутила Канцеларији почетком године. Ова мрежа окупља регионе посвећене промоцији гастрономске понуде и подстицају производње хране. С обзиром на то да је Ломбардија један од оснивача ове мреже, разговарано је могућности да ПКВ буде носилац пројекта са наше стране.

Више белгијских привредних агенција, извозно оријентисаних, били су домаћини информативног сајма о могућностима за белгијске привреднике у иностранству. Међу домаћинима, а уједно и саговорник делегацији ПКВ била је и Маријана Милошевић, задужена за економске односе у Амбасади Краљевине Белгије у Београду. Разговарано је о организовању економских мисија за чланове ПКВ, које би имале за циљ успостављање привредних активности са белгијским привредницима. Предвиђено је

да трошкове мисије покрије белгијска страна. Поред тога, представница Милошевић је поделила информације о белгијским компанијама које показују интересовање за пословањем у РС.

Састанак делегације ПКВ одржан је и са директорком представништва Хрватске привредне коморе у Бриселу, Драгицом Мартиновић, која је поделила своја искуства у погледу активности кроз претприступни период и доступне фондове, те такође упутила на одређена чланства, попут чланства у мрежи „Игло“, која окупља бриселске канцеларије у области истраживања и развоја (*R&D*).

Делегација ПКВ и представници АПВ у Бриселу срели су се са представником Удружења малих и средњих предузећа и samozапослених Фландрије (УНИЗО), Коеном де Ридером. Истичући прилике за повезивање привредника из АПВ и Фландрије, договорено је да се у наредном периоду организују заједнички семинари и промоције, те да се у наредном периоду идентификују привредници из Фландрије који су заинтересовани за пословање у АПВ.

Радни ручак је одржан са председником Коморе индустријалаца и привредника Валоније (ЦЦИ), Филипом Суиненом, на којем су размењене основне информације о функционисању и чланству две коморе, те разматрана могућност потписивања формалног споразума о сарадњи, што је касније и учињено у октобру 2018. године током ЕНРГ. Како је предвиђено, споразум има за циљ „да подстакне развој и диверзификацију комерцијалне размене и привредне сарадње на једнаким и узајамно корисним основама између њихових чланова“. Укупно у пет тачака, споразум детаљније предвиђа на који начин стране требају охрабрити, олакшати, организовати и успоставити зацртану размену и сарадњу. Такође, предвиђена је и организација заједничких састанака, конференција и семинара.

Представници АПВ у Бриселу, присуствовали су 11. јуна 2018. године инфо дану који је приредила Европска комисија у циљу пружања релевантних информација за програм Косме (COSME), односно актуелни отворени позив на тему подршке промоцији и развоју транснационалних тематских туристичких производа повезаних са културом и креативним индустријама (COS-TOURSYN-2018-3-01).

➤ **Промотивне активности, Дан отворених врата 2018.**

Схватајући важност присутности и промоције АПВ у оквиру бриселских институција, односно не само пред стручном јавношћу, на иницијативу Канцеларије АПВ у Бриселу, у 2017. години први пут је обезбеђено учешће АПВ на манифестацији Дани отворених врата европских институција. У суботу 5. маја 2018. године, институције ЕУ су у Бриселу отвориле своја врата за јавност. Многобројни заинтересовани посетиоци су

могли по први пут да виде унутрашњост зграда европских институција, али и да се ближе упознају са радом самих институција.

У оквиру Комитета регија, свој штанд је имала и АП Војводина, где је представљена туристичка понуда, културно наслеђе и природне лепоте Војводине, покрајинске институције, као и активности Канцеларије АП Војводине у Бриселу.

Посетиоци војвођанског штанда су имали прилику и да пробају различита вина и ракије произведене у Војводини. Посебно интересовање је владало за специјално издање часописа „*Hello – travel Vojvodina*“ који је приређен у циљу међународне промоције туристичке понуде АП Војводине. Канцеларија АПВ у Бриселу имала је значајну подршку и овај пут од Туристичке организације Војводине, пошто већ другу годину наступају заједно на манифестацији Дани Европе у Бриселу.

Многобројни посетиоци су имали прилику да разговарају и са покрајинским секретаром Огњеном Бјелићем, који је такође узео активну улогу у представљању наше северне покрајине. Штанд АП Војводине су посетили и чланови наше делегације у Заједничком консултативном одбору Комитета регија и Србије, који је заседао дан раније у Бриселу.

Свеукупно, овогодишња манифестација, као прилика за представљање АП Војводине је оцењена веома успешном, а то доказује близу 3.000 задовољних посетилаца у Комитету регија.

➤ **Европска недеља регија и градова 2018**

Шеснаеста Европска недеља регија и градова (ЕНРГ) одржана је од 8. до 11. октобра 2018. године у Бриселу у организацији Комитета регија и Генералног директората за регионалне и урбане политике Европске комисије (DG REGIO). Организатори су саопштили да је ове године учествовало више од 140 регија и градова, 300 различитих партнера и 6000 посетилаца. АП Војводина је имала активности током сва четири дана манифестације. Напомињемо да је АПВ била, посредством Канцеларије, званичан партнер догађаја, те да је наступила заједно са следећим регијама: Корушка, Алп-ЕУ регион (Аустрија); Унија општина регије Атика (Грчка), Венето, Марке, Ломбардија, Лацио, Фриули Венеција Ђулија (Италија); Норланд (Норвешка), Кујавско-поморски регион, и Поморски регион (Пољска); у оквиру партнерства под називом „Европа прилика“. Италијанска регија Венето, била је партнер лидер у оквиру партнерства.

Првог дана ЕНРГ, покрајинска делегација, предвођена председником Скупштине АПВ Иштваном Пастором, потпредседником Покрајинске владе Ђорђом Милићевићем и покрајинским секретаром Огњеном Бјелићем присуствовала је званичној програму отварања ЕНРГ на којој су говорили председник Европске комисије Жан Клод Јункер,

комесар Корина Крецу и председник Комитета регија Карл Хајнц Ламберц. Након тога је уприличен пријем за госте. Истог дана, у просторијама Мисије РС у Бриселу организован је традиционални војвођански пријем, на којем је било присутно преко 130 званица.

Другог дана, у оквиру званичног ЕНРГ партнерства под називом „Европа прилика“, проф. др Весна Црнојевић Бенгин је испред АПВ европској публици представила достигнућа института БиоСенс из Новог Сада у области дигитализације у пољопривреди. У оквиру панела су од значајнијих политичких представника говорили гувернер Корушке Петер Кајзер и Председник скупштине регије Венето Роберто Ђамбети.

Трећег дана, такође у просторијама Мисије РС при ЕУ, у оквиру панела „Регије и градови за омладину“, представници савеза удружења ОПЕНС19 су представили Нови Сад - Омладинску престоницу Европе за 2019. годину. Поред тога, представница Европске комисије за омладинске политике је представила актуелне програме ЕУ за омладину. АПВ је овај догађај организовала заједно са регијом Јужна Шведска (Шведска), Венето (Италија), регија Осло (Норвешка) и Фландрија (Белгија).

Последњег, четвртог дана ЕНРГ, директорка Фонда Видосава Ендерић је на конференцији коју је организовала Скупштина европских регија (АЕР) у име АПВ говорила о претприступним фондовима и процесу европских интеграција. Модератор ове конференције био је Метју Мори, генерални секретар АЕР, у име Европске комисије говорио је Жан Пјер Алкан, директор у одсеку за макрорегије у *DG REGIO*, Франко Јакоп, председник Скупштине Фриули Венеција Ђулија (Италија), а уједно и председавајући Заједничког консултативног одбора Комитета регија и Републике Србије, као и Ана Мађар, потпредседница Комитета регија и председница Скупштине Чонградске жупаније.

➤ Дан Војводине у Бриселу

У просторијама Мисије РС при ЕУ у Бриселу је у понедељак 8. октобра 2018. године одржан традиционални војвођански пријем чији су домаћини били амбасадорка Ана Хрустановић, председник Скупштине АПВ Иштван Пастор, потпредседник Покрајинске владе Ђорђе Милићевић и покрајински секретар Огњен Бјелић.

Међу 130 присутних на пријему, било је више представника европских институција из различитих надлежности, представника дипломатског кора, представника других европских регија, партнера АП Војводине, привредника и представника привредних организација из Белгије, Италије, Пољске, Аустрије и других земаља. Нампомињемо да су међу виђенијим званицама пријему присуствовали, извештач Европског парламента за Р. Србију, уједно и председавајући Спољнополитичког комитета

Европског парламента (АФЕТ) Дејвид Мекалистер, известилац за Р. Србије у Комитету регија Франц Шаусбергер, посланик Европског парламента Андор Дели, директор секретаријата ЦЕФТА Емир Ђикић, председник Уније валонских привредника и индустријалаца Филип Суинен.

У уводном програму пријема, званицама су се обратили домаћини, а затим је приказан промотивни филм о Војводини и њеним потенцијалима, који на интерактиван начин пружа најважније информације о економском развоју, туризму, култури, технолошким и научним достигнућима у покрајини.

V Радна пракса у Фонду „Европски послови“ АП Војводине

➤ Програм радне праксе у Фонду у 2018. години

На основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи закљученог између Високе пословне школе струковних студија и Фонда „Европски послови“ АП Војводине, потписаног 13. јуна 2017. године, за стручну праксу изабрано је пет кандидата, који су радну праксу реализовали у периоду од 2. априла до 3. августа 2018. године.

На основу Протокола о пословној сарадњи закљученог између Универзитета у Новом Саду, Економски факултет у Суботици и Фонда „Европски послови“ АП Војводине, потписаног 25. октобра 2016. године, на стручну праксу је изабран један кандидат, који је радну праксу реализовао у периоду од 13. до 24. августа 2018. године.

Полазници су имали прилике да се непосредно упознају са радом Фонда и стекну увид у процесу европеизације и увођења европских стандарда у нашој земљи, с посебним освртом на фондове Европске уније, европске програме регионалне сарадње и израду предлога пројеката ради аплицирања за средства која се додељују из различитих европских фондова. Радна пракса се обављала у просторијама Фонда у Новом Саду. Рад сваког практиканта је био координиран и праћен од стране додељеног ментора, лица запосленог у Фонду. Од полазника се очекивало да извршавају одређене задатке у оквирима уобичајеног рада Фонда, према утврђеном распореду, договору између учесника у Програму и њихових ментора, које су они успешно извршавали. Поред тога, полазници су показали добар ниво знања и различитих вештина (знање страних језика, компјутерска писменост и друго).

VI ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ ФОНДА „ЕВРОПСКИ ПОСЛОВИ“ АП ВОЈВОДИНЕ

Фонд „Европски послови“ Аутономне покрајине Војводине је према критеријумима за разврставање правних лица из Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС“, бр. 62/2013 и 30/2018), разврстан у мало друго правно лице и примењује Међународне стандарде финансијског извештавања за мала и средња правна лица (у даљем тексту: МСФИ за МСП), те се придржава Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС“, бр. 118/2013 и 95/2014). Сходно томе, Фонд саставља комплетан сет финансијских извештаја за 2018. годину који обухвата: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз годишњи финансијски извештај.

Пре него што се приступило изради Завршног рачуна Фонда за 2018. годину, на основу члана 36. Правилника о организацији и спровођењу пописа имовине и обавеза, извршен је редован годишњи попис имовине и обавеза Фонда на дан 31.12.2018. године. Извештај о попису имовине и обавеза Фонда усвојен је на 52. седници Управног одбора Фонда дана 28. јануара 2019. године, као и на 23. седници Надзорног одбора Фонда дана 28. јануара 2019. године. Након тога, приступило се изради финансијских извештаја Фонда за 2018. годину.

Сет финансијских извештаја, које је Фонд доставио Агенцији за привредне регистре ради обелодањивања, садржи: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу, Извештај о осталом резултату и Напомене уз финансијски извештај. Завршни рачун Фонда за 2018. годину усвојио је Управни одбор Фонда на 54. седници, дана 13. маја 2019. године.

У наставку је дат преглед финансијских извештаја Фонда за 2018. годину:

БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01. до 31.12.2018. године

*у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4

	ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	146.849	110.127
64 и 65	Остали пословни приходи	146.849	110.127
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	146.209	110.127
51 осим 513	Трошкови материјала	1.491	1.115
513	Трошкови горива и енергије	1.025	973
52	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	76.565	77.418
53	Трошкови осталих производних услуга	39.998	13.937
54	Трошкови амортизације и резервисања	2.409	2.428
55	Нематеријални трошкови	24.721	14.646
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (А - Б)	640	
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (Б - А)		390
66	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	15	11
660	Финансијски приходи од зависних правних лица		
662	Приходи од камата	15	11
663 и 664	Позитивне курсне разлике		
56	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	39	73
563 и 564	Негативне курсне разлике	39	73
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (Д - Ђ)		
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (Ђ - Д)	24	62
67 и 68, осим 683 и 685	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	142	
57 и 58, осим 583 и 585	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	416	622
	Л. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	342	
	С. НЕТО ДОБИТАК	342	
	Т. НЕТО ГУБИТАК		1.074

Приходи Фонда, с обзиром на делатност Фонда, обухватају пре свега приходе по основу дотација из буџета АП Војводине, приходе по основу донација Европске уније за имплементацију европских пројеката (12 пројеката у 2018. години) остале врсте прихода који обухватају приходе од камата на а виста средства код пословних банака и друге приходе и приходе по основу пројектних активности и задужења Фонда сходно закључцима Покрајинске владе АП Војводине.

Пројекти на које се односе трошкови су:

1. **Xdegree** - Експлоатација различитих извора у производњи "зелене" енергије
2. **VicTour** - Виртуелни и културни туризам
3. **ECOWAM** - Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области
4. **Power** - Луке као покретачки механизам предузетништва
5. **Babeca** - Комплексно уређење водопривреде подручја канала Баја-Бездан
6. **MOS-Cross** - Контрола комараца у пограничној области
7. **Европска мрежа за економску кохезију и солидарност у руралним областима** се финансира из средстава добијених из буџета за Фонд.
8. **ActiveGirls** – подршка спорту и физичкој активности девојчица
9. **Agrino** – пољопривредне иновације ка расту и запошљавању у прекограничном подручју
10. **Oasis** – Кишелек- Кањижа допунски туристички развој који се заснива на природним ресурсима као међусобно повезаним различитим елементима регионалног туристичког система
11. **Антена** Деска „Креативна Европа“
12. **Cornucopia** – конкурентна одрживост пољопривредних предузећа путем развијања нових производа са додатном вредношћу заснованом на сарадњи неинвазивних биљних врста.

Трошкови материјала (група рачуна 51, осим 513) односе се на трошкове канцеларијског материјала, ситног инвентара и осталог режијског материјала, који су настали током 2018. године, ради набавке материјала неопходног за несметано пословање Фонда. Ту се налазе и трошкови за пројекат Mos Cross (таблете за комарце). Трошкови горива и енергије односе се на трошкове енергената, као што су струја, гориво и сл. потребни за несметано функционисање Фонда.

Трошкови зарада и накнада зарада (група рачуна 52) односе се на трошкове зарада и накнада зарада запослених, обрачунатих у складу са позитивним законодавством Републике Србије у области рада и радних односа, као и прописане додатке за трошкове условљене радом и боравком у иностранству, сходно Закону о спољним пословима Републике Србије, за представнике АП Војводине у Мисији Републике Србије при Европској унији у Бриселу. Током 2018. године у Фонду је било 33 радно ангажована лица, рачунајући два представника АП Војводине у Мисији Републике

Србије при Европској унији у Бриселу. Трошкови накнада члановима органа управљања и надзора односе се на трошкове који настају по основу накнада за рад, које се члановима Управног и Надзорног одбора Фонда исплаћују по одржаној седници.

Остали лични расходи и накнаде (група рачуна 52) односе се на трошкове превоза на рад и са рада запослених у Фонду, јубиларне награде запосленима, затим на накнаде трошкова службених путовања запослених (превоз, дневнице, смештај и остали пратећи трошкови службених путовања) сходно Уредби о накнади трошкова државних службеника и намештеника Републике Србије, трошкове горива, трошкове новогодишњих пакетића за децу запослених и остале припадајуће расходе запослених дефинисане Законом о раду Републике Србије. Ту се налазе и трошкови службених путовања за све пројекте који су у имплементацији.

Трошкови производних услуга (група рачуна 53) односе се на трошкове транспортних услуга (трошкови фиксне и мобилне телефоније, трошкови интернета, трошкови *cloud-mail* сервера, трошкови домена, трошкови такси услуга, трошкови поштанских услуга и слично), трошкове услуга одржавања (одржавање пословних просторија и основних средстава Фонда), трошкове закупнина, трошкове рекламе и пропаганде, трошкове информисања јавности и осталих услуга дефинисаних позитивном законском регулативом Републике Србије (комуналне услуге, услуге заштите на раду и остале услуге које пружају друга правна лица). Ту се налазе и трошкови везани за пројекте, а односе се на израду промотивног материјала, медијску покривеност, рекламу и пропаганду, израду промотивног филма, трошкови израде студија, трошкови мониторинга трошкови мапирања комараца и други трошкови.

Трошкови амортизације (група конта 54) односе се на отпис опреме коју има Фонд по прописаним стопама.

Нематеријални трошкови (група рачуна 55) односе се на трошкове ревизије финансијских извештаја и пословања Фонда, трошкове стручне литературе, трошкове стручног образовања запослених, трошкове котизација за семинаре, трошкове одржавања веб сајта Фонда и за пројекте, трошкове организације, промоције и представљања за пројекте, трошкове премија осигурања (премије осигурања имовине, опреме и запослених у Фонду), трошкове репрезентације, трошкове платног промета, трошкове чланарина (чланарине у међународним и међурегионалним институцијама и организацијама од значаја за АП Војводину и пословање Фонда), адвокатске услуге, консалтинг услуге, трошкове отварајућих конференција за све пројекте, трошкове превода за све пројекте као и остале нематеријалне трошкове који обихватају трошкове оглашавања, прописане таксе (административне, судске таксе...)

и остале нематеријалне трошкове који се односе на средства која се по основу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС“ бр.116/2014) уплаћују на одговарајући рачун буџета. Ова група трошкова обухвата и трошкове организације едукативних активности у оквиру Програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.

Финансијски расходи односе се на трошкове настале по основу негативних курсних разлика узрокованих флукутирањем курса домаће валуте у обрачунском периоду.

Остали расходи односе се на расходе везане за накнаде за учешће у финансирању зарада особа са инвалидитетом, које је Фонд у обавези да исплаћује сходно члану 26. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, број 36/2009 и 32/2013), као и остале расходе прописане позитивним законодавством Републике Србије.

БИЛАНС СТАЊА

Биланс стања представља преглед имовине, обавеза и капитала Фонда на дан 31.12.2018. године. Садржина и форма обрасца Биланса стања прописана је Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 95/2014).

1. АКТИВА

У билансу стања на позицијама **Активе** евидентирана је стална имовина коју чини нематеријална имовина, опрема и дугорочни финансијски пласмани, обртна имовина коју чине краткорочна потраживања, готовина на пословним рачунима и потраживања по основу обрачунатих камата од банке и од радника и активна временска разграничења. Вредност укупне aktive на дан 31.12.2018. године износи 65.726 хиљада динара.

2. ПАСИВА

На позицијама **Пасиве** евидентиран је нераспоређени добитак из 2010, 2011, 2012, 2013 и 2014. године, краткорочне обавезе из пословања за обавезе из 2018. године и обавезе по примљеним дотацијама за накнаду расхода (текуће пословање и капитална улагања), добит, губитак и пасивна временска разграничења. Вредност укупне пасиве на дан 31.12.2018. године износи 65.726 хиљада динара.

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2018. године

*у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
	АКТИВА		
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (01 + 02 + 04)	4.560	6.403
01	Нематеријална улагања	215	428
012	Софтвер	215	428
02	Некретнине, постројења, опрема и биолошка средства	3.494	5.122
023	Некретнине, постројења и опрема	3.494	5.122
04	Дугорочни финансијски пласмани	851	853
048	Остали дугорочни финансијски пласмани	851	853
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА	61.166	31.959
15	Плаћени аванси	156	-
22	Друга потраживања	1.257	1.130
24	Готовински еквиваленти и готовина	57.738	21.725
28, осим 288	Активна временска разграничења	2.015	9.104
	УКУПНА АКТИВА (Б. + Г.)	65.726	38.362
	ПАСИВА		
	А. КАПИТАЛ	11.980	11.638
34	Нераспоређени добитак	11.980	12.712
340	Нераспоређени добитак ранијих година	11.638	12.712
341	Нераспоређени добитак текуће године	342	
35	Губитак	-	1.074
351	Губитак ранијих година	-	1.074
	Г. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	53.746	26.724
43 осим 430	Обавезе из пословања	2.453	5.104
435	Добављачи у земљи	334	1.038
436	Добављачи у иностранству	55	33
439	Остале обавезе из пословања	2.064	4.033

44, 45 и 46	Остале краткорочне обавезе	25	
48	Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине	35	33
49 осим 498	Пасивна временска разграничења	51.233	21.587
	УКУПНА ПАСИВА	65.726	38.362

Фонд је током 2018. године извршио набавку недостајуће опреме и нематеријалне имовине неопходне за несметано функционисање, која се не третира као расход, већ само као одлив новчаних средстава са текућег рачуна Фонда и повећава имовину Фонда која подлеже амортизацији. Набавка опреме се односи на куповину опреме за потребе пројекта.

Група рачуна, рачун	О П И С	Бруто	Исправка вредности	Нето (3-4)
1	2	3	4	5
01	Нематеријална улагања			
	Стање на почетку године	3.909	3.481	428
	Повећање (набавке) у току године			
	Смањење у току године (амортизација)	213		213
	Стање на крају године	3.696	3.481	215
02	Некретнине, постројења, опрема и биолошка средства			
	Стање на почетку године	23.695	18.573	5.122
	Повећање (набавке) у току године	1.976		1.976
	Смањење у току године (амортизација)	3.604		3.604
	Стање на крају године	22.067	18.573	3.494

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

Извештај о токовима готовине пружа информације о приливима готовине (приход од дотација, камата) из пословних активности, одливима готовине по основу пословних активности (исплате добављачима, исплата зарада) и стање готовине на почетку и на крају обрачунског периода.

*у хиљадама динара

Позиција	Текућа година	Претходна година
А. Токови готовине из пословних активности		
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	146.864	110.138
1. Продаја и примљени аванси		
2. Примљене камате из пословних активности	15	11
3. Остали приливи из редовног пословања	146.849	110.127
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	108.875	103.910
1. Исплате добављачима и дати аванси	32.310	26.492
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	76.565	77.418
3. Плаћене камате		
4. Порез на добит		
5. Одливи по основу осталих јавних прихода		
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	37.989	6.228
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)		
Б. Токови готовине из активности инвестирања		
I. Приливи готовине из активности инвестирања		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	1.976	3.767
1. Куповина акција и удела		
2. Куповина нематеријалне имовине, опреме	1.976	3.767
3. Остали финансијски пласмани		
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)		
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	1.976	3.767
В. Токови готовине из активности финансирања		
Г. Свега прилив готовине	146.864	110.138
Д. Свега одлив готовине	110.851	107.677
Ђ. Нето прилив готовине (Г - Д)	36.013	2.461
Е. Нето одлив готовине (Д-Г)		
Ж. Готовина на почетку обрачуног периода	21.725	19.264
З. Позитивне курсне разлике по основу прерачуна готовине		
Ј. Готовина на крају обрачуног периода (Ђ-Е+Ж+З)	57.738	21.725

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

Извештај о променама на капиталу прати стање и промене на групама рачуна капитала (класа 3), код нас промене на класи 34 – нераспоређена добит и класи 35 – губитак.

Опис	Класа 34 Нераспоређени добитак	Класа 35 Губитак	Укупно
1. Почетно стање претходне године на дан 01.01.2017.	15.619	2.907	12.712
2. Исправка материјално значајних грешака			
5. Стање на крају претходне године 31.12.2017.	12.712	1.074	11.638
6. Исправка материјално значајних грешака			
8. Промене у текућој 2018. години а) промет на потражној страни рачуна	342		342
9. Стање на крају текуће године 31.12.2018.	11.980		11.980

Промена у 2018. години односи се на добит исказану по завршном рачуну за 2018. годину.

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

Позиција	Текућа година	Претходна година
Нето резултат пословања		
Нето добитак	342	
Нето губитак		1.074
Укупан нето свеобухватни резултат периода	342	
Укупан нето свеобухватни добитак	342	
Укупан нето свеобухватни губитак		1.074
Укупан нето свеобухватни добитак или губитак	342	1.074

Добит за 2018. годину, исказана у износу од 341.621,13 динара, остаће нераспоређена и расподелиће се по одлуци Управног одбора. Како Фонд није основан ради остваривања добити, у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о буџету Аутономне покрајине Војводине за 2018. годину („Сл. лист АП Војводине“, бр. 57/2017,17/2018 и 29/2018) 50% остварене нето добити Фонд уплаћује Оснивачу.

По коначном обрачуна за 2018. годину извршен је повраћај неутрошених буџетских средстава на рачун буџета АП Војводине која Фонд, као корисник јавних средстава,

није утрошио за финансирање расхода и издатака у 2018. години, односно за која није извршио преузимање обавеза, а пренета су му закључно са 31. децембром 2018. године, у складу са актом о буџету АП Војводине и Програмом рада/Финансијским планом Фонда за 2018. годину. Повраћај неутрошених буџетских средстава, од стране Фонда, а на рачун буџета АП Војводине, у износу од 1.212.850,90 динара извршен је 31. јануара 2019. године, сходно Покрајинској Уредби о роковима, начину и поступку повраћаја неутрошених буџетских средстава осталих корисника јавних средстава Аутономне покрајине Војводине на рачун извршења буџета Аутономне покрајине Војводине ("Сл. Лист АП Војводине", бр. 1/2019).

Наведени расходи извршени су током 2018. године у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине за 2018. годину, Законом о буџетском систему РС, Законом о рачуноводству РС и другим позитивним законодавством Републике Србије. Током 2018. године Фонд је спровео четири поступка јавних набавки мале вредности, сходно Закону о јавним набавкама („Сл. Гласник РС“, бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015). Сва четири поступка јавних набавки су успешно спроведена.

Управа за јавне набавке и Државна ревизорска институција су квартално, у складу са Законом о јавним набавкама, благовремено извештаване о спроведеним поступцима, процењеним вредностима јавних набавки и уговореној вредности уговора које је Фонд закључио.

Преглед финансијског пословања прати извршене редовне активности Фонда током 2018. године, а у складу са Програмом рада за 2018. годину и у складу са делатношћу Фонда. Настали расходи, као и преузете обавезе, извршавани су у складу са висином одобрених средстава према тачно дефинисаним наменама предвиђеним Финансијским планом Фонда за 2018. годину.

Реализација планираних средстава вршена је у складу са Програмом рада, Финансијским планом и Планом јавних набавки Фонда „Европски послови“ АПВ за 2018. годину.

Финансијски извештај и пословање Фонда за 2018. годину били су подвргнути екстерној ревизији са сврхом појачане контроле пословања и повећања веродостојности финансијских показатеља. Екстерна ревизија финансијских извештаја и пословања Фонда подвргнута је анализи и провери од стране независне ревизорске куће „Пан ревизија“ плус д.о.о. Нови Сад чије мишљење је приложено уз Извештај о пословању Фонда „Европски послови“ АП Војводине за 2018. годину. На

основу извршене ревизије финансијског извештаја и пословања Фонда добијено је позитивно мишљење:

„По нашем мишљењу, приложени финансијски извештаји објективно и истинито, по свим битним питањима, приказују финансијску позицију Фонда „Европски послови“ Аутономне Покрајине Војводине Нови Сад, на дан 31. децембра 2018. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину завршену на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.“

У Новом Саду,

Број: 03/2019-02-4/LIV

Датум: 13.05.2019. године

ДИРЕКТОРКА

Видосава Ендерић